

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»**

**Факультет лінгвістики
Кафедра теорії, практики та перекладу англійської мови**

«На правах рукопису»
УДК _____

«До захисту допущено»
В.о.завідувача кафедри
_____ І.М. Борбенчук
«__» _____ 20__ р.

МАГІСТЕРСЬКА ДИСЕРТАЦІЯ

**на здобуття ступеня магістра
зі спеціальності 035 «Філологія»**

**на тему: «Лінгвостилістичні особливості англомовного політичного
дискурсу та його відтворення українською мовою (на матеріалі промов
Бориса Джонсона)»**

Виконала: студентка 2 курсу групи ЛА-з21мп
Данилюк Анастасія Сергіївна _____

Науковий керівник:
к.філол. н., доцент каф. ТППАМ, Борбенчук І.М. _____

Рецензент:
к. пед. н., доцент каф. ТППФМ Школяр Л.В. _____

Засвідчую, що у цій магістерській
дисертації немає запозичень з
праць інших авторів без
відповідних посилань
Студентка _____

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Факультет лінгвістики
Кафедра теорії, практики та перекладу англійської мови

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Спеціальність (спеціалізація) – 035 Філологія (035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська)

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о.завідувача кафедри
_____ І.М. Борбенчук
« ___ » _____ 20__ р.

ЗАВДАННЯ
на магістерську дисертацію студентці
Данилюк Анастасії Сергіївни

1. Тема дисертації «Лінгвостилістичні особливості англомовного політичного дискурсу та його відтворення українською мовою (на матеріалі промов Бориса Джонсона)», науковий керівник дисертації: Борбенчук Ірина Миколаївна, доцент кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови, к. філол. н. доц., затверджені наказом по університету від 26 жовтня 2023 р., № 5029-с.
2. Термін подання студентом дисертації: 05 грудня 2023 р.
3. Об'єкт дослідження: англомовний політичний дискурс відомого політика Бориса Джонсона.
4. Предмет дослідження: лінгвостилістичні особливості політичних промов Бориса та їх специфіка, функціонування й стратегії перекладу українською мовою.
5. Перелік завдань, які потрібно розробити: 1) проаналізувати політичну промову як об'єкт лінгвістичних досліджень; 2) здійснити типологію політичних промов; 3) охарактеризувати лексико-граматичні та структурно-стилістичні особливості текстів англомовних політичних промов; 4) виявити стратегічні прийоми впливу у політичних промовах; 5) визначити способи і види перекладу політичних

промов; 6) дослідити труднощі перекладу політичних промов; 7) розглянути індивідуальний стиль політичного дискурсу Бориса Джонсона як джерело перекладацьких досліджень; 8) з'ясувати лінгвостилістичні особливості політичних промов Бориса Джонсона; 9) проаналізувати способи та стратегії відтворення політичних промов Бориса Джонсона українською мовою.

6. Орієнтовний перелік матеріалу: політичні промови Б. Джонсона “Boris Johnson's farewell speech as UK prime minister”, “Resignation speech: 'No-one is indispensable'”, “Boris Johnson: First Speech as Prime Minister “, “Coronavirus: PM Boris Johnson's lockdown statement”, “Boris Johnson addresses UN general assembly”, “Boris Johnson's first speech as party leader”, “Prime Minister Boris Johnson gives a speech in Ukraine”, а також їх україномовні переклади.

7. Орієнтовний перелік публікацій: тези на V Міжнародній студентській науково-практичній онлайн конференції «Реалізація наукового потенціалу студента вищої школи: виклики, перспективні напрями» (Київ, 2023), а також публікація статті у науковому фаховому виданні «Закарпатські філологічні студії», Випуск 29, Том 1 (Ужгород, 2023).

8. Дата видачі завдання: 1 жовтня 2022 р.

Календарний план

№ з/п	Назва етапів виконання магістерської дисертації	Термін виконання етапів магістерської дисертації	Примітка
1	<i>Обґрунтування теоретичних передумов дослідження</i>	<i>до 06.10.2023</i>	<i>вик.</i>
2	<i>Формування програми й методики дослідження</i>	<i>до 18.11.2023</i>	<i>вик.</i>
3	<i>Аналіз ілюстративного матеріалу та виклад і оформлення результатів дослідження</i>	<i>до 16.12.2023</i>	<i>вик.</i>

Студент

Анастасія ДАНИЛЮК

Науковий керівник дисертації

Ірина БОРБЕНЧУК

РЕФЕРАТ

Данилюк А. С. Лінгвостилістичні особливості англомовного політичного дискурсу та його відтворення українською мовою (на матеріалі промов Бориса Джонсона). Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Дисертація на здобуття ступеня магістра зі спеціальності 035 «Філологія». КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ. 2024.

У кваліфікаційній роботі розглянуто особливості політичної промови як окремого різновиду політичного дискурсу, вивчено та проаналізовано промови Бориса Джонсона, які стали об'єктом дослідження, зокрема, їх структуру, лексичні та стилістичні особливості, виявлено, що відтворення англомовного політичного дискурсу українською мовою вимагає великої уваги до культурних, історичних та мовних особливостей обох мов, проаналізовано 386 лексичних конструкцій обраних шляхом суцільної вибірки з дев'яти англомовних політичних промов Б. Джонсона.

Наукова новизна кваліфікаційної роботи полягає в проведенні ґрунтовного аналізу лінгвістичних аспектів політичного дискурсу, який представлений політичними промовами Бориса Джонсона, та всеохоплюючому дослідженні його стратегій впливу на аудиторію, а також способів перекладу мовних конструкцій українською мовою, представлених у обраних до аналізу виступів.

Практичне значення роботи полягає у можливості подальшого застосування в різних галузях отриманих в процесі виконання дослідження результатів: теорії перекладу, стилістиці, лексикології, політології, практиці викладання іноземних мов, на заняттях із усного і письмового перекладу. Робота дає змогу простежити динаміку використання лінгвостилістичних особливостей в англомовних політичних промовах Б. Джонсона. Виявлені найбільш частотні стратегії перекладу можуть послугувати як прогнозуючі результати при перекладі політичних виступів інших державних діячів з англійської на українську мови.

Апробація результатів дослідження. Теоретичні й практичні результати дослідження були представлені на V Міжнародній студентській науково-практичній онлайн конференції «Реалізація наукового потенціалу студента вищої школи: виклики, перспективні напрями» (Київ, 2023).

Публікації. Підготовлено та опубліковано наукову статтю у виданні, що входить до переліку фахових наукових видань України категорії «Б» – «Закарпатські філологічні студії», Випуск 29, Том 1.

Ключові слова: *політичний дискурс, промова, виступ, перекладознавство, перекладацька стратегія, політичний діяч, лінгвостилістика.*

ABSTRACT

Danyliuk A. S. Linguistic and stylistic features of English-language political discourse and its reproduction in Ukrainian (based on the material of Boris Johnson's political speeches). Qualifying research work with the manuscript copyright.

Thesis for a master's degree in specialty 035 "Philology". Igor Sikorsky KPI. Kyiv, 2024.

In the qualification work the peculiarities of political speech as a separate type of political discourse are considered, the speeches of Boris Johnson, in particular, their structure, lexical and stylistic features are studied and analyzed, it is revealed that the reproduction of English-language political discourse in the Ukrainian language requires great attention to cultural, historical and linguistic features of both languages, 386 lexical constructions selected from 9 English-language political speeches of B. Johnson are analyzed.

The scientific novelty of the qualification work lies in conducting a thorough analysis of the linguistic aspects of the political discourse, which is represented by the political speeches of Boris Johnson, and a comprehensive study of his strategies for influencing the audience, as well as ways of translating linguistic constructions into Ukrainian, presented in the speeches selected for analysis.

The practical significance of the work is in the possibility of further application in various fields of the results obtained during the research: in translation theory,

stylistics, lexicology, political science, the practice of teaching foreign languages, in oral and written translation classes. The work makes it possible to trace the dynamics of the use of linguistic stylistic features in B. Johnson's English-language political speeches. The identified most frequent translation strategies can serve as predictive results when translating political speeches of other statesmen from English to Ukrainian.

Approbation of research results. The theoretical and practical results of the research were presented at the 5th International Student Scientific and Practical Online Conference “Realization of the Scientific Potential of a Higher School Student: Challenges, Prospective Directions” (Kyiv, 2023).

Publications. A scientific article was prepared and published in a publication that is included in the list of professional scientific publications of category "B" of Ukraine i.e. “Transcarpathian Philological Studies”, Issue 29, Volume 1.

Keywords: *political discourse, speech, performance, translation studies, translation strategy, political figure, linguo-stylistics.*

Список публікацій здобувача за темою магістерської дисертації

Наукові праці, у яких опубліковано основні результати дисертації

1. Борбенчук І.М., Данилюк А.С. Лінгвостилістичні особливості політичних промов Б.Джонсона та їх відтворення українською мовою. Закарпатські філологічні студії. Вип. 29, Т.1. Ужгород, 2023, С. 216-221. DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2023.29.1.40>

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

2. Данилюк А. Лінгвостилістичні особливості англомовних політичних промов Бориса Джонсона. Реалізація наукового потенціалу студента вищої школи: виклики, перспективні напрями. Київ : НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», 2023. С. 66-67.

ЗМІСТ

РЕФЕРАТ	3
ABSTRACT	4
ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1 ТЕОРИТИЧНІ АСПЕКТИ ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНОГО АНАЛІЗУ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ	12
1.1 Політична промова як об’єкт лінгвістичних досліджень.....	12
1.2 Типологія політичних промов.....	12
1.3. Лексично-граматичні та структурно-стилістичні особливості текстів англомовних політичних промов	21
ВИСНОВКИ ДО 1 РОЗДІЛУ	26
РОЗДІЛ 2 СПЕЦИФІКА ТА ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ ПОЛІТИЧНИХ ПРОМОВ	27
2.1 Стратегічні прийоми впливу у політичних промовах	27
2.2 Способи і види перекладу політичних промов	34
2.3 Труднощі перекладу політичних промов	43
ВИСНОВКИ ДО 2 РОЗДІЛУ	53
РОЗДІЛ 3 ОСОБЛИВОСТІ ПОЛІТИЧНИХ ПРОМОВ БОРИСА ДЖОНСОНА ТА ЇХ ІНТЕРПРЕТАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	54
3.1 Лінгвостилістичні особливості індивідуального стилю політичного дискурсу Бориса Джонсона.....	54
3.2 Комунікативні стратегії політичного дискурсу Бориса Джонсона.....	65
3.3 Способи та стратегії відтворення політичних промов Бориса Джонсона українською мовою	75
ВИСНОВКИ ДО 3 РОЗДІЛУ	85
ВИСНОВКИ	86
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	88
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ	100
ДОДАТОК А	102
ДОДАТОК Б	107
ДОДАТОК В	112
ДОДАТОК Г	119
ДОДАТОК Д	125

ДОДАТОК Е	138
ДОДАТОК Є	147
ДОДАТОК З	158
ДОДАТОК И	170
ДОДАТОК І	171

ВСТУП

Кваліфікаційна магістерська робота присвячена дослідженню явища англомовної політичної промови та її структурних, стилістичних, граматичних і лексичних особливостей, а також стратегіям та способам їх перекладу українською мовою.

У сучасному політичному дискурсі одним із жанрових різновидів, які стрімко розвиваються, є політична промова. Така тенденція пояснюється тим, що суспільство все більше стає зацікавленим у міжнародних процесах, що пробуджує неабиякий інтерес до політичної комунікації, яка відіграє неабияке значення в прийнятті важливих державних рішень й розвитку тієї чи іншої країни. Вивчення феномену «політична промова» не втрачає своєї актуальності, слугуючи цінним матеріалом вивчення для великої кількості сучасних дослідників.

Актуальність обраної теми полягає у поширенні політичних промов на міжнародній арені та підвищеному інтересу їх відтворення різними мовами в комунікативних середовищах. Доцільність дослідження полягає в тому, що лексичні, стилістичні, граматичні й структурні ознаки відіграють важливу роль у політичних виступах, адже завдяки їх ретельному аналізу можна пізнати справжні послання до публіки та визначити засоби впливу на аудиторію, що є важливим у політичному дискурсі.

Ступінь розробленості проблеми у науковій літературі. Дослідженням політичного дискурсу займалося багато як зарубіжних, так і вітчизняних вчених, які намагалися визначити його специфіку, виявити особливості, уніфікувати визначення й надати класифікацію. Серед найбільш відомих дослідників є М. Бейкер [58], П. Бергер [62], В. Карабан [3], Т. Ковалевська [10], Т. Лукман [88], Дж. Мелоун [99], Ю. Найда [23], П. Ньюмарк [104], Ю. Степанов [30], І. Фаріон [30], М. Фуко [79], О. Чередніченко [7], Є. Шейгал [2] та інші.

Об'єктом дослідження виступає англомовний політичний дискурс відомого політика Бориса Джонсона.

Предметом дослідження є лінгвостилістичні особливості політичних промов Бориса та їх специфіка, функціонування й стратегії перекладу українською мовою.

Метою наукової роботи є дослідження лінгвостилістичних особливостей англomовного політичного дискурсу та його відтворення українською мовою на матеріалі промов колишнього прем'єр міністра Великобританії Бориса Джонсона.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити низку **завдань**:

- проаналізувати політичну промову як об'єкт лінгвістичних досліджень;
- охарактеризувати лексико-граматичні та структурно-стилістичні особливості текстів англomовних політичних промов;
- розглянути індивідуальний стиль політичного дискурсу Бориса Джонсона як джерело перекладацьких досліджень;
- з'ясувати лінгвостилістичні особливості політичних промов Бориса Джонсона;
- визначити способи та стратегії відтворення політичних промов Бориса Джонсона українською мовою.

Успішному досягненню поставленої мети сприяло застосування широко спектру **методів дослідження**: *метод аналізу* використано в процесі підбору релевантної літератури, зборі текстів промов Бориса Джонсона англійською мовою; *метод синтезу* задля визначення поняття «політична промова» й встановлення його взаємозв'язків з іншими лексичними одиницями; *метод концептуального аналізу* для глибокого розуміння специфіки сутності політичних промов і виявлення стратегічних тактик впливу; *метод індукції* дозволив сформулювати висновки на основі аналізу специфіки політичної промови та способів її відтворення іноземною мовою; *deskриптивний метод* дав можливість описати лексичні, граматичні, структурні й стилістичні особливості політичних промов; *прийом внутрішньої інтерпретації* сприяв визначенню принципу взаємодії лексичного наповнення політичних промов із іншими структурними елементами; *перекладацький аналіз* став у нагоді під час аналізу

стратегій перекладу та способів відтворення промов іноземною мовою; *метод кількісного аналізу* застосовано в процесі визначення частотності використання стратегій перекладу, для побудови діаграм та таблиць.

Матеріалом дослідження слугували 390 лексичних одиниць, дібрані з дев'яти англомовних політичних промов Бориса Джонсона з відеохостингу YouTube.

Наукова новизна роботи полягає у дослідженні лінгвостилістичних особливостей англомовного політичного дискурсу з акцентом на промовах Бориса Джонсона та їхньому відтворенні українською мовою. Одержані результати представляють інтерес для широкої аудиторії, оскільки об'єднують галузь лінгвістики, політології та перекладознавства, що дозволяє зрозуміти процеси політичної комунікації.

Практичне значення дослідження полягає у можливості застосування отриманих результатів у курсах із загального мовознавства, практичного перекладу, лінгвостилістиці. Матеріали дослідження можуть бути використані при підготовці навчально-методичних посібників, написанні бакалаврських і магістерських робіт.

Апробація. Результати представленої магістерської роботи пройшли *апробацію* на V Міжнародній студентській науково-практичній онлайн конференції «Реалізація наукового потенціалу студента вищої школи: виклики, перспективні напрями» (Київ, 2023). На її основі було опубліковано тези «Лінгвостилістичні особливості англомовних політичних промов Бориса Джонсона».

Публікації. Основні положення та результати наукового дослідження були опубліковані у фаховому видання України:

Борбенчук І.М., Данилюк А.С. Лінгвостилістичні особливості політичних промов Б.Джонсона та їх відтворення українською мовою. Закарпатські філологічні студії. Вип. 29, Т.1. Ужгород, 2023, С. 216-221. DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2023.29.1.40>.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота містить вступ, три розділи, висновки до розділів, загальні висновки, список використаних джерел (152 позиції, у тому числі 101 – іноземною мовою), список джерел ілюстративного матеріалу (11 позицій), 10 додатків загальним обсягом 84 с. (8 таблиць, 2 рисунки). Основний зміст тексту магістерської роботи викладено на 87 с., загальний обсяг праці разом з бібліографією та додатками становить 171 с.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРИТИЧНІ АСПЕКТИ ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНОГО АНАЛІЗУ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ

У сучасному світі політичний дискурс набув розповсюдження і став важливим об'єктом досліджень в різних галузях. Вивченню текстів політичного спрямування присвячені роботи соціолінгвістів, політологів, психологів та мовознавців [2; с. 214]. Велика кількість дослідників вважає, що політика як сфера соціального життя не лише безпосередньо впливає на спосіб мислення людства, а й визначає рівень морального виховання суспільства [28; с. 17]. Тому детальне пізнання політичного дискурсу з усіма його тонкощами становить чималий інтерес для міжкультурних і міждисциплінарних досліджень, зокрема й у лінгвістиці. Шляхом використання певних лексичних, риторичних й комунікативних стратегій політики прагнуть впливати на думки й поведінку людей. У цілому, лінгвістичне дослідження політичного дискурсу розширює здатність людини критично мислити, аналізувати й оцінювати політичні процеси, що є фундаментальним для здорової політичної участі та демократичного розвитку суспільства [2; с. 217].

1.1 Політична промова як об'єкт лінгвістичних досліджень

Політичні процеси відіграють важливу роль у житті чи не кожного громадянина, та мають вагоме значення для встановлення правопорядку й підтримки стабільності в суспільстві в цілому [110; с. 78]. Саме політичні діячі залучають й забезпечують механізми вирішення внутрішніх і міжнародних конфліктів шляхом ведення переговорів, здійснення діалогів й укладання мирних угод. Важливим елементом, який є рушійним важелем для забезпечення цього процесу, виступає політична промова [82; с. 701].

Відповідно до визначення української дослідниці Л. Мацько «*політична промова* – завчасно підготовлений політичний виступ із негативними чи позитивними оцінками, конкретними фактами, обґрунтуваннями, з чітко окресленими планами, перспективою змін» [31; с. 5]. Вона часто стає об'єктом лінгвістичних досліджень, оскільки відображає взаємодію мови й політики, а

також безпосередній вплив мовних явищ на формування і вираження політичних ідей, установок та дискурсів.

Процес зародження і розвитку політичної промови як окремого політичного жанру має довгу історію, що охоплює багато культур та епох. Зокрема процес її формування напряму пов'язаний зі змінами політичних систем у різних цивілізаціях [81; с. 78].

У Греції політична промова отримала широкого розповсюдження в період античності. Зокрема, політичні лідери виступали на агорі – громадській площі в Афінах, аби звернутися до громадян з метою переконати в своїх ідеях та судженнях. Саме у Греції з'явилися перші наукові трактати з теорії риторики. Суспільний устрій був особливо комфортним для розквіту ораторського мистецтва, тому теорія красномовності зароджувалася на широкому і різноплановому використанні практичної риторики, а навчання ораторському мистецтву було обов'язковим елементом античної освіти [83; с. 64]. З усіх видів художнього слова в античному світі публічна промова була найбільш тісно пов'язана із тогочасним політичним життям, соціальним устроєм і побутом. У IV ст. до н.е. Аристотель першим у своїй праці «Риторика» узагальнює теоретичні досягнення у галузі ораторської майстерності [55; с. 79]. Він стверджує, що політичне красномовство залучає до свого складу систему доказів, закладених у висловлюваннях, тембрі голосу, темпі і безпосередньо композиційну побудову промови. До того ж, Аристотель зосереджує багато уваги на встановленні контакту зі своєю аудиторією, переконуючи інших тогочасних ораторів, що для цього необхідно використовувати інтонацію, міміку, пластику, жести й особистісні якості. Окрім Аристотеля, одним із найвеличніших грецьких ораторів є Перікл (495-429 рр. до н.е.), який відіграв важливу роль у розвитку демократії та підтримці Афінської імперії. Слідом за ним майстром політичної промови став Демосфен (385-322 рр. до н.е.). Його промови були спрямовані проти Філіпа Македонського та на захист інтересів населення Афін, а опонентом виступав оратор Есхін (389-314 рр. до н.е.) [111; с. 186]. Суттєвий вклад у розвиток античного ораторського мистецтва здійснили

також Горгій (483-476 рр. до н.е.), Лісій (445-380 рр. до н.е.), Ісократ (436-338 рр. до н.е.). Зокрема Лісій увійшов в історію як теоретик риторики та вчитель красномовства. Саме він був одним із найбільш талановитих ораторів класичної епохи у галузі політичних судових виступів [83].

Римська імперія досягла високого рівня розвитку ораторської майстерності. Красномовство було необхідним для вирішення державних справ шляхом дебатів, закликів, перемовин у Сенаті, суді та на Народних зборах. В історії Римської імперії така промова не втратила своєї ваги й часто використовувалася ораторами задля впливу на прийняття вагомих політичних рішень. Оратор, який завчасно підготував промову і висловив її перед аудиторією, міг з легкістю переконати у своїх судженнях. Римські риторичні традиції значною мірою були засновані на грецькій риторичній, особливо на навчаннях афінського філософа Аристотеля та оратора Ісократа. Великі римські оратори та філософи, такі як Цицерон, вивчали та адаптували грецьку риторику для римських потреб [41; с. 25]. Римська риторика включала різні жанри, такі як публічні промови, адвокатська риторика (процесуальні промови) та філософська риторика [42; с. 250]. Кожен із цих жанрів вимагав своїх особливих навичок та підходів. Римські оратори використовували різні прийоми риторики, такі як логос (логічне переконання), патос (емоційний вплив) та етика (побудова характеру оратора). Ці прийоми допомагали створювати переконливі аргументи та впливати на аудиторію [42; с. 251].

Великим майстром слова у Давньому Римі є Марк Туллій Цицерон (106-43 рр. до н.е.), відомий також як «батько римської риторики», діяльність якого вважається вершиною розвитку ораторської справи [70; с. 297-301]. Він написав безліч політичних промов, які справили значний вплив на політичне життя Риму і зробили внесок у розвиток ораторського мистецтва. Цицерон використав своє мистецтво для впливу на політичні рішення та думки співгромадян. Його промови залишили значний слід в історії Римської імперії та стали важливим джерелом інформації про політичні події та суспільні дебати того часу. Одні з найвідоміших політичних промов Цицерона – ті, що були промовлені проти

Луція Сергія Катиліни, римського політика, який був звинувачений у спробі здійснити замах на державу. Цицерон виступив перед Римським сенатом і запропонував каталонцям покинути місто. Ці промови були дуже впливовими і врятували Рим від потенційної кризи [70; с. 176-182]. Одним із послідовників Цицерона став політик та ритор Марк Антоній Оратор (143-87 рр. до н.е.). Його вважають майстром емоційних виступів завдяки неабиякому вмінню висловлювати свої думки яскраво і переконливо. Тому промови М. Оратора часто були багаті лексичною різноманітністю та образною мовою. До того ж, він неодноразово виявляв себе як оратор на полі битви, де вмів з майстерністю звертатися до своїх солдатів і мотивувати їх до дій. Важливо, що його ораторські здібності були одним із ключових факторів його політичної кар'єри та впливу на події в Римі в цілому [84; с. 287-289]. Ще одним видатним оратором Древнього Риму є Марк Фабій Квінтіліан (близько 35-100 рр. до. н.е.) Його перу належить трактат «Про виховання оратора» (“De Institutione Oratoria”), у якому він розглядає мистецтво красномовства і дає поради майбутнім ораторам як розвивати у собі дар ораторства. На думку Квінтіліана, ритор повинен бути гарно освіченим, вихованим і з неабияким почуттям власної гідності. Римська риторика вплинула на розвиток ораторства в наступні століття і стала основою для багатьох сучасних теорій і практик комунікації [84].

Середньовіччя (V – XV ст.) стало часом, коли політичні промови й комунікація значною мірою розвивалися у рамках монархічних систем та феодалних відносин. Однак політичні промови, як ми їх розуміємо сьогодні, з відкритим та вільним висловом думок, були досить рідкісними. У середні віки право на виголошення політичної промови суттєво обмежується, зокрема воно надається виключно представникам державної еліти, що неабияк обурює простолюду [78; с. 27].

В епоху Просвітництва право на виголошення політичних промов дещо переоцінюється. Кожен громадянин отримує можливість на висловлення власних переконань. Таким чином політична промова набуває нового значення та поширюється, що перш за все пояснюється поступовим розвитком

демократичних інститутів та свободи слова. Політики, лідери громадської думки і активісти починають активно використовувати ораторське мистецтво аби вплинути на суспільну думку і отримати підтримку значної кількості людей. Технологічні досягнення, зокрема принтери, телебачення, інтернет, радіо покращують та пришвидшують процес створення й розповсюдження політичної промови, що дає змогу державним діячам досягати значно ширшої аудиторії за короткий проміжок часу [2; с. 217].

Нині одним із важливих завдань лінгвістичного аналізу політичної промови є дослідження мовних стратегій і тактик, які політики й державні діячі використовують для переконання та впливу на свою аудиторію. Аби виявити особливості й функції, які забезпечують політичні промови у політичному дискурсі, велика кількість мовознавців концентрує свою увагу на детальному вивченню структури мови, використанню риторичних фігур, підборі лексики, відповідної термінології та стилістичних прийомів. Серед дослідників, що займалися вивченням цього питання можна виділити наступних: К. Берк (“Language as Symbolic Action: Essays on Life, Literature, and Method”) [64], Р. Водак (“The Politics of Fear: What Right-Wing Populist Discourses Mean”) [140], Дж. Лакофф (“Don't Think of an Elephant!: Know Your Values and Frame the Debate”) [95] та інші.

Зокрема, професор Х. Шаффнер із Астонського університету (Британія) у своїй праці “Political Speeches and Discourse Analysis” [121; с. 203] виділила 4 функції, характерні політичним промовам:

Маніпулятивна функція – спрямована на передачу повної ідеї, основним завданням якої є вплив на свідомість адресата задля формування певної політичної картини світу. Політики зазвичай намагаються привернути увагу до вигідної для них інформації про ті чи інші події, аби продемонструвати себе з кращого боку і відволікти увагу від деталей, що можуть завдати шкоди їх інтересам [121; с. 203]. Більшість політичних промов виконують саме цю функцію, серед них виступ Ден Саллівана (“*Sen. Dan Sullivan addresses the Alaska legislature*”) [127] та Еммелін Панкхерст (“*Freedom or Death*”) [89]. Лінгвістичні

дослідження можуть допомогти виявити процеси маніпуляції та маніпулятивні прийоми, використовувані оратором. Задля цього дослідники аналізують стратегії мови, зокрема емотивну аргументацію, використання емоційно-забарвленої лексики й інші прийоми, які дають змогу впливати на думку і поведінку аудиторії.

Емотивна функція. Основне її завдання – вираження авторських емоцій та пробудження емоцій адресата. Створення необхідного емоційного фону – важливий елемент для переконання аудиторії й заклик до певних дій. Політична промова здатна викликати розгубленість, невпевненість і навіть страх у політичних опонентів, що досить часто сприяє зміцненню влади. [121; с. 203].

Метамовна функція слугує для роз'яснення сенсу і значення певного твердження чи поняття. Наприклад, сучасні політичні промови вирізняються складним сплетінням термінологічних одиниць, спеціального жаргону, офіційно-ділової та наукової лексики, яку далеко не всі громадяни розуміють. Тому ораторам часто доводиться детально пояснювати ті чи інші висловлювання для своєї аудиторії [121; с. 203].

Фактична функція слугує для налагодження і підтримки контакту між учасниками комунікативного процесу. Вона як ніде інше важлива у політичних промовах, адже важливо, щоб глядач чи співрозмовник був налаштований на сприйняття інформації і уважно слухав оратора [121; с. 203].

Політична промова є важливим елементом формування політичної культури, а дослідження її ознак, технік, прийомів, лексичних та функційних аспектів відіграє вагомий роль для розуміння взаємозв'язків мови та політики, розкриття маніпулятивних прийомів й ідейних характеристик політичних ідеологій. Лінгвістичний аналіз сприяє кращому розумінню політичної комунікації і її впливу на суспільну свідомість [87; с. 195]. Вивченням політичної промови як явища і політичного дискурсу в цілому займалася значна кількість зарубіжних і вітчизняних дослідників. Одним із перших сучасних вчених до цієї теми звернулися такі представники соціолінгвістичного напрямку як Г. Лассуел, Дж. Фішман, Е. Гоффман, Г. Гарфінкель, неоструктуралісти Р. Барт, А. Греймас,

Ц. Тодоров, К. Мец та інші [68; с. 112]. Окрему цінність становлять роботи Т. ван Дейка і представників американської школи: Р. Лангакер, Т. Гівон, У. Чейф, присвячені дослідженню політики як самобутнього явища, яка тісно переплітається із лінгвістикою і зокрема дискурс-аналізом [45; с. 310]. Стосовно вітчизняних досліджень політичного дискурсу, то на проблеми, пов'язані із вивченням політичної промови й комунікації, звернули увагу такі вчені як В. Дем'янков, М. Кожина, О. Федорова, О. Паршина, Г. Почепцов, Ю. Степанов, В. Чернявська, О. Шейгал тощо [10; с. 70-71]

Політична промова стала важливим інструментом для політичних лідерів задля спілкування із громадськістю. Вона служить для впливу на думки, переконання та поведінку людей. У цілому, політичний виступ є невід'ємною частиною політичного процесу та суспільства. Саме вони відображають історичний розвиток та соціокультурні зміни і продовжують впливати на формування суспільної думки і рішень в сучасному світі.

1.2 Типологія політичних промов

Політична комунікація має вагомим значення для сучасного суспільства. Саме політичні промови дають змогу продемонструвати взаємодію політика з його аудиторією, слугують засобом пропаганди, виявлення власної позиції та поглядів, засобом переконання й інструментом боротьби за владу [52; с. 18]. Завдяки ним можна прослідкувати розвиток й налагодження політичних відносин між державами, а також пріоритети політиків у різних сферах соціально-політичного життя. Політичні промови яскраво відображають важливу роль мови як інструменту впливу на аудиторію, що дає змогу досягнути важливості і актуальності дослідження їх типологічних особливостей [38; с. 66–69].

Дослідження типології політичних промов передбачає процес аналізу і вивчення виступів, виголошуваних політичними діячами. Це важливий аспект, що дає можливість зрозуміти і оцінити ідеологію, комунікативні стратегії та вплив ораторів на суспільну думку.

Питанням типології політичних промов займалася велика кількість науковців, зокрема одним із перших це питання підняв Аристотель у своїй праці «Риторика» [55]. Сучасні дослідники К. Берк (*“Kairos and Kenneth Burke's Psychology of Political and Social Communication”*) [125], Р. Вейвер (*“The Ethics of Rhetoric”*) [139], Дж. Лакофф (*“Moral Politics: How Liberals and Conservatives Think”*) [96] використовують у цьому питанні різні підходи й методології. Так, професор кафедри політичних наук Університету Тулейн, Гарі Ремер у своїй праці *“Genres of political speech: Oratory and conversation, today and in antiquity”* пропонує класифікацію за змістовим навантаженням [117; с. 190]. Відповідно до неї розглянемо 5 типів політичних промов:

Парламентські – промови, які виголошуються в парламенті або законодавчому органі, і висвітлюють позицію політичної партії, групи чи індивіда стосовно конкретного питання або проблеми [12; с. 79]. Прикладом є виступ королеви Єлизавети *“The Queen's Speech begins”* [114]. Їх метою є вплив на прийняття рішень і формулювання загальної думки. Такі промови зазвичай відповідають сталому формату, який залучає привітання, вступ, основну частину з аргументацією й фактичними даними, а також висновки із закликом до дії. Парламентські політичні промови переважно насичені емоційними елементами: емоційною апеляцією, використанням риторичних прийомів, вигуків, антитез, метафоричних висловлювань. Вони спрямовані на те, аби викликати схвальну реакцію у слухачів. Промови, виголошені в парламенті, повинні бути засновані на фактах й не містити брехні чи образливої інформації, а політичним лідерам необхідно дотримуватися норм етики і поважати правила парламентської дискусії [38; с. 66-67].

Передвиборчі політичні промови є важливим складником передвиборчої кампанії, спрямованої на привернення уваги виборців і переконання їх підтримати певного політичного кандидата чи партію. Такий різновид виступів містить елементи, що акцентують увагу на конкретних проблемах і питаннях, що турбують громадян відповідної країни, мешканців певного регіону чи учасників того чи іншого соціального угруповання [11]. Кандидати здебільшого

намагаються переконати виборців у своїй компетентності, лідерських якостях, спроможності швидко і ефективно вирішувати проблеми, зокрема вони посилаються на власний досвід, досягнення, чітко розроблені програми, аби продемонструвати перевагу над опонентами. Варто відмітити, що передвиборчі політичні промови досить часто є ключовим фактором, який впливає на рішення народу, але їх вміст та ефективність варіюються залежно від контексту й реакції аудиторії [12; с. 79]. Прикладами такого різновиду промов є наступні: *Ronald Reagan Announcement for Presidential Candidacy* (1975 р.) [115], *Barack Obama's campaign speech* (2008 р.) [106].

Партійні – промови, що виголошуються представниками політичних партій на мітингах, зустрічах чи в ході передвиборчих компаній. Вони слугують засобом комунікації та артикуляції політичних ідеологій, програм, пріоритетів і обіцянок партій [1; с. 4-6]. Цьому різновиду виступів характерна ідеологічна аргументація, оскільки вони часто включають детальну аргументацію ідеології та цінностей партії, критика опонентів, метою якої є дискредитація ідей опонентів. До того ж, партійні політичні промови спрямовані на мобілізацію прихильників, тому містять заклики до дій, активної участі в політичному житті й віддані голосу безпосередньо їх партії. Прикладами можуть слугувати виступ британського політика *В. Черчилля* “*Finest hour*” [61] під час Другої Світової війни, де він використовував потужні заклики протистояти нацизму, а також промова *Д. Трампа* (“*Donald Trump 2016 RNC speech*”), у якій він гостро критикував опонентів і обіцяв здійснити «чистку влади» [132].

Дипломатичні промови – це виступи політичних діячів на міжнародній арені або під час дипломатичних зустрічей чи переговорів [24; с. 72-73]. Вони слугують для представлення і артикуляції позицій своєї країни стосовно певних питань, пропаганди національних інтересів, встановлення й підтримки дипломатичних відносин, вирішення конфліктів і заохочення співпраці між державами. Цей різновид політичних промов зазвичай формується із використанням офіційно-ділової лексики задля того, аби уникнути будь-яких конфліктів та образ. Дипломати прагнуть висловлювати свої думки таким чином,

щоб зберегти відкриті канали комунікації й заохотити до діалогу інших партнерів. Яскравим прикладом дипломатичної промови є *виступ Н. Манделі в ООН у 1994 р* [101]. Він закликав народи до боротьби з расизмом і нерівністю, підкреслюючи важливість співпраці різних держав задля подолання міжнародних конфліктів.

Вітальними політичними промовами є виступи політичних діячів спрямовані на привітання різних груп людей, організацій або населення в цілому. Вони часто містять позитивні і підбадьорливі слова, переповнені оптимізмом та надією. Їм характерне висловлення слів подяки тим, хто зробив значний внесок або продемонстрував високі результати на змаганнях, олімпіадах тощо [9; с. 77]. Також це можуть бути досягнення громадян у суспільному житті або держслужбовців на політичній арені. Наприклад, «*Привітання Президента Володимира Зеленського з нагоди Дня Незалежності України*» [20], “*Tear down this wall!*” [115] Р. Рейгана у 1987 р. тощо.

Отже, різноманіття політичних промов відіграє важливу роль в житті суспільства. Вони мають здатність впливати на світогляд, переконання і поведінку людей, формувати загальну думку стосовно державних процесів. Кожен вид політичної промови є невід’ємним елементом демократії й гарантує участь різних голосів у формуванні політичної реальності.

1.3 Лексично-граматичні та структурно-стилістичні особливості текстів англомовних політичних промов

Мова і політика тісно взаємопов’язані. Їх зв’язок виявляється безпосередньо в процесі комунікації. У політичному дискурсі різноманіття одиниць мови необхідне для того, аби проінформувати, закликати до дій, виголосити ідеї. Тому текстам англомовних політичних промов властиве характерне використання специфічних лексичних одиниць, граматичних конструкцій та структурно-граматичних особливостей, які вирізняють їх з-поміж побутових розмовних чи літературних текстів [91; с. 197].

Оскільки переважно політичні промови відображають боротьбу за владу, то основне їх завдання – пробудити і переконати аудиторію в доречності конкретної ідеї. Задля цього політики часто використовують **емоційно-забарвлену лексику**, зокрема такі одиниці як “*freedom*”, “*equality*”, “*hope*”, “*change*”, “*victory*”, “*revolution*”, “*corruption*”, “*crisis*”, “*liberty*” тощо. Наприклад, неодноразово помічаємо такі конструкції у виступах Дж. Байдена, зокрема і у промові на честь підтримки України: “*We will stand for liberty and freedom today, tomorrow, and for as long as it takes*” [57]. Вони можуть слугувати потужним інструментом у політичних промовах, адже здатні сильно впливати на вибір і переконання аудиторії.

Епітети і метафори є одними із найпотужніших **риторичних прийомів**, застосовуваних у політичних промовах. Вони допомагають підкреслити ключові ідеї та підсилюють вплив на аудиторію. Метафора завжди бінарна, оскільки в її основі закладено взаємодію двох інформаційно-сміслових фреймів. Так, у одній із своїх промов Дж. Байден стверджує: “*I understand inflation is fire and a real challenge to American families*” [56], використовуючи метафоричну одиницю “*inflation is fire*”. У цьому випадку фрейм “*fire*” – «вогнище» переноситься на поняття “*inflation*”, формуючи новий сенс. Таким чином «інфляція» сприймається як потужне вогнище, яке швидкими темпами спалює все на своєму шляху, стаючи справжнім випробуванням для американського народу. Узагальненість і образність метафори роблять її дуже зручним інструментом комунікації для політиків, оскільки вона звільняє від суворо раціонального й логічно-послідовного опису будь-якого об’єкта чи явища, залишаючи кожному слухачеві можливість по-своєму інтерпретувати сказане [33; с. 21]. Зокрема, великою кількістю метафоричних висловлювань рясніють виступи американського президента 1901-1909 рр. Т. Рузвельта, серед яких промова “*The man with the muck-rake*” [118]: “*muck-rake*”, “*moral color-blindness*”, “*a mere spasm of reform*”, “*foams with rage*” тощо.

Незважаючи на те, що «**політичний епітет**» ще не зовсім досліджений, він все ж приваблює увагу багатьох сучасних лінгвістів, оскільки як і метафора,

служить засобом вираження експресивності й оцінки дійсності [33; с. 23]. За нашими спостереженнями найбільш розповсюдженими епітетами у політичних промовах є *“independent”*, *“powerful”*, *“courageous”*, *“progressive”*, *“sustainable”*. Такі лексичні одиниці чинять вплив на потенційних виборців, здійснюючи імплікацію на ціннісні й ідеологічні погляди адресанта, а побудова виступу із використанням епітета підсилює зміст висловлюваної інформації. У промові Б. Клінтона *“Bill Clinton’s DNC speech”* [71] спостерігаємо «кільце» з епітету *“better”*, яке за короткий виступ повторюється 10 разів, зокрема на початку, всередині та наприкінці. Таким чином колишній президент США намагається налаштувати народ на позитив, посягти віру в краще майбутнє.

Характерною лексичною ознакою політичних промов є явище **оксиморона**, завдяки якому два протилежних концепти об’єднуються в одному висловлюванні. Він часто використовується для емоційного підсилення й зосередженні уваги на значимості вказаних понять [91; с. 194]. Яскраве його виявлення простежується у добре відомому латинському крилатому вислові: *«Хочеш миру – готуйся до війни»*, який часто використовують політики під час своїх виступів. Концепт *«МИР»* повністю протилежний фрейму *«ВІЙНА»*. Він асоціюється з гармонією, безпекою й відсутністю конфліктів. У той час як *«війна»* охоплює насилля, руйнування і смерть. Поєднання цих двох лексичних одиниць формує оксиморон, породжуючи парадоксальний ефект.

Неодноразово у політичних промовах застосовуються подвійні заперечення для вираження ствердження з позитивним значенням – явище **літоти**. Такий стилістичний прийом допомагає пом’якшити різкість висловлювання або зробити його менш прямолінійним [91; с. 192]. Приклад знаходимо у промові *“Obama Inaugural Address”* [107] американського політика Б. Обама: *“Challenges will not be met easily or in a short span of time. But know this, America - they will be met”*. Літота *“they will not be met easily”* через заперечення стверджує, що будь-які труднощі буде досить важко подолати. Протилежною їй є **гіперболізація**, яка передбачає використання перебільшення для емоційного або риторичного підсилення висловлювання: *“The snow was stained with blood”* [107].

Драматичність цього речення, використаного Б. Обамою підкреслюють не пов'язані між собою за реальності концепти “*SNOW*” та “*BLOOD*”. Завдяки такому перебільшенню політик намагається привернути увагу більшої кількості слухачів.

Цікавим явищем, характерним політичним промовам є *полісиндетон* – стилістична фігура, яка полягає в багаторазовому регулярному повторенні сполучників (переважно «*i*», «*або*», «*й*»). Її мета полягає у створенні ефекту акцентування і посилення висловлювання [113; с. 31]. В політичних промовах полісиндетон може використовуватися для відтворення певних емоційних відтінків, зосередженні уваги на ідеях та цінностях. Такий прийом здатний створювати більш драматичне або патетичне враження на слухачів, а також демонструвати ритмічність і силу виступу [34; с. 151]. Розглянемо використання цієї стилістичної фігури на прикладі промови М. Тетчер: “*We have had National Plans and Pay Pauses, Price Freezes and Productivity Awards, Industrial Strategies and Growth Targets*” [129]. Політична діячка використовує повторення сполучника “*and*” під час переліку різних економічних мір, які були застосовані урядом. Така тактика допомагає їй наголосити на тому, що вже було зроблено, чим позитивно впливає на аудиторію.

Політичні промови часто містять різноманітні стилістичні прийоми і фігури мови, не обмежуючись лише коротким переліком. Часто у них фігурують *алюзії, алітерації, антитези, хіазм (зворотній паралелізм), парцеляція, повторення слів та метонімії* [109; с. 314]. Однак, під час їх використання політикам слід бути обережними й чесними в своїх висловлюваннях, аби уникнути непорозумінь і викривлення інформації. Вони повинні прагнути чітко й ясно формувати та виголошувати свої промови, дотримуватися відповідної структури, аби ефективно висловлювати ідеї й позиції [90; с. 249].

Кожній політичній промові характерна індивідуальна структура. Переважно вони складаються із коротких, простих речень, які легко сприймаються на слух. Однак варто зазначити, що граматична структура часто залежить від багатьох факторів, зокрема жанру, типу, вмісту промови, місця, ситуації й часу її

виголошення, а також індивідуального стилю політика [63; с. 322]. Так, до прикладу, неодноразово довга фраза за умови її чіткого логічного та інтонаційного членування допомагає оратору продемонструвати взаємозв'язок і рух думок, наростання і спад емоційної напруги.

Отже, лексико-граматичні й структурно-стилістичні прийоми відіграють важливе значення у формуванні та наповненні політичних промов. Завдяки їм виголошений текст звучить довершеним, чим і привертає увагу аудиторії.

ВИСНОВКИ ДО 1 РОЗДІЛУ

1. Політична діяльність, яка перебуває у тісному зв'язку соціокультурними, історичними та ідеологічними чинниками, різнобічно досліджується лінгвістами. Політичні ситуації та процеси, дискурсивні практики визначають організацію і текстову структуру різних типів (або жанрів) дискурсу, зокрема політичних промов.

2. Зародження і розвиток політичної промови має історію, що розпочалася задовго до того, як відбулося укорінення поняття «політичний дискурс». Публічні виступи слугують потужною зброєю і ефективним засобом для досягнення мети оратора. Політичні промови корелюють з важливими суспільно-політичними подіями, відображають боротьбу за владу чи її утримання, впливають на інтелектуальну й емоційну складову аудиторії.

3. Особливості різноманіття політичних промов виокремлюють відповідно до специфіки їх наповнення. Їх типологія зумовлена і обмежена сферами поширення безпосередньо політики з урахуванням багатьох факторів. За класифікацією Гарі Ремер виділено і розглянуто 5 типів політичних промов: передвиборчі, вітальні, дипломатичні, партійні, парламентські. Кожен різновид характеризується індивідуальними особливостями й змістовим наповненням.

4. Лексико-граматичні й структурно-стилістичні особливості є важливим рушійним елементом політичних промов. Вони слугують допоміжними інструментами політиків для укріплення їх іміджу, допомагаючи красномовно висловлювати ідеї й завуальовано представляти певні проблеми. Тому багато різноманітних лексичних, стилістичних та граматичних фігур часто застосовуються у політичних виступах, формулюючи ефективну та яскраву промову.

РОЗДІЛ 2 СПЕЦИФІКА ТА ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ ПОЛІТИЧНИХ ПРОМОВ

Політичні промови є особливим предметом зацікавленості для багатьох перекладачів. Такі виступи переважно містять різноманітну інформацію, яка в основному орієнтована на англомовну аудиторію, тому і постає проблема їх перекладу, аби більша кількість людей мала змогу ознайомлюватися із суспільно-політичними подіями, які відбуваються по всьому світу. Перекладачі використовують різні мовні засоби, що надають політичним текстам яскравості й привабливості, що в результаті призводить до кращого сприйняття інформації аудиторією, підвищує ймовірність їх розповсюдження та популяризації [116; с. 197]. Незнання екстралінгвістичного контексту, перекладацьких стратегій та тактик, необізнаність у складних лінгвістичних конструкціях – найрозповсюдженіші причини неякісного перекладу [103; с. 253]. Важливість ерудованості, постійне самовдосконалення і неперервна робота із перекладацькими трансформаціями є важливими факторами, які слід враховувати фахівцям для виконання висококваліфікованої роботи.

2.1 Стратегічні прийоми впливу у політичних промовах

Головною інтенцією політичного дискурсу є боротьба за владу, що і визначає особливості комунікативних дій оратора, основною з яких є прагнення впливати на інтелектуальну, вольову й емоційну сфери адресата [21; с. 59]. Для ефективного досягнення комунікативної цілі політикам необхідно не лише чітко розуміти склад своєї аудиторії, але і стратегічно планувати прийоми впливу та передбачати можливу на них реакцію реципієнтів. Оскільки в політичних промовах практично відсутній зворотний зв'язок між відправником (оратор) і отримувачем (публіка) повідомлення, то і відсутня можливість коригування виступу на ходу, адже в процесі виголошення промови, політик не знає істинної думки глядачів стосовно висловлюваних ним ідей [21; с. 61]. Реакція аудиторії, як правило, проявляється лише в подальшому висловленні підтримки цьому

політичному лідеру або, навпаки, у її відсутності. Тому роль стратегічного планування прийомів впливу є напрочуд вагомою.

Нині існує велика кількість тактик і стратегій впливу, застосовуваних політиками в процесі виголошення політичних промов. А. Белова, досліджуючи політичний дискурс на матеріалі письмових текстів засобів масової інформації, виділила *стратегії дискредитації та самопрезентації* [4; с. 178]. Т. ван Дейк трактував поняття «політичних стратегій впливу» як «засіб когнітивних планів», що утворюють об'єднання певної послідовності дій оратора [75; с. 110]. В ході вивчення політичних виступів він виділив 8 стратегічних прийомів впливу, використовуваних державними діячами задля впливу на аудиторію: *агітаційна стратегія, аргументативна стратегія, стратегія формування емоційного настрою адресата, інформаційно-інтерпретаційна стратегія, стратегія самозахисту, маніпулятивна стратегія, стратегія самопрезентації, стратегія дискредитації й нападу* [75; с. 108]. Розглянемо детально дану класифікацію, оскільки вона найґрунтовніше відображає способи впливу на реципієнта.

На думку Е. Джонса і Т. Піттмана *стратегія самопрезентації* є основною стратегією впливу будь-якого політичного лідера, оскільки її основна ціль – формування позитивного образу оратора для його публіки [88; с. 242]. Це пояснюється тим, що першочерговим завданням політиків під час виступів є створення явної чи переважно прихованої реклами власних політичних поглядів, що мають на меті дискваліфікацію дій політичних противників. А. Шутц розглядає 4 види стратегії самопрезентації: *позитивна, наступальна, запобіжна й оборонна самопрезентація* [121; с. 615]. *Позитивна самопрезентація* містить активні, але не агресивні заклики, ідеї задля створення позитивного враження про політика-оратора. *Наступальна самопрезентація* базується на прагненні виглядати добре в очах публіки за рахунок осквернення інших діячів. Такий спосіб вважається агресивним засобом досягнення бажаної мети, адже повністю спрямований на критику опонентів. Ціль *запобіжної самопрезентації* – уникнення негативного ставлення з боку виборців шляхом самовиправдання, вихвалення і позитивного просування власних політичних

поглядів. *Оборонна самопрезентація* полягає в запереченні негативних фактів чи думок, які побутують серед аудиторії стосовно того чи іншого політичного діяча [88; с. 241].

Стратегія самопрезентації переважно є зумовленою гендером [14; с. 272]. Більшість чоловіків-політиків у своїх промовах використовують різні види стратегії самопрезентації, намагаючись здобути схвалення від адресата, зображуючи себе як гарного боку (позитивна і запобіжна самопрезентації), так і застосовуючи агресію (наступальна, оборонна самопрезентації). Жінки-політики в свою чергу намагаються уникнути негативної комунікації з публікою, оскільки як стверджує у своїй праці В. Жельвіс вважають агресивну поведінку небажаним явищем, виникнення якого слід викорінювати [14; с. 278].

Не менш розповсюдженим способом впливу оратора-політика на аудиторію є застосування *стратегії дискредитації й нападу*. Її ключова ідея полягає у підриві авторитету дискредитуючого об'єкта, спалюванні репутації опонента. І. Жарковська впевнена, що реалізація цієї стратегії забезпечується використанням таких тактик як: *звинувачення, докір, констатація некомпетентності противника* [102; с. 42]. Переважно політичні діячі вдаються до експлікованого звинувачення, основним засобом вираження якого може бути використання однорідних членів речення, наприклад, прикметників із заперечними частками *-не-, -недо-, -мало-, -без-* («недотепний», «недолугий», «нетямущий», «малоосвічений», «безглуздий»), порівняльних конструкції, у яких простежується ототожнення з тваринами (до прикладу, «такий, як лис»; негативна конотація концепту ЛИС – уособлення хитрості, підступності), парцеляції, літоти чи гіперболізації. Тактика констатації некомпетентності противника та докору переважно спрямовані на опонентів, конкуруючих між собою партій, які в минулому займали певне місце в державному апараті [54; с. 445]. У їх основі лежать принципи несхвалення, засудження і незадоволення. Імена конкурентів чітко вказуються для аудиторії, однак експліцитно надається негативна оцінка їх попередніх дій. Ізабелла Поггі стверджує, що тактика нападу простежується в політичних промовах та ЗМІ наприкінці 90-х років ХХ ст [112;

с. 321]. Вона переконана, що досвідчений політик-оратор ніколи не буде представляти себе у ролі особи, яка обороняється чи виправдовується, а навпаки використовуватиме кожную можливість, аби словесно атакувати опонента.

В умовах боротьби за владу цілком логічним є те, що політик, зокрема, коли він є об'єктом дискредитації чи прямого нападу, відстоює себе, використовуючи при цьому аналогічну агресивну наступальну стратегію або, навпаки, **стратегію самозахисту** [18; с. 90]. Вибір однієї із двох основним чином визначається типом мовної особистості політичного лідера, його установками на кооперативне чи конфліктне спілкування, а також безпосередньо ситуацією, місцем і часом спілкування. Стратегія самозахисту основним чином полягає у запереченні висловлених опонентом ідей через виправдання та спростування негативних оцінок. Зокрема, для неї характерне використання оптимістичних лексичних конструкцій з посиленням на майбутнє або дієслів у наказовому способі, аби політик міг переконати публіку в своїх чистих намірах і таким чином захиститися від висловленого раніше іншим політичним діячем негативу у його (її) бік. До прикладу, колишній британський прем'єр-міністр Девід Камерон у своїй промові в 2013 р. виголошував “*we will never let you forget it*” [65] – «ми ніколи не дозволимо цього забути» (створення враження, що все буде виключно добре), “*let's make the Humber the centre of clean energy*” [65] – «зробімо Хамбер центром чистої енергії» (заклик до здійснення хороших справ, аби таким чином публіка переконалася, що політик налаштований здійснювати зміни на краще і заохочувати до цього народ). Таким способом політичний діяч здійснює прихований самозахист, спрямований на виклик прихильності серед аудиторії. До того ж, слід зауважити, що спосіб самозахисту може використовуватися як самостійна стратегія впливу, так і поєднуватися із агональними засобами взаємодії, тобто переходити в стратегію дискредитації й нападу [32; с. 307].

Під **маніпулятивною стратегією впливу** простежуються різного роду хитрощі, які мають на меті шляхом обману переконати адресата перейняти ідейні погляди оратора. У процесі маніпулювання інформація спеціально спотворюється в більшій чи меншій мірі, спостерігається домінування

висловлення безпідставних думок та припущень без фактів [67; с. 167]. Канал передачі таких даних переважно відзначається мультимодальністю. Фактологічна маніпуляція характеризується наміряним викривленням подій, зміною фокусу їх висвітлення, і реалізовується через *дезінформацію, пропаганду й фейк* [67; с. 165]. Однак, слід наголосити, що концепти «фейк» та «пропаганда» є реакцією зі сторони об'єктів на яких поширюється стратегія маніпулювання. Т. ван Дейк у своїй праці "*Discourse and manipulation*" відзначає, що люди надають перевагу тій інформації, яка відповідає їх політичним поглядам або картині світу [133; с. 360]. Це зумовлено нахилами до стереотипного мислення і невмінні критично аналізувати почуту інформацію. Тому причину популярності й ефективності фейку як засобу маніпуляції слід шукати в прагненні реципієнта позбутися когнітивного дисонансу, який може виникати внаслідок суперечностей, які породжуються на ментальному рівні через зіткнення власного раціонального мислення та висловлених політичним діячем невідповідних (неправдивих) даних під час виголошення промови.

Роль *інформаційно-інтерпретаційної стратегії* полягає в інформуванні громадян про важливі події соціального, економічного, політичного життя певної країни чи континенту. Пріоритетом цієї стратегії є не змістовно-фактична інформація, а змістовно-концептуальна [30; с. 517], яка відображає авторське бачення подій, які відбуваються, передає їх через призму авторського пізнання. Таке відтворення дійсності допомагає оратору нав'язати слухачам власне бачення таким чином, що вони навіть не усвідомлюють, що подана їм інформація взагалі не є об'єктивною, і приймають її за істину. Одним із найбільш ефективних засобів реалізації інформаційно-інтерпретаційної стратегії впливу виступає прийом зображення реальності у негативному світлі [5; с. 14]. Вказуючи на будь-яку чинну нині в суспільстві проблему, політичний лідер підкреслює на її існуванні, що безсумнівно торкається аудиторії, оскільки таким способом він свого роду солідаризується із народом, викликає у людей почуття довіри до себе, що в подальшому дає йому змогу представляти будь-яку інформацію (правдиву чи неправдиву), й при цьому бути певним, що аудиторія

підтримає його ідеї. Ключовим елементом інформаційно-інтерпретаційної стратегії є метафора, яка виконує інформативну і емоційно-оцінну функцію [48; с. 641]. Інформація, подана із використанням метафоричності, відзначається цілісністю та панорамністю образу, що дозволяє, опираючись на конкретну модель, кодувати повідомлення, представивши одне поняття під значенням іншого, й в результаті передавати ідею реципієнтові, який завдяки своєму образному мисленню декодує її [16]. Наприклад, метафора “*to find footing*” (дослівний переклад – «*знайти опору*»), яку часто можна почути у промовах різних політичних діячів породжує у нашій уяві образ впевненої у своїх діях людини, яка знайшла свій життєвий шлях, власне покликання. Одночасно з тим, як людина дешифрує отримане повідомлення, вона підсвідомо дає йому оцінку. Так реалізується інформаційно-інтерпретаційна стратегія впливу, яка полягає в психологічному впливі на особу, апеляції до емоційної сфери її сприйняття. Саме у метафорі первинно закладена імплікативна оцінна інформація, що дає змогу оратору впливати на погляди аудиторії [16].

Американський психолог К. Ізард розглядав поняття «почуття» як ключовий фактор виникнення емоції і наслідків її прояву і вважав, що реалізація ***стратегії формування емоційного настрою адресата*** здійснюється завдяки тактиці звернення до внутрішніх почуттів адресата, основною інтенцією якої є спроба налаштувати людину на співпереживання [85; с. 349]. Така стратегія найчастіше застосовується для створення довірливих стосунків між оратором, який виголошує політичну промову та його аудиторією. Повноцінне функціонування стратегії формування емоційного настрою адресата під час політичних виступів є можливим завдяки використанню ряду риторичних прийомів, зокрема емоційних апеляцій (звернення до публіки аби викликати емоцію страху, гніву, співчуття або радості), використання анекдотів та кумедних ситуацій з реального життя, емоційної історії успіху чи трагедії.

У політичній комунікації ***аргументативна стратегія впливу*** виконує особливу функцію, адже саме аргументація сприяє реалізації демократично-оформленої участі громадян у виборі влади і через обраних депутатів прийняття

суспільно-важливих рішень [22; с. 133]. Аргументація є складною і багатогранною інтелектуальною діяльністю, залученою практично у всі сфери життя людини, пов'язані із потребою переконання адресата у певній ідеї. Вона вважається різновидом комунікативної діяльності спрямованої на переконання аудиторії за допомогою аргументів. Саме аргументативна стратегія є простором соціальної взаємодії, що включає мовну систему (код, учасників дискурсу, предмет дискусії). Така концепція запропонована А. Холлідеем [4; с. 267]. Процес аргументації стає невід'ємною частиною сучасного суспільства, навіть якщо він є лише засобом досягнення вузьких інтересів конкретних суспільних груп. Аргументативна стратегія впливу реалізується завдяки тактикам обґрунтування, діалогічності та компромісу [17; с. 34].

Завдання *агітаційної стратегії* полягає у здійсненні впливу на подальші дії слухачів, аби закликати їх до прийняття «правильних» рішень. Її основна інтенція – впливати на почуття та психологічний стан аудиторії, інспіруючи людей на виконання конкретних вчинків [51; с. 129]. Агітаційна стратегія експлікується тактиками заклику, обіцянок і прихованого наказу, які корелюють між собою. Переважно тактика заклику реалізується завдяки модальним дієсловам. Часто політики послуговуються лексичними повторами таких одиниць як “*we must*”, “*everybody has to*”, “*we are to*”, “*you are obliged to*”, які сприяють посиленню впливу на адресата і збільшують ймовірність того, що слухачі виконають необхідні завуальовані прохання. До того ж, оратори неодноразово вдаються до тактики обіцянок, яка вербалізується майбутньою формою дієслова “*will (not) + V*” (Наприклад, “*I tell you we will not rest until we have increased the successful prosecutions for rape*” [147] або конструкцією “*to be going to + V*” → “*We're going to get Brexit done*” [145]. Тактика прихованого наказу має на меті здійснення впливу на реципієнта шляхом імплікації. У цьому випадку адресант не явно повідомляє адресату що необхідно зробити, а в завуальованій формі намагається донести власні думки. Оскільки вона представлена в непрямій формі, то в аудиторії складається враження, що оратор не бажає здійснити вплив на слухачів. Так у спікера створюється широкий

простір для маніпулятивних дій [46; с. 274]. Для тактики прихованого наказу, як і для заклику характерне функціонування модальних конструкції та слів у наказовому способі: “*let’s*” “*be*”, “*change*”, “*improve*”. Наприклад, “*Very sorry, let’s move on, forget about it*” [137].

Вивчення стратегічних прийомів впливу у промовах є багатограним і цікавим явищем завдяки тісній взаємодії із різноманітними видами політичного дискурсу, зокрема виступами в парламенті, на мітингах, під час інавгурацій тощо. Доволі важко однозначно визначити і описати принципи прояву мови у різних ситуаціях впливу й переконання. Для точного підбору доречної стратегії політикам-ораторам необхідно завчасно повноцінно проаналізувати час, аудиторію, аудіо-візуальні характеристики, адже урахування цих факторів сприяє успішності його комунікації із публікою та подальшому просуванню у державному апараті

2.2 Способи і види перекладу політичних промов

Нині переклад є важливим елементом сучасності, будучи суміжним механізмом між об’єднанням різних культур [79; с. 178]. Політичний дискурс апелює до ієрархії цінностей, які переважають на конкретному етапі розвитку суспільства, тому перекладач повинен володіти чіткою позицією й інтерпретувати оригінальний текст, підбираючи відповідні лінгвістичні засоби для повного збереження його прагматики, інтенції та емоційності, адже одне із основних завдань перекладу політичного матеріалу полягає в тому, аби викликати реакцію цільової аудиторії, схожу на ту, яка первинно виникла у публіки під час виступу оратора [141; с. 48]. Однак точність перекладу досягається не тільки через знання алгоритмів іншої мови, а і завдяки перетину граней значень вихідного повідомлення та культурних просторів перекладача.

За останнє десятиліття більшість досліджень у галузі аналізу політичного дискурсу зосереджувалися на зв’язку між мовою, перекладом та політикою. Наприклад, дослідження політичного дискурсу Чілтоном підкреслює, що мовні засоби у перекладі політичних текстів тісно пов’язані на фундаментальному

рівні [68; с. 139]. Подібним чином мовознавець з Кембриджського університету Л. Рубінеллі виявила, що мова має важливе значення для політики, оскільки завдяки різним лексичним одиницям та риторичним фігурам, під час виголошення політичних промов, оратор використовує свою владу ухвалювати рішення та впливати на громадян за допомогою мови, а перекладач в подальшому відтворює подану інформацію іншою мовою [120; с. 59]. Тому зв'язки мови, політики і перекладу взаємопов'язані між собою.

Ключовою метою перекладу політичних текстів є дослідження конкретної ситуації, в якій влада мала вплив на перекладацьку діяльність і культурний розвиток. Переклад, який розуміється як механізм репрезентації іншої культури, відіграє суттєву роль у сучасному світі. Це не просто лінгвістичний трансфер, а й міжкультурна діяльність [59; с. 143]. Точність перекладу досягається не лише завдяки знанню алгоритмів іншої мови, але й перетину вихідного повідомлення та культурного простору перекладача. У цьому відношенні переклади та перекладачі знаходяться в дуже специфічних соціальних і політичних контекстах і неминуче піддаються змінам, розривам і потрясінням, яких зазнають ці контексти [62; с. 197].

Переклад переважно розглядається як одноступінчастий процес, який розпочинається із перекладу першого сегменту тексту (лексична одиниця (слово), фраза, речення чи абзац) і закінчується останнім сегментом. Таким чином переклад постає як механічна задача, які охоплює передачу сенсу між двома мовами невеликими послідовними відрізками. Відсутність динамізму у такому випадку може призвести до невідповідності, зокрема не якісного вихідного продукту, порушення логічно-сміслових зв'язків. Задля уникнення цього ряду проблем, перекладачу слід дотримуватися набору перекладацьких стратегій і принципів, які були розроблені в теорії перекладу.

Ф. Чуарфія пояснює важливість розуміння тексту та контексту політичної промови, а також пояснює, як ідеологія, позиція та залученість перекладача справляють певний вплив на переклад [69; с. 82]. Вона наголошує на деяких особливостях політичних виступів та стратегіях їх перекладу, зосереджуючись

на евфемізмах, повтореннях, метафорах та інтертекстуальності як основних моментах, які має брати до уваги кожен перекладач.

Політичні промови призначені для ширшої аудиторії та мають багато типів і структур залежно від лексичного вибору, а також стандартних слів і фраз. Дослідниця із Астонського університету К. Шеффнер зауважує, що кожен із різновидів політичних (або політично релевантних) типів тексту має свої власні контекстуальні, текстотипологічні й прагматичні конвенції та вимагає різних стратегій перекладу [122; с. 119]. Тому перекладач має звернути увагу на зв'язок між мовою та стратегіями перекладу, щоб правильно та ідеологічно продемонструвати основні значення, які можуть бути непомітними в політичних текстах. Вони мають відображати значення оригінального тексту до такої міри, щоб вибір слів у цільовому тексті справляв такий самий вплив на аудиторію цільового тексту, як оригінальне формулювання на аудиторію вихідного тексту [122, с. 119].

Г. Крінгс визначає поняття «*перекладацька стратегія*» як потенційно свідомі плани перекладача щодо вирішення конкретних проблем перекладу в рамках конкретного перекладацького завдання [93; с. 267]. Венуті вказує, що стратегії перекладу охоплюють основні завдання вибору іноземного тексту для перекладу та розробки методу його перекладу. Він використовує терміни «одомашнення» та «запозичення» для позначення стратегій перекладу [135; с. 219]. Професорка Фінляндського університету Р. Яаскелайнен розглядає концепт «*стратегія перекладу*» як серію компетенцій, набір кроків або процесів, які сприяють отриманню, зберіганню або використанню інформації [86; с. 195]. Вона стверджує, що стратегії є евристичними та гнучкими за своєю природою, і їх прийняття передбачає прийняття рішення під впливом змін у цілях перекладача [86; р. 195].

Дослідники розглядають різні способи перекладу політичного дискурсу, пропонуючи до розгляду ряд, доречних на їх думку, перекладацьких способів. Наприклад, Дж. Мелоун виділяє такі 6 стратегії: *перестановка, додавання/опущення, транспозиція (заміна), традиційний відповідник,*

буквальний переклад [100; с. 320]. **Перестановка** полягає в тому, що один або більше цільових елементів з'являються в позиції, відмінній від позиції вихідного тексту. Перекладачеві слід бути пильним із використанням такого способу, оскільки неправильна перестановка ключових лексичних одиниць може призвести до суттєвих невідповідностей перекладу до оригіналу. Дж. Мелоун стверджує, що чим тісніший морфологічно-синтаксичний зв'язок між двома вихідними елементами, тим менша ймовірність перетворення зміни порядку ключових компонентів в цільовому тексті на критичну проблему для перекладача [100; с. 321]. Розглянемо приклад стратегії перестановки в україномовному перекладі промови Б. Джонсона "*Foreign Secretary's Mansion House speech at the Lord Mayor's Easter Banquet 2018*" В. Трегубова [43]. Перекладач змінює порядок деяких термінів таким чином, аби адаптувати текст промови структурі і стилю української мови, а також задля того, щоб врахувати специфіку культурних норм і особливостей менталітету українців. Зокрема, у оригінальний вислів "...and I thank them from the bottom of my heart" [146] – «...я щиро вдячний їм» [43] дещо деформує, переставляючи порядок сталого виразу "*from the bottom of my heart*" – «щиро», хоча у цьому випадку досить доречним було б застосування і дослівного перекладу «від щирого серця». Тоді б у В. Трегубова не постала потреба послуговуватися стратегією перестановки, хоча, на щастя, у конкретному випадку вона не несе вагомих змін і ніяк не впливає на розуміння змісту.

Переклад політичних промов нерідко потребує внесення додаткових або уникнення надлишкових лексичних одиниць. Саме у цьому полягає перекладацька **стратегія додавання/опущення**, яку розглядає Дж. Мелоун. Залучення нових слів зумовлюється рядом причин, зокрема розбіжностями в структурі мов на семантичних, лексичних, граматичних рівнях, потребою більш детального трактування того чи іншого поняття тощо. Опущення ж навпаки є протилежним явищем [124; с. 2]. Найчастіше перекладач піддає цій стратегії слова, які є семантично надлишковими з огляду на їх зміст. Наприклад, спостерігаємо опущення у перекладі В. Трегубова політичної промови

Б. Джонсона “*Foreign Secretary's Mansion House speech at the Lord Mayor's Easter Banquet 2018*”: “...there are countries who are willing to say enough is enough” [146] – «...вже є країни, готові сказати «досить»» [43]. Задля того, аби уникнути не характерного українській мові повторення однакових лексичних одиниць («досить і ще раз досить»), і таким чином не викликати надмірних емоцій в української аудиторії, перекладач застосовує стратегію опущення, яка є цілком доречною і виправданою в цьому випадку.

Заміна є найпоширенішим і найбільш багатогранним різновидом перекладацької стратегії. В процесі перекладу заміні можуть піддаватися як граматичні одиниці – форми слів, частини мови, члени речення, типи синтаксичного зв’язку, а й лексичні (виключно словесна одиниця). Тому часто в перекладознавстві розрізняють окремо стратегію лексичної та граматичної заміни [97; с. 56]. Водночас заміні можуть піддаватися як окремі одиниці, так і цілі конструкції (так звані комплексні лексико-граматичні заміни). Англійські прикметники у формі порівняльного ступеня можуть при перекладі українською замінюватися віддієслівними іменниками зі значенням збільшення або зменшення обсягу, розміру або ступеня. Також заміна передбачає зміну будь-якого поняття, вираженого в оригіналі, протилежним поняттям у перекладі з відповідною перебудовою всього висловлювання задля збереження змісту [135; с. 212]. Найчастіше протилежне поняття у перекладі передбачає заміну стверджувального висловлювання негативним або навпаки. До прикладу, до такої стратегії вдається В. Трегубов, перекладаючи висловлювання Б. Джонсона “Not only has there been a strong and speedy multilateral response from NATO and the EU Council but countries...” [43] з промови *Foreign Secretary's Mansion House speech at the Lord Mayor's Easter Banquet 2018*” вдається до заміни на синтаксичному рівні, змінюючи граматичний порядок граматичних одиниць, застосовуючи трансформаційне перетворення заперечної конструкції стверджувальною в українському варіанті: «Ми отримали не лише сильну і швидку багатосторонню відповідь з боку НАТО та Ради ЄС...» [43].

Традиційний відповідник передбачає збереження сенсу, структури, стилю, граматичних і лексичних тонкощів оригінального тексту при його перекладі іншою мовою [136; с. 210]. Передбачається, що результат повинен максимально точно передавати всі елементи та особливості вихідного тексту, щоб читач цільовою мовою міг зрозуміти його так само, як читач вихідною мовою. Зокрема переклад має передавати ідеї, інформацію та повідомлення оригіналу без спотворень. Організація політичної промови, абзаци, речення та логічна послідовність повинні залишатися настільки близькими до оригіналу, наскільки це можливо. Однак важливо зауважити, що повний традиційний відповідник не завжди можливий через відмінності між мовами та культурами. Іноді перекладачам доводиться робити компроміси, щоб зберегти зміст і структуру тексту, не втрачаючи при цьому ключової ідеї виступу [136; с. 210]. Переважно, назви політичних посад, організацій та партій відтворюються способом підбору традиційного відповідника, щоб зберегти їхню унікальність та пізнаваність. Наприклад, англomовне поняття "*President*" залишається поняттям «*Президент*» в українській мові. У цьому випадку спостерігаємо повний традиційний відповідник. Однак, інколи концепти різних культур не збігаються, тоді використовуємо традиційний відповідник, характерний вихідній мові перекладу. До прикладу, В. Трегубов у перекладі одного з висловлювань з промови Б. Джонсона: "...news that I am told was received with rapture in the Quai d'Orsay..." [146] – «...Набережна Орсе (Міністерство закордонних справ Франції — прим. перекладача) була в захваті від цієї новини...» [43] вдається до традиційного відповідника поняття "Quai d'Orsay"- «*Набережна Орсе*», адаптуючи його під українського слухача (не робить буквальный переклад лексичної одиниці, запозиченої з французької "*quai*" → "*quay*" – «*причал*»), і ще й вдається до експлікації для кращого розуміння, додаючи власну примітку в дужках.

П. Ньюмарк у своїй праці "*A Textbook of Translation*" [104; с. 450] виділяє 6 стратегій, які можна застосувати задля перекладу політичних промов: **дослівний переклад** (word-for-word translation), **буквальний переклад** (literal translation),

достовірний переклад (faithful translation), *адаптація* (adaptation), *вільний переклад* (free translation) та *ідіоматичний переклад* (idiomatic translation) [104; с. 450], які не збігаються із тими, які розглядає Дж. Мелон.

Дослівний переклад полягає у тому, що порядок слів мови оригіналу зберігається, а слова перекладаються окремо за їхніми найпоширенішими значеннями, поза контекстом [108; с. 140]. Інколи такий спосіб призводить до дуже неякісного перекладу, оскільки саме врахування контексту, а не сліпе перекладання слів, часто не пов'язаних між собою, в результаті породжує якісний вихідний продукт. Мета перекладача, який вдається до *стратегії буквального перекладу* – перетворити граматичні конструкції вихідної мови на їхні найближчі еквіваленти у цільовій мові, але у цьому випадку лексичні одиниці можуть знову перекладатися окремо, не завжди за контекстом [108; с. 140]. До прикладу, спостерігаємо неякісний продукт перекладу політичної промови Дж. Вашингтона з нагоди виходу у відставку “Washington's Farewell Address” (1796) [138]: “*We must stay the course and remain steadfast in our commitment to uphold the values that define our nation*” [138] – «*Ми повинні залишити курс і залишитися непохитними в нашому зобов'язанні виконувати цінності, які визначають нашу країну*» (переклад взято із субтитрів платформи YouTube) [72]. У цьому перекладі втрачається ритм і стиль оригіналу, а також специфічні політичні або культурні відтінки. Такий буквальний переклад може бути незрозумілим аудиторії і не вражати відчуттям природньої мови. Щоб зберегти зміст та ефективності політичної промови, перекладач повинен звертати увагу на специфічність мови, культурні особливості та інтонацію, які властиві англійському політичному дискурсу, і намагатися відтворити їх в перекладі.

На відміну від двох попередніх, *достовірний переклад* уже опирається на контекст. Його основне завдання – забезпечення точного контекстуального значення оригіналу в межах граматичних і структурних особливостей цільової мови [108; с. 141]. Наприклад, розглянемо якісний достовірний переклад англійською мовою висловлювання президента України В. Зеленського: «*Наша*

мета – побудова справедливого та процвітаючого суспільства, де кожен громадянин має рівні права та можливості» [19] – “*Our goal is to build a just and prosperous society where every citizen enjoys equal rights and opportunities*” [19] (оригінал і переклад взято із офіційного Телеграм-каналу В. Зеленського). Цей переклад точно відображає основну ідею оригінального тексту, зберігає загальний тон і стиль промови, і використовує англійську мову для передачі того самого почуття справедливості та процвітання, яке виражено в оригінальному висловлюванні. Важливо також враховувати контекст і аудиторію, для якої призначена промова, і вибирати відповідні терміни та фрази для досягнення максимального ефекту при сприйнятті англомовним читачем або слухачем, що і здійснює у цьому випадку перекладач.

Серед усіх стратегій *адаптація разом* із стратегією *вільного перекладу* є найбільш вільною формою перекладу, і використовується в основному для жартів чи висміювання опонентів у політичних виступах. Тема, ідея і персонажі зазвичай зберігаються. Однак культура вихідної мови перетворюється на культуру цільової мови, перебираючи її особливості, а оригінальний текст частково змінюється [26; с. 124]. *Вільний переклад* часто вважається некоректним способом відтворення тексту, зокрема політичного характеру. Тому велика кількість дослідників виключає його зі списку технік, які можна застосувати для перекладу політичних промов. Однак, на думку П. Ньюмарка, така стратегія має право на існування, тому у своїй праці він розглядає її особливості й переваги. Зокрема її суть полягає у тому, аби відтворити текст цільовою мовою абсолютно без урахування тонкощів стилю, форми чи змісту оригіналу [26; с. 127].

Ідіоматичний переклад вважається більш доречним для перекладу метафоричних висловлювань, якщо такі спостерігаються, у політичних виступах. Така стратегія відтворює повідомлення оригіналу, але має тенденцію спотворювати нюанси значення, віддаючи перевагу просторіччям та ідіомам, де вони не завжди простежуються в оригіналі [35; с. 119]. Наприклад, під час перекладу промови прем'єр-міністра Д. Шмигала перекладач вдається до

застосування ідіоми, аби більш багатогранно передати ключову ідею для іноземного слухача: «*Нам потрібно рухатися вперед разом, як єдність, щоб досягти наших цілей*» [50] – “*We need to move forward together as a united front to achieve our goals*” [50] (оригінал і переклад взято із офіційного Телеграм-каналу прем’єр-міністра Д. Шмигала). У цьому прикладі, фраза «*як єдність*» була перекладена як “*as a united front*”, що зберігає сенс оригіналу та виражає ідіоматичну мову англійської політичної промови.

Добре відомий американський лінгвіст Є. Ніда у своїй класифікації стратегії перекладу розрізняє *диференціацію, конкретизацію, генералізацію, лексично-граматичну перебудову, додавання/опущення й антонімічний переклад* [105; с. 138]. М. Бейкер – професор перекладознавства одного із університетів Англії у своїй праці “*In Other Words: A Coursebook on Translation*” (1992) описує 6 стратегій, зокрема *компенсацію, калькування, граматичну заміну, опущення/додавання і буквальний переклад* [58; с. 42]. Така класифікація тісно переплітається із тією, яку пропонує Дж. Мелоун. Серед українських дослідників спроби класифікувати стратегії перекладу політичного дискурсу здійснили В. Карабан, Т. Ковалевська, Ю. Найда, О. Чередніченко та багато інших [77; с. 107].

Отже, нині не існує єдиної дефініції поняття «стратегії перекладу» так само як і єдиної її класифікації. Кожен дослідник намагається віднайти власний підхід, вважаючи його найбільш точним і тим, який найкраще відтворює всі аспекти особливостей перекладу політичного тексту. Вибір відповідної стратегії перекладу основним чином залежить від змісту тексту оригіналу й безпосередньо комунікативною ситуацією. Лише раціонально використовуючи та комбінуючи перекладацькі способи, перекладач зможе забезпечити основне завдання – створити переклад, адекватний та еквівалентний оригіналу. Саме правильно підібрані стратегії перекладу можуть виявити імпліцитні способи передачі смислів, які перекладач високого класу розкриває та розшифровує у процесі перекладу.

2.3 Труднощі перекладу політичних промов

У сучасному світі важко залишатися поза політичною сферою, яка проявляється у різних формах: телевізійних новинах, газетах, мітингах, виступах, промовах та навіть в мистецтві. Сьогодення – це світ глобалізації, у якому держави знаходяться у постійному контакті між собою. Для здорової підтримки такого зв'язку є потреба існування політичної комунікації, метою якої є встановлення певних міждержавних зав'язків [44; с. 23]. Відповідно, постає потреба перекладу політичного дискурсу, який повинен забезпечувати максимальну адекватність і еквівалентність оригіналу. Під час перекладу політичних промов, дипломатичних переговорів чи укладання угод перекладач не має права на помилку, оскільки вона здатна призвести до серйозних наслідків, зокрема міжнародних конфліктів, припинення відносин між державами та навіть війн [44; с. 24]. Нерідко трапляються випадки, коли через недосвідченість, некомпетентність, хвилювання і зокрема незнання специфіки проблем перекладу політичних текстів, перекладач зазнає поразок, які призводять до фатальних помилок.

Переклад політичних промов передбачає низку лінгвістичних (як правило, термінологічних чи стилістичних) та екстралінгвістичних труднощів, подолання яких допоможе досягти адекватного перекладу політичних текстів. Кожна політична промова складається із тих чи інших характерних саме їй концептів, переконань, ідеології. Тому нідерландський лінгвіст Т. Ван Дейк стверджує, що в процесі комунікації, зокрема у політичному просторі, мова піддається певного роду соціально-культурному варіюванню, у якому враховується картина світу у баченні індивідуума [134; с. 151]. На його думку, промова схожа на «айсберг інформації» і те, що виражено словами є його «верхівкою» [134; с. 152]. Тому політичний переклад є напрочуд складним, оскільки підбір лексичних елементів та їх структура можуть варіюватися в мові оригіналу й становити ряд труднощів для перекладача.

Однією із основних проблем, з якою мають справу перекладачі на лексичному рівні – складність перекладу *політичної термінології*, зокрема

використання вузькоспеціалізованих одиниць чи так званої «книжної лексики». Використання спеціальної термінології в політичному тексті може надати йому більш виразного та професійного характеру, а також збагатити зміст та рівень аргументації [7; с. 169]. Однак переклад цих одиниць потребує неабиякої обізнаності та грамотності перекладача. Інколи такі терміни можуть не мати аналогів в інших мовах, тому перекладачеві необхідно вдаватися до опису чи пояснення, в жодному разі не до буквализму. До прикладу, терміни “*gerrymandering*” (зміна розміщення виборчих округів з метою маніпуляції виборами), “*checks and balances*” (система розподілу влади в американській конституції), “*iron curtain*” (термін, який використовувався в холодній війні для опису розподілу між Заходом і Сходом), “*filibuster*” (процедура в американському Сенаті, коли сенатор може затягнути дебати довгою промовою аби заблокувати процес голосування).

Переклад політичної термінології з різними конотаціями може бути складним завданням і часто становить ряд труднощів навіть для досвідченого перекладача, оскільки кожна мова та культура мають свої власні нюанси та асоціації з певними словами та поняттями [23; с. 54]. Наприклад, слово “*liberalism*” – «лібералізм» у США асоціюється з лівими політичними поглядами та соціальними реформами. У той час як у деяких інших країнах цей термін може означати економічний лібералізм, пов'язаний із вільним ринком та обмеженим втручанням держави, поняття “*democracy*” – «демократія» має позитивну конотацію в більшості мов і зазвичай асоціюється з правами та свободами громадян. Однак у деяких контекстах, наприклад, при згадці про «демократію ворогів» або «демократичний імперіалізм», він може використовуватися з негативною конотацією. Навіть, на перший погляд, простий для перекладу термін “*freedom*” – «свобода» у різних країнах та культурах може інтерпретуватися по-різному. Наприклад, свобода слова може сприйматися абсолютно по-інакшому у країнах із різними ступенями цензури (Корея, США, Україна). Тому для успішного перекладу такої термінології перекладачеві важливо враховувати не лише буквальне значення слів, а й контекст, культурні

особливості та асоціації, щоб передати найкращу смислову відповідність цільовій мові. Іноді потрібне створення нових термінів чи описових оборотів, щоб передати вихідне розуміння лексичної одиниці [23; с. 55].

Переклад політичних акронімів, аббревіатур та ініціалів може стати справжнім викликом для перекладача, тому що вони часто пов'язані з унікальними політичними, історичними та культурними контекстами. Деякі політичні акроніми і аббревіатури можуть бути унікальними для конкретної країни та не мати прямих аналогів в інших мовах. У цьому випадку використовується транслітерація, тобто передача звучання акроніма з допомогою літер іншого алфавіту [7; с. 143]. Наприклад, “NATO” (*North Atlantic Treaty Organization*) залишається «НАТО» і в українській мові, “NAFTA” (*North American Free Trade Agreement*) → «НАФТА», “OPEC” (*Organization of the Petroleum Exporting Countries*) → «ОПЕК» тощо. До того ж, політичні організації та структури можуть змінювати свої назви з часом. Перекладач має бути ознайомленим зі змінами та використати актуальні найменування. Точність та ясність перекладу політичних акронімів й аббревіатур мають велике значення, оскільки помилкове їх інтерпретування може мати серйозні наслідки у політичному контексті [49; с. 51]. Деякі акроніми можуть бути ініціалами політиків або високопосадовців, і їх переклад може стати справжнім викликом. До прикладу, *JFK* (*John F. Kennedy*) → Джон Ф. Кеннеді, *FDR* (*Franklin D. Roosevelt*) → Франклін Д. Рузвельт. У разі, якщо немає загальноприйнятого перекладу, часто використовується збереження оригінальних імен. Їх переклад в політичних текстах може викликати низку труднощів, якщо ініціали вживаються без розшифровки і залежить від контексту. Скорочення назв політичних партій та організацій теж доволі часто становлять неабияку складність для перекладачів, оскільки можуть мати неоднозначні способи відтворення. Наприклад, “GOP” (*Grand Old Party*) → Республіканська партія США. У цьому випадку можна залишити аббревіатуру або перекласти як «Республіканська

партія», так само із скороченням “DNC” (*Democratic National Committee*) → *Демократичний національний комітет*.

Переклад метафор та ідіом у політичних промовах може бути складним завданням через культурні відмінності та специфіку політичної риторики. Метафори та ідіоми часто ґрунтуються на культурних уявленнях та історичних подіях, які можуть бути незнайомими читачам з іншої культури. Такі конструкції можуть містити алюзії до конкретних подій, особистостей чи політичних систем, які не мають аналогів в іншій мові. Вони часто використовуються для створення емоційного забарвлення та переконливості у політичних виступах. Перекладачеві необхідно не лише передати сенс, а й зберегти емоційний відтінок оригіналу [29; с. 44]. Іноді буквальний переклад метафори чи ідіоми не підходить до контексту цільового тексту. Розглянемо деякі приклади: ідіома “*to kick the can down the road*” (буквально: «*штовхнути банку вздовж дороги*»); переносне значення: «*відкладати прийняття рішення або вирішення проблеми до пізнішого часу*»); метафора: “*the ball is in your court*” (буквально: «*м'яч на вашій половині майданчика*»); переносне значення: «*рішення за тобою/вами*»). У наведених випадках використання буквалізмів є цілком абсурдним та навіть смішним, якщо почути такий переклад під час політичного виступу у реальному часі. Тому перекладач має бути гнучким та адаптувати висловлювання так, щоб воно відповідало конкретному контексту. До того ж, деякі метафори та ідіоми можуть бути настільки унікальними, що перекладачеві доведеться вдатися до пояснення сенсу або використання синонімів. Для успішного перекладу політичних метафор та ідіом необхідно добре розуміння політичної історії, культури та контексту обох мов. Саме ретельна підготовка та мовні дослідження допоможуть знайти найкращі способи передачі сенсу та емоційного забарвлення. Також переклад метафор та ідіом може вимагати творчого підходу і навіть переосмислення тексту, щоб зберегти його ефективність та адаптувати культурні аспекти. Важливо пам'ятати, що успішний переклад політичних текстів потребує не лише лінгвістичних навичок, а й глибокого розуміння контексту та культурних особливостей [29; с. 41].

Часто під час політичних виступів можна почути латинські, грецькі, французькі *запозичення* – слова і вислови, які, на думку, політиків-ораторів додають їх промовам урочистості та створюють ефект тріумфальності на аудиторію. Їх відтворення іншою мовою інколи стає неабиякою складністю, особливо, якщо перекладач працює у мовній парі «англійська – українська» і абсолютно не володіє мовою з якої запозичений термін, наприклад, французькою. Багато французьких та латинських термінів з'явилися в англійській мові внаслідок історичних подій, зокрема впливу Франції та Латинської цивілізації на політичну сферу [3; с. 70]. Перекладачам важливо враховувати цей контекст під час вибору найкращого перекладу. Деякі терміни можуть бути повністю запозичені. Наприклад, “*rendezvous*” (з французької) – «зустріч» або “*status quo*” (з латини) – «чинне положення». У таких випадках англійський переклад не потрібний, адже у вихідній (французькій) мові термін ідентичний, що свідчить про високий ступінь запозичення. Важливо враховувати сучасні політичні та соціокультурні контексти. Наприклад, термін “*raison d'État*” може бути перекладений як “*reason of state*” або “*national interest*” залежно від актуальних обставин. У деяких випадках латинські та французькі запозичення можуть бути транскрибовані українською мовою відповідно до фонетичних правил. До прикладу, “*democracy*” – «демократія», “*parliament*” – «парламент» тощо.

Назви політичних організацій, партій, об'єднань тощо часто містять образний характер, тому адекватний переклад такої лексики практично неможливий без наявності у перекладача фонових знань про, наприклад, партійну систему тієї чи іншої країни [39; с. 217]. До прикладу, з уст американських державних діячів можна неодноразово почути словосполучення “*Black Panther*”. Сприймаючи інформацію на слух перекладачеві може бути важко досягнути, що насправді мається на увазі. Однак, якщо промова подається до перекладу у письмовому вигляді, то справа дещо спрощується. Зокрема той факт, що обидва слова написані з великої літери повинен навести на думку, що це не просто політичне прізвисько якоїсь особистості чи її іронічне порівняння з «чорною

пантерею», а безпосередньо назва установи чи державного угруповання. Партія «Чорна Пантера» була заснована в жовтні 1966 року в Окленді, штат Каліфорнія, і виступала за права темношкірих. У якості талісмана вони обрали зображення лютої чорної пантери, очевидно, натякаючи на свою обуреність та рішучість вживати кардинальні заходи. Доречним перекладом у цьому випадку є не просто застосування перекладачем буквалізму (*“Black Panther”* → «Чорна Пантера»), а більш детальна експлікація цього поняття, аби іноземна аудиторія могла точно зрозуміти що мається на увазі під цим концептом, а не додумувала власні значення, опираючись на свій багаж фонових знань. Перш за все це пояснюється тим, що україномовна публіка не настільки добре ознайоmlена із партійною системою США і подібний дослівний переклад без пояснень і жодних перекладацьких коментарів може викликати непорозуміння.

Переклад політичних неологізмів може бути складним, оскільки часто вони відображають нові ідеї, концепції чи явища у політиці, які можуть бути унікальними для конкретної мови чи культури [39; с. 216]. При перекладі неологізмів важливо зберегти їх зміст і контекст, а також зробити переклад доступним та зрозумілим для цільової аудиторії. Деякі політичні неологізми перекладаються за допомогою транскрипції або калькування, щоб зберегти оригінальне звучання та структуру слова. Наприклад, *“lobbying”* може бути перекладено як «лобіювання» або «лобізм». Однак, оскільки це слово є досить новим, не повністю адаптованим для сучасної мови, то швидше за все його значення зрозуміють лише окремі групи людей. Тому перекладачеві слід враховувати новизну термінологічної одиниці та ступінь її укорінення в мові перекладу, й, за потреби, відтворювати її шляхом описового перекладу, експлікуючи значення. У деяких випадках навіть виникає потреба створювати нові терміни або використовувати синоніми для політичних неологізмів, які не мають близьких аналогів у цільовій мові [7; с. 142]. Наприклад, неологізм *“spin doctor”* можна перекласти як «політтехнолог» чи «фахівець з маніпуляції громадською думкою», але в жодному випадку не дослівно «лікар з обертання», адже такий невдалий переклад може призвести до фатальних наслідків, зокрема

провалу всієї промови. Також фахівець може скористатися більш загальними термінами для відтворення цього неологізму, зокрема такими як «*пропагандист*» або «*PR-спеціаліст*», але вони не завжди здатні передати повного значення відносно нового англомовного поняття. До прикладу, нині в промовах політичних діячів простежуються такі неологізми: “*skimpflation*” (*skimp* + *inflation*), “*inflation*” (*inflation* + *phobia*), “*nonexitword*” (*non* + *exit* + *word*), “*tilent*” (*tired* + *silent*), “*oblivionaire*” (*obvious* + *billionaire*), “*hatenotize*” (*hate* + *hypnotize*) [130].

Переклад англомовних реалій може бути складним завданням, оскільки вони часто пов'язані з культурними, історичними та соціальними контекстами, які можуть бути незнайомими носіям іншої мови. При перекладі реалій важливо зберегти зміст та контекст оригіналу, а також розуміти, як ці реалії сприймаються у культурі, на яку спрямований переклад [36; с. 18]. Слова та фрази можуть мати різні значення та конотації у різних культурах. Перекладач повинен враховувати контекст, у якому використовується реалія, і прагнути передати як буквальне значення, так і культурне навантаження. У деяких випадках перекладачеві доводиться адаптувати реалії для цільової аудиторії. Наприклад, жарти, що стосуються американської політики, можуть вимагати заміни на аналогічні жарти про політику в іншій країні. До того ж, перекладач повинен враховувати соціальні та культурні норми, щоб уникати перекладу, який міг би викликати непорозуміння чи навіть образливого сприйняття в цільовій культурі [40; с. 156]. Розглянемо деякі реалії, характерні культурі англомовних країн, зокрема США та Великобританії. До прикладу, “*filibuster*” – тактика, яка використовується в Сенаті США і дозволяє сенаторам затримувати чи блокувати законопроекти; “*lame duck*” – чиновник, який продовжує займати посаду, але втратив вплив та авторитет перед закінченням свого терміну; “*pork barrel spending*” – розподіл коштів із бюджету на проєкти, спрямовані на задоволення інтересів конкретних виборчих округів чи груп; “*swing state*” – штат, де результати виборів можуть змінюватися між різними партіями, і який має велике значення при визначенні результату виборів президента; “*caucus*” – форма попередніх виборів у деяких

штатах США, де виборці збираються у місцевих мітингах та висловлюють підтримку кандидатам. Ці терміни переважно відображають унікальні аспекти політичної системи та культури англомовних країн, і їх переклад українською мовою потребує додаткових пояснень.

Політичний жаргон залучає специфічний набір термінів, фраз і виразів, які функціонують у політичних дискусіях, законодавчому процесі, під час виборів, промов та інших аспектах політичного життя. Цей жаргон збагачується та еволюціонує з часом, відображаючи актуальні політичні тренди, події та соціокультурні зміни. Нерідко відтворення його іншою мовою є складним завданням для перекладача. Англомовний політичний жаргон може бути складним і незрозумілим для необізнаних, і його рівень абстракції може змінюватися залежно від контексту та рівня політичної експертизи [25; с. 90-91]. Цей жаргон відіграє важливу роль у політичній комунікації та впливає на сприйняття політики та політиків суспільством. Розглянемо деякі приклади жаргонізмів: “*Obamacon*” – виборець, який підтримує Б. Обаму; “*oppo research*” – пошук «брудної» інформації про опонента; “*flip flopper*” – політик, який змінює свою позицію; “*mudslinging*” – агресивна кампанія проти опонента; “*grassroots*” – організація із нижчих прошарків суспільства.

Не менш важливим феноменом перекладу політичних промов, який часто викликає ряд труднощів для перекладачів і який слід враховувати в процесі перекладу – **парадигма політкоректності** [27; с. 329]. Сучасне постколоніальне суспільство, рух за права жінок і сексуальних меншин за останнє десятиліття призвело до значних змін у лексичному складі англійської мови. У гендерних політкоректних евфемізмах спостерігається нейтралізація за ознакою статі шляхом уникнення використання «сексистських» суфіксів: *-man*, *-woman*, *-ess*, *-ette*, *-girl*. Наприклад, суфікс *-ess* часто використовується для утворення жіночих форм слів, але в деяких випадках може справляти враження нерівності. Наприклад, “*waitress*” (офіціантка), “*waiter*” (офіціант) переважно замінюється більш нейтральним → “*server*”. Суфікс *-man* часто використовується для утворення професійних термінів, але іноді може справляти

враження винятковості чоловіків. Наприклад, “*chairman*” (голова ради) може вважатися сексистським, і тому використання терміну “*chairperson*” є більш розповсюдженим для обох статей з огляду на політкоректність. Застосування - *girl* (дівчина) для дорослих жінок у професійних сферах також може бути дещо образливим. До прикладу, “*stewardess*” (стюардеса) замість “*flight attendant*” (бортпровідник/ця) може передавати негативний стереотип. Тому нейтралізація перекладу українською задля збереження парадигми політкоректності може полягати у заміні суфіксів на більш нейтральні або взагалі їх пропуск. Це допомагає уникнути стереотипізації мови та створити більш рівноправне позначення ролей та професій без урахування статі [27; с. 331].

З огляду на **граматичні труднощі** політичних промов, перекладачеві слід враховувати, що англійська мова має **багату систему часових форм**, що може створювати складнощі при виборі відповідників у перекладі. Наприклад, різниця між Present Simple та Present Continuous, а також використання часів групи Perfect, вимагає точного перекладу. До того ж, в англійській мові широко використовується **пасивний стан** (“*passive voice*”) в офіційних та політичних текстах, який взагалі відсутній в українській мові. З огляду на це, перекладачеві потрібно ретельно обмірковувати, як передати пасивну конструкцію цільовою мовою, щоб зберегти структуру висловлювання та не деформувати зміст [35; с. 122]. Також **переклад артикля “the”** може викликати деякі труднощі в перекладі політичних текстів, оскільки в різних мовах артикль може використовуватися по-різному і не завжди навіть існувати. Перекладач має знати, що “the” використовується, щоб вказати на конкретний, унікальний об'єкт чи групу об'єктів. У деяких мовах, зокрема українською, цю ідею можна висловити без артикля. Таким чином, важливо визначити, коли “the” дійсно вказує на унікальність і перекласти це відповідним чином [35; с. 121]. До прикладу, “*the president*” → «конкретний президент», “*the decision*” → «саме це рішення». Деякі мови не використовують артиклі зовсім. У таких випадках перекладачеві доводиться вирішувати, які моменти вимагають додавання артикля у перекладі, а які ні.

Отже, переклад політичних текстів потребує глибокого розуміння як вихідного тексту, так і цільової культури та мови. Це складна та відповідальна робота, яка вимагає від перекладача не лише знання мов, а й розуміння політичних процесів та контекстів. Політичні промови часто охоплюють культурно-специфічні елементи, такі як анекдоти, ідіоми, метафори та іншу специфічну термінологію, які можуть бути незрозумілими для носіїв іншої мови. Перекладачі повинні враховувати ці відмінності та намагатися зберегти зміст та стиль оригіналу. Політичні тексти можуть включати абстрактні і складні концепції, які не завжди легко перекласти. Наприклад, поняття свободи, демократії, справедливості тощо можуть мати різні інтерпретації в різних культурах. Події у світі мають тенденцію швидко змінюватися, що робить актуальність перекладу важливою, тому перекладачі повинні стежити за змінами та оновлювати тексти за потреби.

ВИСНОВКИ ДО 2 РОЗДІЛУ

1. Усвідомлення стратегічних прийомів впливу в політичних промовах є важливим інструментом розуміння, як політики намагаються переконати, мотивувати і маніпулювати своєю аудиторією. Залежно від цілей емоційні промови можуть викликати симпатію, страх, горе, радість чи гнів. Використання фактів, статистики й логічних аргументів здатне допомогти переконати аудиторію у правильності певної позиції. Психологічні прийоми, зокрема різноманітні тактики впливу: звинувачення, докору, констатації, схвалення здійснюють неабиякий вплив на рішення аудиторії.

2. Класифікація способів перекладу політичних промов є досить неоднозначною, оскільки вона вимагає врахування безлічі факторів, пов'язаних із політичною, культурною та лінгвістичною специфікою тексту. Визначено, що не існує єдиної ідеальної класифікації стратегій перекладу, якими могли б послуговуватися перекладачі в процесі своєї роботи. Розглянуто різні способи перекладу, серед яких генералізація, буквальний переклад, адаптація, підбір традиційного відповідника, калькування, описовий переклад тощо.

3. У процесі роботи над політичним текстом перекладач неодноразово має справу з великою кількістю тонкощів, які часто становлять ряд труднощів для виконання якісного перекладу. Політичні промови часто охоплюють культурні та історичні асоціації, що можуть бути незрозумілими для носіїв іншої мови, специфічні терміни, технічну лексику, що можуть бути неперекладними або важко перекладними.

РОЗДІЛ 3 ОСОБЛИВОСТІ ПОЛІТИЧНИХ ПРОМОВ БОРИСА ДЖОНСОНА ТА ЇХ ІНТЕРПРЕТАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Сучасна політика є складним та багатогранним явищем, у якому ключову роль відіграє індивідуальний стиль політичних лідерів. Політична комунікація стає потужним інструментом впливу на суспільство та міжнародне співтовариство. Б. Джонсон, нині колишній прем'єр-міністр Великобританії, вирізняється серед політичних лідерів своїм характерним стилем та політичними промовами. Він часто використовує гумор, іронію, а також різноманітні метафори й аналогії у своїх виступах. З огляду української мови, переклад політичних промов Б. Джонсона може бути складним завданням, оскільки потребує комплексного аналізу, включаючи семантику, контекст та культурні нюанси. Часто використання англійських алюзій та ігор слів може вимагати творчого підходу під час відтворення українською мовою. Політичні промови Б. Джонсона мають важливе значення як для Великобританії, так і світової політики. Їх аналіз та інтерпретація українською дозволяють зрозуміти, як іноземний лідер сприймається українською аудиторією, а також які аспекти його спілкування можуть потенційно впливати на відносини між країнами.

3.1 Лінгвостилістичні особливості індивідуального стилю політичного дискурсу Бориса Джонсона

Індивідуальний стиль політичного дискурсу відіграє ключову роль у політичній комунікації і може бути захоплюючим об'єктом дослідження для перекладачів і лінгвістів. Одним із яскравих прикладів такого стилю є політичний дискурс колишнього прем'єр-міністра Б. Джонсона, відомого своїми дотепними й креативними зверненнями до суспільства, що залишили невід'ємний слід у політичній культурі як у Великобританії, так і за її межами [34; с. 147].

Вивчення стилю політичного дискурсу Б. Джонсона є інтересом перекладацьких досліджень з багатьох причин. По-перше, його унікальний стиль рясно використовує метафори, алітерацію та інші риторичні прийоми, що створює труднощі при спробі передати цей стиль іншими мовами. Перекладачі стикаються з викликами, пов'язаними зі збереженням дотепності та грою слів під час перекладу [74; с. 352]. По-друге, Б. Джонсон часто використовує історичні та літературні алюзії у своєму дискурсі, що може бути недоступним для аудиторії іншою мовою. Перекладачі повинні враховувати контекст та культурні особливості, щоб правильно передати зміст та ефект повідомлення. Крім того, стиль Б. Джонсона включає елементи гумору і самоіронії, що може бути важко передати в перекладі, враховуючи відмінності в культурі та почутті гумору різних мовних спільнот [74; с. 353].

Дослідження індивідуального стилю політичного дискурсу Б. Джонсона представляє інтерес для перекладачів та лінгвістів, оскільки воно порушує важливі питання збереження оригінальності та ефекту повідомлення при перекладі політичного тексту з урахуванням відмінностей у мові та культурі, тому ця тема відкриває можливості для подальших досліджень у галузі перекладознавства та політичної лінгвістики. Для детального аналізу індивідуального стилю Б. Джонсона було обрано 7 політичних промов англійською мовою (*“Boris Johnson's farewell speech as UK prime minister”* [143], *“Resignation speech: No-one is indispensable”* [150], *“Boris Johnson: First Speech as Prime Minister”* [145], *“Coronavirus: PM Boris Johnson's lockdown statement”* [146], *“Boris Johnson addresses UN general assembly”* [148], *“Boris Johnson's first speech as party leader”* [144], *“Prime Minister Boris Johnson gives a speech in Ukraine”* [149], *“Boris Johnson gives his first Commons speech after the election”* [142], та здійснено їх ґрунтовне дослідження.

Індивідуальному стилю Б. Джонсона властиве фокусування на патріотизмі. Лідер відчуває неабияку приналежність своїй країні й народу, що підтверджується частотністю застосування займенників *“I”* та *“we”*: *“And if we can do that, in this country, we will be the most prosperous in Europe...”* [150], *“I am*

proud to have discharged the promises I made my party when you were kind enough to choose me” [143], а також постійних варіацій назви Великобританії: “UK” [148], “*global Britain*” [148], “*United Kingdom*” [143], “*Britannia*” [144], “*The Great British Powerhouse*” [144], “*The UK-land*” [146]. Таким чином колишній прем’єр-міністр підкреслює єдність народу і державного керівництва, які функціонують, немов єдиний механізм задля блага своєї країни.

Б. Джонсон намагається пробудити почуття патріотизму шляхом наголошення на досягненнях, позитивних змінах і здобутках британського народу. Наприклад, “*the peerless British civil service*” [150], “*boundless British originality*” [150], “*our union is so strong*” [146]. Також тема віри і патріотизму у промовах державного діяча представлена такими лексемами: *a patriot, to serve, to fight for, commitment to, to sacrifice*. Завдяки цим лексичним одиницям Б. Джонсон виражає впевненість в тому, що відданість власній країні та любов до неї, досягається тими людьми, які всупереч усьому готові ризикнути власним життям, пожертвувати собою заради благополуччя батьківщини. Тому негативні за своїм первинним значенням концепти *FIGHT – БОРОТЬБА* та *RISK – РИЗИК* набувають у промовах лідера позитивної конотації, несуть потужний посил для аудиторії, дозволяючи оратору дістатися свідомості публіки і пробудити у неї почуття віри у власну державу, дух патріотизму. Колишній прем’єр-міністр не намагається досягнути апогею офіційності, а навпаки спрощує своє мовлення, аби стати ближчим до слухачів. Зокрема, часто послуговується розмовною лексикою, звертаючись до публіки словами розмовного пласту – “*FOLKS*” (*товариші, друзі, колеги*).

У своїх промовах Б. Джонсон часто використовує значну кількість *експресивів*, що демонструє його неабияке прагнення не тільки викликати спектр емоцій та почуттів у аудиторії, а й висловити власне ставлення і оцінку стосовно описуваних подій. Із проаналізованих промов визначено, що більшість експресивів Б. Джонсона є *інтенсифікаторами*: “*extraordinary force for division*” [148], “*agonizing slowness*” [148], “*absolute tragedy*” [148], “*brutal Balkanization*” [148], “*fundamental miscalculation*” [149], “*indomitable populations*” [149],

“*catastrophic mistakes*” [149] тощо. Використання підсилювальних слів допомагає оратору продемонструвати з одного боку свій емоційний стан, а з іншого – власне небайдуже ставлення до висловлюваного повідомлення і подій, які відбуваються. До того ж, як і будь-які емотиви, вони спрямовані на те, аби викликати емоційну реакцію у аудиторії. З огляду на їх семантику, то більшість з них є негативними (*agonizing, absolute, brutal, fundamental, catastrophic*), аби викликати якомога більше уваги публіки до злободенних питань і проблем й неабияку потребу їх якомога швидшого вирішення. У проаналізованих промовах Б. Джонсон найчастіше використовує експресиви, які стосуються його країни, її політики, сучасного й майбутнього. Серед емоційної лексики, яку вживає політик, слід підкреслити і велику кількість слів вдячності, які колишній прем’єр-міністр використовує з неабиякою експресивністю: “*Thank you all, thank you all very much for coming, thank you all very much, thank you all, thank you, thank you*” [142], “*...are thankfully incapable of vaulting the species barrier*” [148], “*Above all, I want to thank you, the British public...*” [150]. З огляду на це, можна свідчити, що Борис Джонсон демонструє свою емоційну залученість та небайдужість до подій про які розповідає.

Індивідуальний стиль Б. Джонсона наповнений *перформативами*, які спрямовані на те, аби знизити категоричність висловлювання і пом’якшити його різкість, що напрочуд важливо для виголошення ефективної політичної промови. До того ж, вони дозволяють уникнути помилкових суджень і як наслідок можливої критики зі сторони аудиторії [121; с. 63]. Задля того, аби позбутися однозначності Б. Джонсон найчастіше використовує 2 перформативи: *THINK* та *BELIEVE* – *ВВАЖАТИ, ГАДАТИ, ПРИПУСКАТИ*. Так він підкреслює, що сказане – це лише його суб’єктивна думка і вона не обов’язково є об’єктивною істиною. До прикладу, судженнями “*And with this election, I think we’ve put an end to all those miserable threats of a second referendum*” [142] й “*I believe that Ukraine will win*” [149] лідер висловлює власну позицію, але водночас дає зрозуміти, що інші думки мають право на існування і це є цілком нормальним у здоровому суспільстві. Уникнення категоричності та різкості висловлювань є характерним

не лише для Б. Джонсона, а й для британського політичного дискурсу в цілому, оскільки британці негативно ставляться до прямолінійної критики й негативних суджень стосовно себе та інших людей [121; с. 64].

Більшість політичних діячів у своїх промовах застосовують засоби виразності – тропи, які надають мовленню експресивності і виразності. У проаналізованих промовах Б. Джонсона переважають *епітети й метафори*. Їх кількість від загальної проаналізованої вибірки становить 13% та 16% відповідно (див. Додаток I). Епітети є потужним засобом, яким може послуговуватися оратор для створення необхідного емоційного фону висловлювання. Вони допомагають створювати яскраві образи та асоціації в свідомості аудиторії. Наприклад, політик описує свою країну словами “*we are going to unite this amazing country*” [146], “*that is why we in the UK – global Britain...*” [148] використовуючи епітети, щоб продемонструвати її велич, зміцнити національний патріотизм та пробудити почуття гордості у публіки. До того ж, епітети розраховані на те, аби викликати реакцію слухача і Б. Джонсон вміло ними послуговується, до прикладу, “*formidable campaigner*” [144], “*outgoing leader*” [144], “*extraordinary service*” [144], “*Australian-style points-based immigration system*” [142], “*superb education*” [142], “*cleanest, greenest on earth*” [142]. Епітети можуть використовуватися, щоб виділити певні аспекти програми чи ідей та надати їм особливої значущості. Наприклад, лідер може говорити про необхідність історичних змін або рішучих дій, щоб наголосити на важливості своєї політики. За нашими спостереженнями стилю Б. Джонсона характерне вміле використання епітетів. Він чітко усвідомлює, що вони також можуть спричинити негативні реакції або сприйматися як спроба маніпуляції. Тому намагається не зловживати ними, є обережним та обґрунтованим у виборі епітетів, щоб не втратити довіру своєї аудиторії.

Метафори у політичних промовах Б. Джонсона допомагають зробити висловлювання більш образними, яскравими і здатні легко закарбовуватися у пам'яті слухачів. Їх образна форма привертає увагу адресата і здатна зробити комунікацію між оратором і публікою більш ефективною. Колишній прем'єр-

міністр це чітко усвідомлює, тому часто послуговується ними. У кожній із проаналізованих 7 промов спостерігається застосування широкого спектру метафоричних одиниць. Розглянемо їх реалізацію на прикладі політичної промови *“Boris Johnson’s speech in full: “the fight against Covid is by no means over”* [146]. Наприклад, *“this disease has killed almost million people”* [146] – ця фраза уособлює хворобу як вбивцю, маючи на увазі, що вона є причиною смерті майже мільйона людей. Метафора *«хвороба як вбивця»* використовується для підкреслення серйозності ситуації та її руйнівного впливу. Фраза *“the iron laws of geometrical progression are shouting at us from the graphs”* [146] – *«залізні закони геометричної прогресії кричать нам з графіків»* містить метафору, щоб продемонструвати, що дані і графіки говорять про швидке поширення вірусу, маючи на увазі, що ситуація стає все більш критичною. *“A stitch in time saves nine”* – висловлювання Б. Джонсона, яке уособлює необхідність вживати заходів завчасно, щоб уникнути серйозніших проблем у майбутньому. Такою метафорою лідер наголошує на важливості превентивних дій. Всі ці метафори використовуються для посилення емоційного впливу промови та більш яскравої передачі сенсу та ідей, пов’язаних із боротьбою проти пандемії COVID-19.

На нашу думку, риторичні питання як індивідуальна риса промов Б. Джонсона використовуються ним з метою переконати, надихнути, мотивувати та впливати на аудиторію. Вони створюють силу та емоційне залучення, змушуючи слухачів замислитись над важливими питаннями. Шляхом завдання питань та знаходження відповіді на них, оратор підкреслює свою думку і переконує аудиторію у правильності своїх аргументів. Наприклад, *“And with this mandate and this majority, we will, at last, be able to do what?”* (Boris Johnson’s election victory speech in full) [142]; *“Well, I look at you this morning and I asked myself, do you look daunted?”* (Boris Johnson’s first speech as Tory leader) [144]; *“Do you remember they said that?”* (Prime Minister Boris Johnson’s address to the Ukrainian Parliament) [149].

Повтори в індивідуальному стилі Б. Джонсона відіграють важливу роль, впливаючи на сприйняття й запам’ятовування його висловлювань. Повторення

важливих ідей та концептів допомагає підкреслити їх значущість та зосередити на них увагу слухачів [8; с. 76]. Також повторення певних фраз чи виразів може створювати емоційний зв'язок із аудиторією, що часто допомагає колишньому прем'єр-міністру встановити тісний контакт із виборцями та переконати їх у щирості своїх переконань: *“I want to thank Carrie and our children...”*, *“I want to thank the peerless British civil service...”*, *“I want to thank the wonderful staff here at Chequers...”*, *“Above all, I want to thank you, the British public...”* (із політичної промови “Prime Minister Boris Johnson’s resignation speech”) [150]; *“I know that we can succeed...”* (повторюється двічі), *“I know that faced with that risk...”*, *“I know that this approach...”* (із політичної промови “Boris Johnson’s speech in full: “the fight against Covid is by no means over”) [146]; *“Literally, literally – as I look around – literally before many of you were born”* (із політичної промови “Boris Johnson’s election victory speech in full”) [142]. Однак, надмірне повторення може викликати у слухачів роздратування та знизити ефективність мови. Використання повторів вимагає балансу та ретельного обмірковування, тому у політичному мовленні Б. Джонсона вони становлять лише 5% (див. Додаток І).

Як і більшість політичних діячів стилю колишнього британського прем'єр-міністра характерне використання аббревіатур. Їх застосування пояснюється тим, що часто ораторам потрібно передавати довгі та складні назви організацій, законів, політичних партій та інших сутностей, а аббревіатури дозволять скоротити кількість вибраних слів і заощадити час. Іноді такі скорочення використовуються для приховування конфіденційної інформації від широкого загалу чи опонентів [8; с. 77]. Б. Джонсон охоплює широкий спектр аббревіатур у своїх промовах, вони становлять 8% (див. Додаток І): *“NHS”* (*National Health Service*), *“COVID-19”* (*Coronavirus Disease 2019*), *“UN”* (*United Nations*), *“WHO”* (*World Health Organization*), *“PPE”* (*Personal Protective Equipment*), *“G7”* (*Group of Seven*), тощо. До того ж, інколи політик використовує скорочення з гумористичним ефектом, аби краще взаємодіяти з аудиторією, пробудити в ній цікавість, пробудити уважність, що в результаті сприятиме довірі до його висловлювань. До прикладу, у політичній промові *“Boris Johnson’s first speech as*

Tory leader” [144] спостерігаємо функціонування таких аббревіатур: “WAG” (*Wives and Girlfriends of high-profile individuals*), “DUD” (*Deliver, Unite, Defeat*). Останнє скорочення згадується в тексті як жартівливе посилання на гасло “*deliver Brexit, unite the country, and defeat Jeremy Corbyn*”, де аббревіатура “DUD” використовується з гумором. Проте, спікер додає ще й власно створене скорочення “E” (*energise*) → “...unfortunately it spells DUD, but they forgot the final E my friends, E for energise” [144], щоб зробити вислів більш кумедним і додати ноти іронії.

Відмінною ознакою стилю Б. Джонсона є специфічна лексика, або так зване непеєднуване поєднання лексичних одиниць, які політикові вдається вдало комбінувати у своїх промовах. Усі слова є експресивно забарвленими і можуть справляти неабияке враження на слухачів, адже є характерними виключно для мовлення колишнього прем'єр-міністра і навряд чи коли-небудь трапляться у виступах інших політичних діячів. До прикладу, “*noble instincts*”, “*deep desire for friendship*”, “*democratic self-government*”, “*daunting set of circumstances*”, “*slumbering giant*”, “*guy ropes of self-doubt*”, “*full-fibre broadband*” (із промови “Boris Johnson’s first speech as Tory leader”) [144]; “*the herd instinct is powerful*”, “*our future together is golden*” (із промови “Prime Minister Boris Johnson’s resignation speech”) [150].

Відповідно до наших спостережень, персональні звернення грають значущу роль у політичних промовах Б. Джонсона і в комунікації політиків з виборцями в цілому. Вони дозволяють оратору встановлювати більш тісний і емоційний контакт з аудиторією. Використання імені, клички та звернення на кшталт “*dear friends*” може створити враження індивідуального зв'язку та довіру між політиком та виборцями. Колишній прем'єр-міністр Великобританії часто застосовує персональні звернення: “*thanks to all of you*”, “*Her Majesty The Queen*”, “*Liz Truss*”, “*Larry*” (у промові “Boris Johnson’s final speech as Prime Minister”) [143]; “*President Zelenskyu*”, “*Mr Chairman*”, “*members of the Verkhovna Rada*”, “*Volodymyr*”, “*Ukrainians*” (у промові “Prime Minister Boris Johnson’s address to the Ukrainian Parliament”) [149]. Однак, варто зазначити, що

ефективність персональних звернень може залежати від контексту та стилю комунікації політика. У деяких випадках вони можуть зміцнювати підтримку та залучення, а в інших викликати критику, якщо використовуються недоречно або надто часто.

Порівняння є характерною ознакою політичного стилю Б. Джонсона. Воно достатньо часто використовується лідером для конкретизації певної інформації та передачі її когнітивної складової. Даний прийом допомагає колишньому прем'єр-міністру самовиразитися й самоствердитися, надавши особливого специфічного найменування простим речам і поняттям, таким чином відобразивши людину, концепт чи державу більш значимо. За нашими спостереженнями підмічено, що порівняння використовуються Б. Джонсоном для створення яскравих образів та метафор, які запам'ятовуються та допомагають аудиторії краще зрозуміти складні проблеми. Політик може порівняти економіку з живим організмом, щоб пояснити, чому потрібно дбати про її здоров'я або із гігантом, з яким необхідно боротися для подолання труднощів. Наприклад, *“armour would be like an irresistible force going like a knife through butter, like some slumbering giant”* [149], *“no outsider like me can speak lightly”* [149], *“humanity can hold them like missiles in silos”*[148], *“I am now like one of those booster rockets”* [143]. Також у політичних промовах порівняння часто використовують для критики опонентів. Політики можуть вбачати подібність між своїми суперниками та негативними історичними постатями чи подіями, щоб дискредитувати їх [94; с. 28]. Однак, індивідуальному стилю Б. Джонсона не типовий такий різновид порівнянь. Він намагається з обережністю підбирати висловлювання, аби ніяк не образити інших політичних діячів.

Важливу роль у формуванні індивідуального стилю й закріпленні образу в цілому грають синтаксичні засоби виразності. Основною функцією переважної більшості синтаксичних стилістичних засобів є виставлення конкретної одиниці висловлювання на перший план за допомогою її специфічного розташування у промові. Емоційність та експресивність можуть бути передані у мові не лише спеціальним вибором слів, а й особливим їх розміщенням [94; с. 29].

У політичних промовах Б. Джонсона *анафора* відіграє важливу роль, оскільки допомагає виділити ключові поняття, ідеї чи обіцянки, роблячи їх більш помітними та такими, що запам'ятовуються для слухачів. Однаковий початок фраз підкреслює їх важливість і актуальність. Також анафора здатна посилити переконання слухачів у істинності тверджень. Наприклад, у промові “*Prime Minister Boris Johnson’s resignation speech*” [150] Б. Джонсон починає практично кожне нове речення зі сполучника *and*, таким чином намагаючись переконати у тому, що кожна його наступна ідея перебуває у тісному взаємозв’язку з попередньою. У цей спосіб колишній прем’єр-міністр демонструє, що жодна висловлена ним думка не обривається на якомусь конкретному моменті, а усі фрази є частиною одного суцільного політичного висловлювання і тому повинні сприйматися воедино, а не окрема одна від одної: “*And the reason I have fought so hard in the last few days to continue to deliver...*”, “*And if we can do that, in this country...*”, “*And in the last few days, I tried to persuade...*”, “*And my friends in politics, no-one is remotely indispensable*” [150]. У промові “*Boris Johnson’s election victory speech in full*” теж спостерігаємо розмаїття анафор, зокрема задля повернення уваги на єдності і близькості простого народу із політиками (застосування займенника *WE*), яке Б. Джонсон намагається до того ж поєднати із грою слів, які мають спільний корінь (*deadlock – gridlock – roadblock*), що додає неабиякого шарму для його індивідуального політичного стилю: “*We broke the deadlock, we ended the gridlock, we smashed the roadblock...*” [142].

На відміну від багатьох політичних діячів, мовленню Б. Джонсона характерне застосування складних синтаксичних конструкцій. Такий підхід політичного діяча можна пояснити тим, що складні речення часто асоціюються з формальним і авторитетним стилем промови. Це може надати політику додаткової серйозності та важливості в очах аудиторії. До того ж, вони здатні допомогти колишньому прем’єр-міністру докладніше пояснити свої позиції та докази, адже дають змогу включати додаткові деталі, приклади та аргументи, що робить мовлення більш інформативним та переконливим. Розглянемо фразу із промови “*Prime Minister’s speech to United Nations General Assembly*” [148]: “*And*

so the UK supports the efforts of the World Health Organisation and of my friend, Tedros, to explore the aetiology of the disease, because however great the need for reform, the WHO, the World Health Organization, is still the one body that marshals humanity against the legions of disease” [148]. На нашу думку, це речення є занадто нагромадженням і може бути складним для розуміння на перший погляд. У ньому охоплено 4 сполучники → *AND, BECAUSE, HOWEVER*, два з яких є складними і використовуються один за одним. Таке нагромадження сполучних слів спостерігаємо не лише в одній політичній промові лідера, а й в усіх інших проаналізованих нами. Так під час виступу “*Boris Johnson’s speech in full: “the fight against Covid is by no means over*” [146] Б. Джонсон в одному із складних речень застосовує сполучники аж 7 разів → *THOUGH – AND – WHEN – BUT – AND – SO – SO*, чим робить свою промову у декілька разів складнішою для сприйняття: “*And though our doctors and our medical advisers are rightly worried about the data now, and the risks..., when we have not only the hope..., but one day soon – and..., so they can do more of the things they love*” [146]. При письмовому відтворенні авторомі доводиться вдаватися до широкого спектру графічних знаків, аби правильно відтворити інтонацію і ритм, який закладений Б. Джонсоном під час оригінального виступу. Тому хоча складні конструкції і можуть бути корисними в політичній промові, водночас вони мають бути зрозумілими для аудиторії. Використання складних термінів і надто громіздких фраз може спричинити непорозуміння чи навіть відторгнення з боку слухачів. Тому політики повинні вміти балансувати між складністю та ясністю своєї мови, щоб досягти найкращого впливу на аудиторію.

Антитези можуть бути потужним інструментом у політичній комунікації, допомагаючи ораторам переконати, надихнути та мобілізувати аудиторію на певні дії чи позиції [38; с. 67]. Б. Джонсон вдало послуговується цим прийомом, що додає його промовам більш драматичного ефекту, адже антитези дозволяють оратору створювати напругу та підтримувати інтерес аудиторії, виявляючи конфліктуючі позиції, а також допомагають підкреслити різницю між двома

конкуруючими ідеями чи сторонами політичної суперечки. Проаналізуємо деякі антитези, виокремлені із промов колишнього британського прем'єр-міністра. До прикладу, *“the torch will finally be passed to a new Conservative leader”* VS *“the baton will be handed over in what has unexpectedly turned out to be a relay race”* (із промови “Boris Johnson’s final speech as Prime Minister”) [143]. Ця антитеза протиставляє ідею плавного переходу несподіваному та складному характеру зміни керівництва, підкреслюючи раптовість і складність ситуації. Антитеза *“to look after your own family”* VS *“to share and to give everyone a fair chance in life”* (із промови “Boris Johnson’s first speech as Tory leader”) [144]. Тут протиставлення полягає в опозиції інстинкту дбайливості про власну сім'ю і інстинкту соціальної справедливості.

Отже, своєрідність різноманітних лінгвістичних засобів в індивідуальному стилі мовлення Б. Джонсона дозволяє досягти своєї експресивної та інформативної функції. Грамотне використання лексичних образів показує ясну картину слухачеві про нагальні проблеми в країні і дає зрозуміти про намічені плани не стільки уряду, скільки нації в цілому. Усе це підкріплено синтаксичними прийомами впливу, утримуючи і звертаючи увагу слухача на злободенні проблеми. У своїх промовах Борис Джонсон слідує канонам побудови британського політичного дискурсу – він пом'якшує свої заяви шляхом використання перформативів, робить посилання на історичні постаті, рясно використовує метафори та за потреби гумор. Емотиви у його виступах багато в чому спрямовані на вираження особистої зацікавленості та скорочення дистанції між владою та народом. Детальний аналіз виокремлених лексичних одиниць, характерних політичному мовленню Б. Джонсона представлено у Додатках А, Б, В, Д, Е, Є, З та И.

3.2 Комунікативні стратегії політичного дискурсу Бориса Джонсона

У сучасному демократичному суспільстві інститути влади і державні діячі поступово зіштовхуються із проблемою правильної та ефективної побудови продуктивної комунікації із масовим адресатом, зокрема публікою. Виступи із

політичними промовами є одним із ключових місць спілкування людей, де основним чином відбувається маніпуляційний вплив оратора на аудиторію [53; с. 532]. Конкуренція на політичній арені, впровадження власних ініціатив, створення стратегічної коаліції, завоювання електорату і захист самоідентичності – все це може реалізовуватися в процесі виголошення політичної промови. Тому все частіше політичні діячі вдаються до опанування та активного застосування різноманітних комунікативних стратегій для ефективного впливу на глядача, а розробка різних підходів до розуміння комунікативних стратегій та тактик є пріоритетним напрямком сучасної мовознавчої теорії [122; с. 198].

Стратегії впливу відіграють важливу роль у політичних промовах, оскільки дозволяють політикам та громадським діячам впливати на думки та поведінку виборців, формувати громадську думку та досягати своїх політичних цілей. Частим способом охоплення уваги аудиторії є залучення оратором елементів емоційного впливу, таких як особисті історії, страхи, надії та апеляції до емоцій виборців. Емоційні аспекти можуть посилити ефект повідомлення і зробити його більш незабутнім. Також політики часто намагаються створити образ лідера, демонструючи свою здатність приймати важливі рішення та вирішувати проблеми. Вони виголошують потужні й багатообіцяючі промови, щоб підкреслити свою компетентність, стійкість та здатність надихати [92; с. 164].

Засоби масової інформації відіграють важливу роль у поширенні політичних промов. Політики можуть використовувати інтерв'ю, телевізійні виступи, соціальні медіа та інші канали, щоб донести повідомлення до широкої аудиторії.

У політичних промовах акцент може бути зроблений на мобілізації виборців та заклику до участі у виборах чи інших політичних заходах. Це важливо для забезпечення активної підтримки та голосування за конкретного кандидата чи партію [119; с. 331]. Задля цього політичні діячі послуговуються широким спектром стратегій впливу, які роблять їх промови доскональними і довершеними. Розглянемо стратегії й тактики характерні для політичної комунікації

Б. Джонсона на прикладі 8-и взятих до аналізу у попередньому підрозділі промов (див. Пункт 3.1).

Для здійснення аналізу обрано класифікацію стратегій впливу Т. ван Дейка як найбільш повну і детальну, описану нами у підрозділі 2.1 (див Пункт 2.1). Найхарактернішою стратегією комунікації Б. Джонсона у політичних промовах є **стратегія самопрезентації**. Завдяки використанню різноманітних лексичних конструкцій колишній прем'єр-міністр здійснює акцент на винятковості власної особистості шляхом перерахування різноманітних досягнень, порівнянь з минулими діячами, використання значної кількості дієслів із позитивною конотацією: *encourage, promote, trust, unite, energise, repay* (із промови “Boris Johnson’s first speech as Tory leader”) [144]; та іменників з прикметниками: *Great, friendly, good-natured, privilege, honour, passion, determination, legacy* (із промови “Boris Johnson’s speech in full: “the fight against Covid is by no means over”) [146].

Контраст з минулим, заснований на винятковості й зокрема неабиякому бажанні зробити країну кращою, заснований на тактиці самосхвалення, є частим прийомом політичних промов Б. Джонсона. Він часто зазначає свої досягнення, які сприяли покращенню ситуації, говорить про успішні програми, закони чи ініціативи, які були або будуть впровадженні завдяки його зусиллям. Порівнюючи себе з іншими кандидатами або політичними опонентами, колишній прем'єр-міністр намагається довести, що він краще підходить для обраної посади. До прикладу, у висловлюванні “*Colossal new investments in infrastructure, in science, using our incredible technological advantages to make this country the cleanest, greenest on earth*” [142] говорить про масштабні інвестиції та про використання технологічних переваг для зміни екологічної ситуації, що також є контрастом з минулими не досить ефективними підходами, які були впроваджені його попередниками. “*You voted to be Corbyn neutral by Christmas*” [142] – простежується посилання на Джеремі Корбін, лідера Лейбористської партії, і обіцянка Б. Джонсона «нейтралізувати» його в політиці, що також може розглядатися як контраст із попередньою ситуацією. В реченні “*we changed the rules half-way through*” [143] спостерігаємо вказівки на зміну правил, що може

відображати прущення звичного порядку речей, як це було в минулому. Також, не можна не відзначити, що усім досягнутим результатам надається схвальна оцінка, що підкреслюється використанням прикметників у найвищому ступені: *“the biggest Conservative majority since 1987, the biggest share of the vote since 1979”*, *“the fastest vaccine rollout in Europe, the fastest exit from lockdown”*, *“the best job in the world”*, *“the most prosperous in Europe”* (із промови “Boris Johnson’s final speech as Prime Minister”) [143]; *“the greatest feat of arms”*, *“the best protections against the perils”*, *“the most glorious chapters”* (із промови “Prime Minister Boris Johnson’s address to the Ukrainian Parliament”) [149]. На рівні із відкритою стратегією самопрезентації, Б. Джонсон застосовує і приховану самопрезентацію. Лідер робить компліменти своєму оточенню, публіці, соратникам, перелічує їх здобутки і зокрема виражає вдячність: *“I want to begin by thanking my opponent, Jeremy”*, *“Above all I want to thank our outgoing leader, Theresa May”*, *“And I want to thank all of you”* (із промови “Boris Johnson’s first speech as Tory leader”) [144]. Таким чином він формує власний прихований позитивний образ в очах виборців, представляє себе з кращого боку. Однак, Б. Джонсон вмів дотримуватися балансу і не зловживати тактикою самосхвалення, аби не виглядати нескромно і нездорово перед публікою.

Відповідно до наших спостережень, комунікація Б. Джонсона переважно характеризується як позитивна, спрямована на підбадьорення, підтримку й толерантне ставлення до своїх опонентів та аудиторії. З огляду на це **стратегія дискредитації й нападу** не є переважаючою у політичних промовах колишнього прем’єр-міністра. Така стратегія проявляється лише зрідка завдяки тактиці звинувачення, образи і викриття. Як правило, використання звинувачувальних і ображаючих конструкцій задля викриття негативних сторін певних політичних діячів чи опонентів спрямоване на те, аби підірвати їх авторитет, дискредитувати діяльність, викликати сумніви у діях, словах і намірах [11; с. 50]. Спостерігаємо реалізацію стратегії дискредитації й нападу у ряді викривально-засуджуваних конструкцій Б. Джонсона у промові “Prime Minister Boris Johnson’s address to the Ukrainian Parliament” [149] стосовно політики, яку

розпочала загарбницька Росія у ставленні до України та зокрема її президента В. Путіна: *“Putin’s tyranny”* – путінська тиранія, *“barbaric onslaught”* – варварський наступ, *“war crimes”* – воєнні злочини, *“violence and murderous aggression”* – насильство і вбивча агресія, *“deranged imperialist revanchism”* – несамолюбивий імперський реваншизм [149]. Також непряму дискредитацію й напад вбачаємо у промові *“Prime Minister’s speech to United Nations General Assembly”* [148]: *“sauve qui peut”* (французький вираз, що означає «нехай порятуються, хто може») – звинувачення в паніці та хвилюванні кожного лише за себе; *“ugly rifts”* – звинувачення в розбіжностях та конфліктах; *“nutjobs”* (неофіційний вираз, що означає «знедолені») – звинувачення людей, які поширюють антинаукові погляди щодо вакцинації [148]. Для побудови негативного образу попереднього правління Б. Джонсон інколи вдається до тактики звинувачення і критики, аби продемонструвати свої здобутки з кращої сторони і підкреслити негативні сторони попередників чи опонентів. Задля реалізації цих прагнень лідер підкреслює помилки і провали суперників чи минулої влади. Так, у промові *“Boris Johnson’s election victory speech in full”* [142] вжито декілька лексем, які можна розглядати як спробу дискредитації або негативного впливу: *“smashed the roadblock”* [142], де *“smashed”* – «розбитий» вказує на те, що попередня адміністрація зазнала поразки, що може дискредитувати їхні зусилля; *“miserable threats of a second referendum”* [142] – висловлюється негативне ставлення до ідеї проведення другого референдуму, що може бути спробою дискредитації чи засудження опонентів, які підтримували ідею другого голосування; *“put a sock in the megaphone”* [142] – ця фраза використовується, щоб закликати противників припинити висловлювати свої погляди, що може виглядати як спроба негативного впливу на них; *“squabbles about Brexit”* і *“arguing about arguing”* [142] – твердження вказують на негативне ставлення до дискусій і сварок, які відбувалися в парламенті щодо Брекситу, що може дискредитувати попередню роботу парламенту.

З огляду на проведений нами аналіз, **стратегія формування емоційного настрою адресата** у політичних промовах Б. Джонсона реалізується переважно

завдяки тактиці кооперації. Ототожнення себе із виборцями, формування загального образу великої нації, звернення до історії і авторитетів минулого дозволяє створити образ так званого «свого» кандидата. Одним із найчастіше застосованих прийомів стратегії формування емоційного настрою адресата у промовах Б. Джонсона є тактика кооперації, яка проявляється завдяки використанню лідером лексичних одиниць, призваних продемонструвати його близькість із публікою й важливість рішень, які вони приймають. Задля цього колишній прем'єр-міністр послуговується займенниками *WE*, *OUR* замість *I*, *ME*: “*we must keep levelling up*”, “*we can do that, in this country*” “*we will be the most prosperous in Europe*” (із промови “Prime Minister Boris Johnson’s resignation speech”) [150]; “*delivering our manifesto commitment*”, “*control of our laws*”, “*solutions for our energy needs*” (із промови “Boris Johnson’s final speech as Prime Minister”) [143]. Водночас, лідер активно використовує епітети, спрямовані на те, аби підкреслити винятковість британського народу, силу його духу і багатство історії країни. До прикладу, у промові “Boris Johnson’s election victory speech in full” використовує такі конструкції: “*irrefutable, irresistible, unarguable decision of the British people*” [143] – лексеми “*irrefutable*” (безперечний), “*irresistible*” (непереможний), “*unarguable*” (неоспоримий) використовуються, щоб підкреслити незаперечність рішення британського народу; “*wonderful country*” [149].

Серед стратегій переконання у дискурсі Б. Джонсона переважає **агітаційна стратегія**. Вона представлена тактиками обіцянок і заклику, зокрема імпліцитного. Агітаційна стратегія у політичних промовах може бути ефективним інструментом для формування громадської думки та впливу на політичні рішення. Вона дозволяє політикам та кампаніям створити зв'язок із виборцями, переконати їх у правильності своєї позиції та мотивувати на дії [128; р. 25]. Тактика обіцянки формується шляхом створення позитивної «проекції майбутнього». Лідер переконує, що народу потрібні зміни на краще і звертається до публіки застосовуючи конструкції [*will + дієслово*], [*to be going to + дієслово*], [*intend to + дієслово*], [*shall + дієслово*], [*must + дієслово*] → “*So we in the UK*

we're going to work with our friends, we're going to use our G7 presidency next year to create a new global approach to health security" [148]; *"In the coming weeks, we in the UK will send you Brimstone anti-ship missiles..."* [149]; *"we may intend to return to Labour..."* [142]. Тактика заклику відіграє важливу роль у політичних промовах, оскільки вона може мобілізувати аудиторію, надихнути дії та створити емоційний зв'язок між оратором та слухачами. Політичні лідери часто закликають своїх прихильників діяти – голосувати, підтримувати їхні погляди, приєднуватися до руху тощо. Це може включати заклики до активної участі в політичному процесі. Наприклад, Б. Джонсон використовує такі конструкції: *"Let's heal the world – literally and metaphorically. And let's begin with the truth, because as someone once said, the truth shall set you free"* [148]; *"we again have to reconcile two sets of instincts"* [144]. Доволі часто щоб переконати аудиторію в необхідності дії, політик наголошує на поточних або потенційних загрозах чи кризах і закликає до дій як засобу їх запобігання або вирішення.

Аргументативна стратегія є способом переконання аудиторії у правильності певних політичних позицій чи дій. Вона охоплює різні аргументи, логічні прийоми та переконання, щоб впливати на думку та сприйняття слухачів [131; р. 302]. У політичних промовах Б. Джонсона простежуються розгорнуті аргументативні структури інтерпретованого характеру з використанням імпліцитних оцінних лексичних одиниць: *I do believe, I am sure, I am convinced, there is no doubt in* тощо. До того ж завдяки стратегії аргументації він підкреслює правильність політики керівної верхівки і зокрема наголошує на власних здобутках, аргументуючи їх реальними діями: *"Being prime minister is an education in itself. I have traveled to every part of the United Kingdom and, in addition to the beauty of our natural world, I have found so many people possessed of such boundless British originality..."* [150]; *"I am proud to have discharged the promises I made my party when you were kind enough to choose me"* [143]. Б. Джонсон представляє свої політичні ідеї як логічно побудований ланцюг із можливих припущень та подаючи аргументацію їх кінцевого результату. Для цього спікер застосовує такі граматичні конструкції: $[IF + sb + V + sth \rightarrow sb + will + V + sth]$,

a також [to + V + sth → sb + has (have) to + V + sth]. До прикладу, “If we follow these simple rules together, we will get through this winter together” [146]; “And if all our defences are breached, and we face another crisis, we should at least be able to rely on our fourth step...” [148]. Ефективність стратегії аргументації у політичних промовах колишнього прем'єр-міністра Великобританії залежить від контексту, аудиторії та його спроможності як спікера передати свої ідеї переконливим чином.

Стратегія самозахисту у політичному дискурсі важлива для політичних діячів та громадських лідерів, щоб захистити свою репутацію, зберегти авторитет та переконати виборців чи громадськість у своїй правоті [37; с. 42]. Метою стратегії самозахисту у промовах Б. Джонсона є відведення від себе наклепів опонентів, позначення своєї невинності та збереження голосів виборців. Вона реалізується в тактиках виправдання та заперечення. У промовах вони тісно переплітаються. Задля самозахисту лідер часто використовує пасивні конструкції для зміщення акценту з дійової особи на об'єкт дії, що дозволяє йому уникати відповідальності за певні дії чи рішення, висловлювати думки більш узагальнено і не конкретно, не посилаючись виключно на суб'єктивну думку. Наприклад, “your interests will be served” [150], “the baton will be handed over” [143], “all our defences are breached”, “the third objective should be to design...” [148]. В усіх цих твердженнях лідера відсутній чітко вказаний виконавець висловлених ідей, ймовірно, задля того, аби у разі невдачі політик міг з легкістю уникнути будь-якої відповідальності за свої слова, він завчасно вдається до самозахисту про всяк випадок. За нашими спостереженнями Б. Джонсон іноді вважає за краще не робити конкретних заяв, щоб уникнути зобов'язань, застосовуючи для цього слова невпевненості: “*maybe*”, “*perhaps*”, “*not sure*”, “*do not know*”, “*suppose to be*”, “*probably*”, “*possibly*” тощо. Також лідер вдається до використання множини та множинних форм дієслів: “*we broke*”, “*we ended*”, “*we smashed*” [142], “*we understand*”, “*we are proud*”, “*we are providing*”, “*we have achieved*” [149]) для підкреслення колективної участі, що створює враження солідарності та спільних зусиль, близькості з народом для уникнення

їх критики і невдоволення. Застосування займенників “WE” й “US” неабияк сприяє включенню слухачів у дію та формування спільності інтересів. Борис Джонсон відомий своїм почуттям гумору та ексцентричним стилем спілкування, тому гумор допомагає йому розрядити напружені ситуації та відвернути увагу від критики. Для цього він часто залучає у свої політичні промови кумедні метафори і аналогії: “*like some slumbering giant*”, “*ping off the guy ropes of self-doubt and negativity*” [144]; “*we smashed the roadblock*”, “*put a sock in the megaphone*”, “*put your cross in the Conservative box*”, “*stentorian friend in the blue 12-star hat*” [142]. Б. Джонсон також посилається на авторитетні імена: *Bill Gates* та *Edward Jenner* [148], щоб посилити аргументацію та підтримати свої пропозиції.

Як уже було зазначено нами вище, політичний дискурс характеризується високим рівнем маніпуляції. Для цього враховуються як лінгвістичні, так і екстралінгвістичні фактори. У політичних промовах маніпулювання набуває особливого значення і характеризується ретельним підбором фактів, конструюванням образу та формуванням стереотипу [133; с. 361]. До того ж, **стратегія маніпуляції** вважається успішно реалізованою лише у тому випадку, коли адресат не усвідомлює здійснюваний на нього вплив і не знає, які цілі переслідує оратор-маніпулятор, припускаючи, що він самостійно й свідомо приймає певне рішення чи підтримує ту чи іншу ідею [5; с. 15]. Б. Джонсон не є відкритим маніпулятивним стратегом, його вплив на аудиторію здійснюється шляхом імпліцитної маніпуляції. У своїх політичних виступах лідер ставить багато риторичних питань, зокрема “*How can we stop another virus from coming along?*”, “*What if countries had been ready to join together from the outset?*” [148], “*And that is what we will now do, isn't it?*”, “*...we did it – we pulled it off, didn't we?*” [142], щоб провокаційним чином порушувати важливі питання та стимулювати слухачів до роздумів. Такий спосіб маніпуляції може посилити почуття терміновості та необхідності прийняття швидких дій. У промові “Boris Johnson's speech in full: “*the fight against Covid is by no means over*” [146] маніпуляція простежується через використання порівнянь та аналогій. Порівняння з подіями

у Франції та Іспанії – *“We can see what is happening in France and Spain...”*, а також твердження, що *“...this virus is no less fatal than it was in the spring”* [146], служать для підкреслення необхідності дії та навіювання страху перед можливими наслідками та містять прихований заклик до рішучих дій. Свою промову “Prime Minister Boris Johnson's address to the Ukrainian Parliament” [149] він розпочинає зверненням до присутніх із почесними титулами: *“President Zelenskyu”, “Mr. Chairman”, “members of the Verkhovna Rada”* [149] таким чином демонструючи його неабияку залученість до керівної верхівки України і таким чином приховано маніпулює ними, викликавши прихильність до себе. та висловлює захоплення їхньою мужністю. Промова закінчується фразою *“Slava Ukraini!” (“Glory to Ukraine!”)* [149] – українським патріотичним гаслом. Так Б. Джонсон висловлює співчуття та пошану до української держави і народу, чим приваблює публіку. Ці способи мають на меті встановити позитивні стосунки з аудиторією та зміцнити довіру серед міжнародних колег.

Інформаційно-інтерпретаційна стратегія у політичних промовах Б. Джонсона є важливим інструментом комунікації. Ця стратегія спрямована на подання інформації таким чином, щоб вона виражала певну точку зору чи позицію політика, а також вплинула на аудиторію. Перш за все колишній прем'єр-міністр Великобританії у своїх виступах підкреслює висловлені ідеї реальною фактичною інформацією: *“...the biggest Conservative majority since 1987”, “...delivering the fastest vaccine rollout in Europe”* [150]; *“...neighbourhood crime down 38 per cent in the last three years”, “3,790 more police on the streets”* [143]. Саме факти надають інформацію, яка допомагає виборцям, громадянам та політичним лідерам приймати обґрунтовані рішення. Вони забезпечують основу для розуміння політичних подій, проблем та рішень [133; р. 359]. Також у комунікації Б. Джонсона інформаційно-інтерпретаційна стратегія проявляється шляхом апеляції до знань та експертності. Наприклад, у промові “Prime Minister's speech to United Nations General Assembly” [148] політик звертається до наукової інформації у боротьбі з пандемією та закликає використовувати наукові дані та дослідження: *“Epidemiologists at Oxford University identified the first treatment”,*

“100 potential vaccines”, *human ingenuity and expertise can reduce the risk*” [148]. До того ж, хорошою тактикою політичного діяча є конкретизація планів і перспектив на майбутнє. Так під час виступу під назвою “Boris Johnson's first speech as Tory leader” лідер чітко формує власні цілі – “*The mantra of the campaign that has just gone by: deliver Brexit, unite the country and defeat Jeremy Corbyn*”, “*And today, at this pivotal moment in our history, we again have to reconcile two sets of instincts...*” [144]. Зазначені способи допомагають посилити інформаційний вплив та інтерпретацію тексту, роблячи його більш переконливим та виразним для аудиторії.

Отже, комунікативні стратегії застосовані Б. Джонсоном у обраних нами до аналізу політичних промовах мають вагоме значення для досягнення політичних цілей колишнього прем'єр-міністра Великобританії. Вони допомагають політику переконувати, мотивувати та мобілізувати виборців, а також впливати на громадську думку та формувати образи. Важливо відзначити, що ефективне використання комунікативних стратегій лідером часто підвищує його успішність, але також неодноразово існує ризик надмірної маніпуляції та представлення недостовірної інформації. Тому будь-якому політичному діячеві важливо враховувати ряд чинників і факторів при підборі комунікативних стратегій впливу, щоб громадськість була критично налаштована та вмiла необхідним чином аналізувати політичні промови та повідомлення.

3.3 Способи та стратегії відтворення політичних промов Бориса Джонсона українською мовою

Застосування різноманітних перекладацьких стратегій є невід'ємним компонентом міжкультурної комунікації. Підбір доречних способів та технік відтворення вихідного політичного тексту – це не лише передача інформації, але і здатність створювати правильний вплив на аудиторію й вміння викликати у неї почуття, тотожні публіці, яка сприймала текст мовою оригіналу [117; с. 191].

У багатьох випадках задля застосування вдалої перекладацької стратегії майстрам слова доводиться здійснювати зміни формальних і семантичних компонентів оригінального тексту, послуговуючись лексичними, граматичними, семантичними трансформаціями. Однак, цей процес не передбачає викривлення чи спеціальну неправильну передачу вихідної інформації. Перекладачеві необхідно усвідомлювати, що мови мають свої характерні особливості й тонкощі, які не завжди можуть бути відтворені іншою мовою із максимальною точністю. Тому, у процесі виконання перекладу, потрібно враховувати культурні й історичні розбіжності, і обов'язково контекст, у якому використовується оригінальний текст. До того ж, процес роботи над перекладом слід розглядати як мистецтво, яке потребує від перекладачі не лише знання іноземних мов, а і творчих здібностей, вміння експлікувати, пояснювати [131; с. 173].

Передача характерних особливостей політичних промов, їх своєрідності, лексичного, граматичного, стилістичного і структурного різноманіття потребує ретельного осмислення мовних засобів, застосованих письменником для того, щоб здійснити якомога якісніший підбір стратегій відтворення не лише загального сенсу політичної промови, а повноцінного авторського стилю із рядом характерних його політичним промовам особливостей [131; с. 177]. Нами методом суцільної вибірки було обрано для аналізу із урахуванням українського перекладу 7 політичних промов Б. Джонсона (*“Boris Johnson's farewell speech as UK prime minister”* [143], *“Resignation speech: 'No-one is indispensable'”* [150], *“Boris Jhonson: First Speech as Prime Minister “* [145], *“Coronavirus: PM Boris Johnson's lockdown statement”* [146], *“Boris Johnson addresses UN general assembly”* [148], *“Boris Johnson's first speech as party leader”* [144], *“Prime Minister Boris Johnson gives a speech in Ukraine”*) [149], взятих із відеохостингу You Tube, виконано дослідження лексичних, стилістичних, структурних, граматичних і синтаксичних особливостей та розглянуто стратегії їх перекладу.

Реалізацію стратегії перекладу зазначених вище політичних промов Б. Джонсона було здійснено відповідно до класифікації Дж. Мелоуна, представленої у Пункті 2.2 Розділу 2 цієї роботи [100; с. 312]. До аналізу шляхом

суцільної вибірки виокремлено лексичні конструкції, зокрема метафори, порівняння, антитези, констативи, риторичні питання тощо. Загальна кількість проаналізованого матеріалу становить 386 конструкцій.

Першим проаналізованим способом є *стратегія буквального перекладу*. Вона полягає у послідовній та буквальній передачі тексту оригіналу іншою мовою, із детальним збереженням усіх лексично-граматичних компонентів [27; с. 339] Оскільки політична сфера вимагає високої точності й відтворення вихідного тексту з урахуванням усіх тонкощів, то буквальний переклад є найхарактернішою стратегією, якою послуговуються перекладачі при роботі з політичними промовами. За результатами нашого дослідження така тактика є переважаючою при відтворенні виступів Б. Джонсона, вона становить 48% (див. Додаток І). Наприклад, розглянемо стратегію буквального перекладу на метафорі із промови “Boris Johnson's farewell speech as UK prime minister” [143] – “...*the torch will finally be passed to a new Conservative leader*” – «...*факел нарешті буде передано новому лідеру консерваторів*» [143]. Такий український переклад, запропонований анонімним перекладачем відеохостингу You Tube, передає основний зміст оригіналу, але, якщо вдатися в деталі, то простежуємо, що фахівець не враховує контекст та культурні особливості мови. Оригінальний вислів використовує метафору “*the torch will finally be passed*”, яка вказує на передачу влади, лідерства або обов'язків від однієї особи до іншої. Тут концепт *TORCH - ФАКЕЛ* символізує лідерство або владу. Ця метафора доволі поширена в англійських країнах і має політичний та історичний підтекст. Переклад «*факел*» є зрозумілим для української аудиторії, але може виглядати менш конкретно, ніж оригінал, тому. Вираз, “*like Cincinnatus I am returning to my plough*” – «...*як Цинциннат, я повертаюся до свого плуга*» [143] має історичне та культурне значення і є витягом з історії Римської республіки. Цей вираз описує ситуацію, коли людина, яка вже мала деякі важливі обов'язки або позицію, вирішила повернутися до простих справ або рутинних обов'язків, які має кожен громадянин. Буквальний переклад: «...*як Цинциннат, я повертаюся до свого плуга*» передає основний зміст оригіналу, однак він не таким живим як оригінал

і не враховує всього внутрішнього змісту фрази, що відсилає до історичних та культурних аспектів. Доречно реалізовується спосіб буквального перекладу у гіперболі: “...*unemployment down to lows not seen since I was about...*” – «...*безробіття знизилося до мінімуму, чого я не бачив з тих пір, як мені було...*» [143] чітко відтворюючи основну ідею про зниження безробіття, риторичному питанні: “*And if Putin thinks he can succeed by blackmailing or bullying the British people then he is utterly deluded?*” – «*І якщо Путін думає, що він може досягти успіху, шантажуючи або залякуючи британців, тоді він абсолютно оманюється?*» [149] тощо.

Стратегія транспозиції основним чином ґрунтується на принципах конкретизації – заміні слова чи словосполучення тексту оригіналу з широкого значення на більш конкретне, характерне для того чи іншого контексту, або генералізації – заміні вузького концепту на узагальнений [26; с. 139]. Спосіб заміни чи транспозиції у перекладі політичних текстів переважно використовується для досягнення цілей, пов'язаних з маніпуляцією або поданням певної точки зору під правильним кутом, що може включати зміну слів, фраз, термінів або контексту з метою впливу на сприйняття аудиторії [15; с. 87]. Розглянемо приклади перекладацьких замін на прикладі промов Б. Джонсона. Так, у виступі “Boris Jhonson: First Speech as Prime Minister” [145] антитезу “*The doubters, the doomsters, the gloomsters...*” відтворено як «*Ті, хто сумнівається, прихильники думок, постійно незадоволені...*» [145]. Заміна відбувається на лексично-граматичному рівні: *ІМЕННИК* (*a doubter; a gloomster*) → *ПРИКМЕТНИКОВА КОНСТРУКЦІЯ* (*ti, хто сумнівається; a gloomster*); *ІМЕННИК* (*a doomster*) → *СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ* *прихильники думок*). Такий спосіб, швидше, є вільним тлумаченням або інтерпретацією оригіналу. Оригінальний вислів має більш політичний або критичний відтінок, що важко відтворити в перекладі. На нашу думку, альтернативний переклад може бути таким: «*Сумнівники, пророки біди, прихильники негативу*». У гіперболічному вислові “*This is Ukraine’s finest hour, that will be remembered and recounted for*

generations to come” – «Це зірковий час України, про який нам’ятимуть і розповідатимуть прийдешні покоління» [149] з промови “Prime Minister Boris Johnson gives a speech in Ukraine” [149] спостерігаємо лексичну заміну: “*finest hour*” – «зірковий час» (конкретизація в українському перекладі) й структурну транспозицію: *PASSIVE VOICE* (оригінал) → *ACTIVE VOICE* (переклад) = “will be remembered and recounted for generations to come” – «нам’ятимуть і розповідатимуть прийдешні покоління». Проаналізуємо також перекладацьку заміну у метафоричному вислові “...we know the mantra of the campaign that has just gone by, unless you have forgotten it” – «...ми знаємо священну традицію кампанії, яка щойно минула, якщо тільки ви її не забули» [144] з промови “Boris Johnson's first speech as party leader” [144] “*Mantra of the campaign*” перекладено як «священна традиція кампанії». Тут концепт «*МАНТРА*» дещо втрачає свою особливість як символічний вираз, а поняття «*ТРАДИЦІЯ*» вводить інший акцент. В оригіналі “*MANTRA*” може підкреслювати більшу важливість цінностей кампанії. Також речення “...unless you have forgotten it” перекладено як «...якщо тільки ви її не забули». Український переклад правильно передає сенс оригіналу, але його можна спростити, використавши фразу «...якщо ви її не забули» замість «...якщо тільки ви її не забули». У загальному, перекладацька заміна передає основний сенс оригіналу, але може відрізнитися за вибором слів і акцентами на певні деталі. Усього з 389 проаналізованих конструкцій стратегією заміни перекладач переклав 57 одиниць (див. Додаток І), що становить 17% (див. Рисунок 3.2).

Стратегія підбору традиційного відповідника перш за все спрямована на адаптацію оригінального тексту відповідно до канонів, принципів та правил мови, на яку здійснюється переклад [98; с. 110]. Позитивним аспектом такого способу є доступність тексту перекладу для слухача або читача культури призначення. Однак, не можна не погодитися із думкою У. Еко, що у випадку здійснення усього перекладу шляхом застосування тактики підбору традиційного відповідника всі лінгвістичні й культурні проблеми, порушені в оригіналі, часто втрачають своє значення [87; с. 132]. У промовах Б. Джонсона,

взятих нами до аналізу, стратегія підбору традиційного відповідника становить 11% (див. Рис. 3.2). Наприклад, відтворюючи українською речення із промови “Boris Johnson's first speech as party leader” [144] “...*I hope in the next few days, to repay your confidence*” – «Я сподіваюся через декілька днів виправдати ваші очікування» [144] перекладач застосовує традиційний відповідник «виправдати очікування» для фрази “*repay confidence*” замість дослівного «відплатити впевненість». Такий спосіб є дуже вдалим у цьому випадку, оскільки концепт “REPAY” в зазначеному контексті – це вираження наміру віддячити або виправдатися перед публікою за довіру, яку вони надали, але ніяк не про матеріальну відплату за щось. Тому шляхом одомашнення цього вислову перекладач максимально наближує вислів відповідно до традиційного сприйняття української публіки. Аналізуючи переклад речення із метафорою “*Though the world is still in the throes of this pandemic...*” – «Хоча світ все ще в тенетах пандемії» [148] (із промови “Boris Johnson addresses UN general assembly” [148]) спостерігаємо використання традиційного відповідника “...*in the throes of this pandemic*” – «...все ще в тенетах пандемії». Поняття «ТЕНЕТА» є характерною лексичною одиницею українського фольклору й близькими для розуміння українській аудиторії, однак може бути не зовсім зрозумілим для іноземного слухача. Використання в перекладі метафори «в тенетах» слугує для підсилення інтенсивності ситуації та підкреслення того, що пандемія має сильний вплив на сучасний світ, як тенета приковує суспільство до лікарняних ліжок чи домівок. Буквальний переклад “*THROES*” – «АГОНИЯ» міг би бути зрозумілим для української публіки, однак він би не так точно і серйозно відображав суть проблеми. Тому застосування традиційного відповідника є дуже влучним прийомом, яким послугувався перекладач. Цікавим є і підбір перекладачем традиційного відповідника у висловлюванні “*So no outsider like me can speak lightly about...*” – «Тож жоден тютхтій, як я, не може легковажно говорити про...» [149] із промови “Prime Minister Boris Johnson gives a speech in Ukraine” [149]. Англійське речення “*So no outsider like me can speak lightly about...*” [149] має на меті висловити ідею, що Б. Джонсон вважає не таким, як

інші. Поняття «ТЮХТІЙ» є дуже вузько-спеціалізованим, на відміну від оригінального “*OUTSIDER*” – «ЧУЖИНЕЦЬ», тому може бути не завжди зрозумілим для широкого кола слухачів, але водночас слугує досить вдалим відповідником, щоб виразити стан автора, вказати на його певну віддаленість від інших. Загалом, у цьому випадку переклад фрази є релевантним і передає головну думку та інтенцію англійського речення.

Переклад політичних промов потребує особливої уваги до структури, тону та змісту вихідного тексту. *Стратегія перестановки* елементів може бути чудовим способом, щоб зберегти адекватність перекладу. У багатьох випадках перестановка слів або фраз допомагає зберегти логіку висловлювання та близьке значення цільової мови, що є цінним, якщо структура цільової мови відрізняється від вихідної [73; с. 192]. Розглянемо приклади стратегії перестановки у перекладах промов Б. Джонсона. Наприклад, у виступі “Coronavirus: PM Boris Johnson's lockdown statement” [146] висловлювання із констативом “*All over the world we are seeing the devastating impact of this invisible killer*” [146] – «*Нищівний вплив цього невидимого вбивці простежується по всьому світі*» [146] повністю видозмінене. Перестановка лексичних одиниць у цьому випадку дозволяє виразити той самий зміст, але з іншим порядком слів: «...*нищівний вплив*» заміняє “...*devastating impact*”, що виражає ідею страшного і нищівного впливу; «...*цього невидимого вбивці*» відповідає “...*this invisible killer*” і підкреслює невидимість і загрозу, яку представляє цей «ВБИВЦЯ», тобто у прямому значенні «КОРОНАВІРУС»; «...*простежується по всьому світі*» відображає “*All over the world*”, демонструючи масштабність цього явища. Таким чином перекладач переставляє обставину місця з початку на кінець речення, очевидно, аби підкреслити увагу слухача не на місці подій → «...*по всьому світі*», а на безпосередньо критичності проблеми → «...*нищівний вплив вбивці*». Така перестановка слів українською мовою зберігає зміст та інформаційну структуру оригінального речення англійською мовою, абсолютно не впливаючи на зміст та розуміння висловлювання. У промові “Boris Jhonson: First Speech as Prime Minister” [145] також простежуємо перестановку у висловлюванні з антитезою:

“But in spite of all her efforts, it has become clear that there are pessimists at home...” – «*Стало зрозуміло, що незважаючи на всі її зусилля, є песимісти вдома та за кордоном...*» [145]. Обидва речення розпочинаються зазначенням, що щось робиться, незважаючи на певні обставини. У першому випадку це *“In spite of all her efforts”* а в другому *«...незважаючи на всі її зусилля»*, однак у перекладі перекладач дещо зміщує цю фразу. У середині речень, відповідно акцент зміщується. В оригіналі він зосереджений на тому, що стало зрозуміло – *“...it has become clear”*, а у перекладі акцент зміщується на наявність песимістів, що підкреслюється *«...є песимісти»*. Обидва речення зберігають додаткову інформацію без перестановок: *“...that there are pessimists at home...”* – *«...є песимісти вдома та за кордоном»* [145]. Оскільки політичні промови вимагають неабиякої точності при відтворенні іноземною мовою, то перекладачі намагаються не часто вдаватися до стратегії перестановки, аби не спаплюжити зміст висловлювання і якомога точніше передати ключову ідею, тому такий спосіб становить лише 9% (див. Рис. 3.2) від усіх проаналізованих нами лексичних конструкцій.

Стратегія додавання/опущення в політичних промовах часто є методом маніпулювання громадською думкою, зокрема у випадках, коли політик намагається надати своїй промові вигідний звуковий вигляд, додаючи або опускаючи певні аспекти чи слова залежно від потреби [80; с. 202]. Ця стратегія використовується для досягнення певних політичних цілей, таких як зміна громадської думки, сприяння партійній агенді або навіть введення суперечок [66; с. 154]. Наприклад, вбачаємо спосіб опущення у порівняльній конструкції з промови “Prime Minister Boris Johnson gives a speech in Ukraine” [149]: *“...he might look as though he is strong and some people might even believe it...”* [149] – *«...він здається сильним, і деякі люди можуть навіть повірити в це...»* [149]. У вихідному реченні вжито *“...he might look as though he is strong”* [149], що вказує на те, що сила може бути лиш видимою. У перекладі це відображено словами *«...він здається сильним»*. Перекладач вдається до опущення складного порівняльного сполучення *“might look as though”*, натомість спрощуючи його до

одної лексеми «ЗДАЄТЬСЯ». Такий спосіб не перенавантажує переклад та не спотворює точність передачі сенсу оригінального речення, тому можна вважати його цілком релевантним у конкретному випадку. Висловлювання з виступу Б. Джонсона “Prime Minister Boris Johnson gives a speech in Ukraine” [149]: “*You have proved them completely wrong*” – «Ви довели, що вони помиляються» [149] теж містить опущення підсилювального слова “*COMPLETELY*” – «*АБСОЛЮТНО*». Значення речення ніяк не змінюється при такій трансформації, однак втрачає експресивність, закладену автором в оригіналі. Стратегія додавання є опозиційним методом способу опущення і передбачає включення нових елементів в перекладі з метою кращого відтворення ключової ідеї. Наприклад, політичний жаргонізм “*MANIFESTO COMMITMENTS*” із промови “Boris Johnson's farewell speech as UK prime minister” [143] перекладач дещо розширює, додаючи дієприкметник «*ПРОПИСАНІ*», у результаті повністю перетворюючи оригінальне словосполучення на дієприкметниковий зворот – «*зобов'язання, прописані в маніфесті*». Таким чином переклад є розгорнутішим за оригінал: “*We're delivering on those huge manifesto commitments, making streets safer* [143] – «*Ми виконуємо ті величезні зобов'язання, прописані в маніфесті, роблячи вулиці безпечнішими*» [143]. Загалом, це речення виражає твердження, що суб'єкт дотримується своїх великих обіцянок з маніфесту та вживає заходи для того, аби зробити вулиці безпечнішими. З огляду на наше дослідження, стратегія додавання становить 11%, опущення – лише 4% (див. Рис. 3.2).

Отже, за результатами здійсненого дослідження найпоширенішою стратегією перекладу застосованою перекладачем є буквальний переклад, який становить 48%, найменш застосованою – стратегія опущення, яка охоплює лише 4%, рівноцінними за кількістю є тактики додавання й традиційного відповідника – 11%. У процесі виконання аналізу з'ясовано, що переклад політичних текстів є особливо складним завданням через специфічну тематику, важку лексику і важливість точності передачі інформації. Використання перекладацьких стратегій грає важливу роль у забезпеченні успішного перекладу політичних текстів, однак важко визначити, яка стратегія є найбільш релевантною задля

здійснення якісного перекладу політичної промови. В перекладі політичних текстів важливо дотримуватися високої професіоналізму і враховувати контекст та особливості конкретного завдання.

ВИСНОВКИ ДО 3 РОЗДІЛУ

1. Політичний дискурс Б. Джонсона відрізняється виразною лінгвостилістичною індивідуальністю. Він відомий своїм простим, але водночас багатим мовленнєвим різноманіттям, що поєднує формальний стиль з неформальними висловами та жартами. Його індивідуальний стиль характеризується яскравими лінгвістичними особливостями, такими як вживання складних метафор, епітетів, порівняльних конструкцій, гіпербол, алегорій, анафор, що створює враження легкості та доступності у комунікації з виборцями.

2. Б. Джонсон вдається до ряду комунікативних стратегій для здобуття публічної підтримки. Він активно використовує риторичні засоби для підсилення своїх аргументів і переконання виборців. Б. Джонсон найчастіше вдається до стратегії самопрезентації, маніпуляції та самозахисту. У виступах політичного діяча простежуються стратегія формування емоційного настрою адресата, інформаційно-інтерпретаційна стратегія, агітаційна й аргументативна стратегії. Лише зрідка, у випадках спроби відповісти негативним звинуваченням у свою сторону, викуваним опонентами, колишній прем'єр-міністр Великобританії вдається до стратегії дискредитації і нападу, яка в цілому не є характерною його політичному дискурсу.

3. Для успішного відтворення дискурсу політика перекладачам слід враховувати лінгвостилістичні особливості й намагатися відтворити гумор, аналогічний до оригіналу, а також зберегти риторичні ефекти, що допомагають відтворити автентичність та переконливість промов Б. Джонсона.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Комплексне дослідження лінгвостилістичних особливостей англомовного політичного дискурсу та його відтворення українською мовою дозволив зробити такі висновки:

У результаті систематизації теоретичних перекладацьких засад жанру «політична промова» з'ясовано, що цей вид комунікації відіграє важливу роль у сучасному політичному житті та вирізняється з-поміж інших промов своєю організацією, текстовою структурою, кінцевою метою.

У першому розділі дослідження розглянуто явище політичного дискурсу в цілому й політичної промови як повноцінного самостійного жанру. Політичні промови мають довгу історію і почали розвиватися Давній Греції та Римі, трансформуючись під впливом історичних процесів та вимог часу. Якщо греки створили філософську методологію, що включала діалектику, яка сприяла обговоренню і аргументації в політичних дискусіях, то вагомим внеском римлян у цей процес було піднесення мистецтва риторики, що включало в себе навички публічних виступів.

Визначено, що типологія політичних промов відіграє важливу роль в аналізі та розумінні політичного дискурсу. Вона допомагає класифікувати й розрізняти види політичних промов, а також досліджувати їх структуру, мовні засоби та стратегії впливу на аудиторію. Розглянуто різні підходи до типології політичних промов, серед яких можна виділити парламентські, передвиборчі, партійні, дипломатичні і вітальні політичні промов.

Досліджено, що вивчення лексично-граматичних та структурно-стилістичних особливостей текстів англомовних політичних промов розкриває глибокий зв'язок між мовою та політичними процесами. Зауважено, що у таких текстах використовуються специфічні лексичні одиниці, а також граматичні конструкції, що підкреслюють авторитет та вплив політика., що виступає. Серед граматичних особливостей в політичних промовах важливе значення має вживання пасивних конструкцій для вираження авторитету та формулювання важливих політичних заяв. У політичних промовах часто використовуються

риторичні фігури, такі як антитези, епіфори, анафори, що підсилюють риторичний вплив на аудиторію. Тексти політичних промов мають чітку структуру, де вступ, основна частина і висновок ретельно розроблені для досягнення певних цілей: переконання, мобілізації аудиторії або вираження підтримки тих чи інших політичних поглядів.

Доведено, що політичний дискурс Б. Джонсона має кілька ключових особливостей у стилі й підходах до комунікації. Він вдало використовує конкретні стратегії для досягнення своїх політичних цілей. Характерним для його політичного мовлення є стратегія самопрезентації, маніпуляції, впливу на емоційний стан слухача. Політик практично не послуговується стратегіями критики й викриття.

Дослідження способів та стратегій відтворення політичних промов Бориса Джонсона українською мовою дозволило зрозуміти важливі аспекти комунікації британського політика на міжнародному рівні. Відтворення політичних промов українською мовою вимагає уважного аналізу й врахування специфічних лінгвістичних та культурних аспектів, які характеризують стиль та риторику Бориса Джонсона. Серед ключових стратегій, які можуть бути використані для ефективного відтворення промов, варто відзначити буквальний переклад, перестановку, заміну, традиційний відповідник.

Перспектива подальшого дослідження передбачає залучення інших політичних промов Б.Джонсона та вивчення особистості мовця за фонетичним оформленням його мовлення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрущенко І. О. Специфіка просодичної організації інавгураційних і партійних промов застрягаючих акцентуєваних особистостей. *Одеський лінгвістичний вісник*. №10. Том 1, 2017. С. 3-8.
2. Антонюк О., Вусик Г. Сучасний політичний дискурс як об'єкт лінгвістичних досліджень. *Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса*. 2020. № 12. Т. 2. С. 213-217.
3. Баранов Р. Т. Лінгвостилістичні характеристики англомовного політичного дискурсу. *Редакційна колегія..* 2013. С. 67-72.
4. Белова А. Д. Лінгвістичні аспекти аргументації. Київ. ун-т ім. Тараса Шевченка : Астрея, 1997. 309 с.
5. Белова А. Д. Комунікативні стратегії і тактики: проблеми систематики. *Мовні і концептуальні картини світу*. 2004. №10. С. 13-18.
6. Борбенчук І. М., Данилюк А. С. Лінгвостилістичні особливості політичних промов Б. Джонсона та їх відтворення українською мовою. Закарпатські філологічні студії. Серія: КВ № 23097-12927Р,. Ужгород: Видавничий дім «Гельветика», 2023. № 29 (1). С. 216-221.
7. Бузько С.А. Книжна лексика в текстах української постмодерної прози (функціонально-стилістичний аспект). Філологічні студії. Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету. 2012. Вип. 8. С. 139-155.
8. Вінтонів М.О. Синтаксичні засоби експресивізації в українському політичному дис-курсі. Вінниця : ТОВ «ТВОРИ», 2018. 336 с.
9. Вольфовська О. О. Просодичні характеристики вітальних промов сучасних політичних діячів Німеччини. Таврійські філологічні наукові читання : матеріали наук.-практ. конф. Київ : Гельветика, 2022. С. 76-79.
10. Гончарова О. М. Політичний дискурс риторики: історико-культурологічні виміри. *Культура і сучасність*. 2013. № 1. С. 65-72.

11. Громак, М. В. (2013) Інтеракція стратегій та тактик у політичному дискурсі [Дис. канд. пед. наук, Сумський державний університет]. <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/30513>
12. Гурський І. Ю. Типологія політичних промов. НАУКА. ОСВІТА. МОЛОДЬ : матеріали Дванадцятої Всеукраїнської наукової конференції студентів та молодих науковців. Умань : ВПЦ «Візаві», 2019. Ч. 1. С. 79-82.
13. Данилюк А. С. Лінгвостилістичні особливості англомовних політичних промов Бориса Джонсона. Реалізація наукового потенціалу студента вищої школи: виклики, перспективні напрями: зб. тез. конф. Київ: НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», 2023. С. 66-67.
14. Жельвіс В. І. Інвектива: чоловічі і жіночі переваги. Етнічні стереотипи чоловічої та жіночої поведінки. *Наука*. 1991. С. 266-283.
15. Жлуктенко Ю. О. Проблеми адекватності перекладу. Теорія і практика перекладу. 1981. №6. С. 85-91
16. Жулавська, О. О., Кузьменко, О. А. (2012). Метафора у політичному дискурсі [Дис. канд. пед. наук Сумський державний університет]. Видавництво СумДУ. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/26177>
17. Завальська, Л.В. Комунікативні стратегії президентського дискурсу (на матеріалі промов В. Зеленського). *Вісник Одеського національного університету*. Філологія, 26(2 (24)), 2021. С. 30-39.
18. Запорожець О. Особливості політичного дискурсу у період світової економічної кризи. *Політичний менеджмент*. 2010. Вип. 4. С. 83-93.
19. Зеленський В. Zelenskiy / Official. 2020. URL : https://t.me/s/V_Zelenskiy_official?before=361 (дата звернення: 15.11.2023)
20. Зеленський В. Привітання Президента Володимира Зеленського з нагоди Дня Незалежності України. 2022. URL : <https://www.president.gov.ua/videos/privitannya-prezidenta-volodimira-zelenskogo-z-nagodi-dnya-n-3105> (дата звернення: 28.10.2023)
21. Зернецький П. В. (2003). Сміслова модель маніпуляційного впливу в політичному дискурсі (Т. 22). НАУКОВІ ЗАПИСКИ. С. 58-60.

22. Кайсіна, Д.М. Стратегії мовленнєвого впливу в англomовному дискурсі ідеації. *Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Сер.: Філологічні науки (мовознавство), (5 (1)), 2016. С.131-135.
23. Карабута О. Сучасна суспільно-політична лексика: семантико-структурний аспект. *Науковий вісник ХДУ. Серія: Лінгвістика : зб. наук. пр. Херсон*. 2013. Вип. 19. с. 54–55
24. Кащишин Н. Є. До проблем виокремлення дипломатичного дискурсу. *Science and Education a New Dimension*. IV(21), Issue: 98, 2016. С. 72-75.
25. Князьська Ю. О. Від норми до неожаргонізмів: лексичний склад сучасного політичного дискурсу. *Філософія мови та нові тенденції в перекладознавстві й лінгвістиці: збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції.. 2021*. С. 86-91.
26. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу : Навч. посібник. Київ : Юніверс, 2003. 280 с
27. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад). Підручник для ВНЗ. Київ : Нова Книга. 2003. 448 с
28. Косьянова О. Мова політики та політичний дискурс як взаємозалежні категорії. *Англїстика та американїстика*. 2013. №. 10. С. 20-23.
29. Кримїнська Я. І. Лінгвостилїстичні особливості англomовного політичного дискурсу та відтворення їх при перекладі. *Гуманїтарні науки. Том 1. Вип. 5*. 2018. С. 41-45.
30. Масель Ю. С. Загальна характеристика стратегій та тактик маніпулювання в англomовній політичній рекламі. *Наукові записки КДПУ ім. В. Винниченка. Серія: Філологічні науки (мовознавство)*. 2012. С. 514-519.
31. Мацько Л.І. Лінгвістична риторика. *Наука і сучасність: зб. наук. праць*. Київ : Логос, 1999. С. 3-16.
32. Монастирїова Л. Комунікативні стратегії переконання, як одна з характеристик мовної особистості адвоката (на матеріалі художніх фільмів США). *Філологія. Соціальні комунікації*. 2013. Т. 26, № 4. Ч. 2. С. 305-310.

33. Моркотун С. Відтворення експресивності образних засобів при перекладі текстів політичного дискурсу. Синопис: текст, контекст, медіа. 2017. № 3(19). С. 17-25.
34. Набока О.М. Політичний дискурс Джо Байдена та Бориса Джонсона крізь призму лінгвопоетики. *Львівський філологічний часопис*. № 11. Львів, 2022. С.146-153.
35. Назаренко М. М. Труднощі перекладу текстів політичних промов. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. № 7 (321), 2018. С. 118-123.
36. Нарійчук М. Українські політичні реалії в англomовному політичному дискурсі. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2013. Вип. 118. С. 17-19.
37. Овсієнко Л., Обіденко А. Конфліктогенна стратегія дискредитації та тактики її реалізації в сучасному політичному дискурсі. *Linguistic Bulletin*. 2020. No. 28. С. 35-45.
38. Падалка О. В. Політична промова та її просодичні характеристики. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки*. 2012. № 6(231). С. 66-69.
39. Плеханова Т. М. Лінгвостилістичний потенціал політичного дискурсу регіональних друкованих видань. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія: Філологічна. 2014. № 49. С. 216-218.
40. Солодовиченко І. Лінгвокультурні особливості перекладу політичного дискурсу. *Вітчизняна наука: сучасний стан, актуальні проблеми та перспективи розвитку*. 2012. С. 155-157.
41. Ткаченко Л.П. Риторика як компонент освіти в Давньому Римі. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: зб. наук. праць*. Запоріжжя: КПУ, 2010. С. 22-27.
42. Томан І. Мистецтво говорити: Пер. з чес. 2-е вид. Кам'янське : Політвидав України, 1989. 293 с.

43. Трегубов В. Промова Бориса Джонсона. URL : https://petrimazera.com/ru/promova_borisa_dzonsona (дата звернення: 08.10.2023)
44. Хацер Г. О, Жаворонкова В. В. Особливості англомовних політичних промов та їх перекладу українською мовою. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. Том 33 (72). Ч. 1 2022. 204 с.
45. Чайковський Я. Проблема політичного дискурсу в теорії Теу Ван Дейка. Вісник Львівського університету. *Філософські науки*. Львів, 2007. Вип. 10. С. 306-316.
46. Чепіль О. Я. Особливості реалізації комунікативних стратегій у політичному дискурсі. *Наукові записки Національного університету Острозька академія*. Серія: Філологічна. 2015. Вип. 52. С. 274-276.
47. Четвертак Є. О. Особливості «політ коректності» політичного дискурсу США. Мова і культура. Видавничий дім. 2013. Вип. 16. Т. IV (166). С. 239-245.
48. Чорна О. О. Особливості функціонування метафори в політичному дискурсі сучасної публіцистики (на матеріалі української та чеської періодики). *Філологічні студії. Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету*. 2013. Вип. 9. С. 637-643.
49. Шишкун В. М. Лінгвостилістичні особливості сучасного китайськомовного політичного дискурсу (на матеріалі промов Сі Цзіньпіна). Київ. 2020. 91 с.
50. Шмигаль Д. Денис Шмигаль Прем'єр-міністр України. 2024. URL : https://t.me/s/denys_smyhal?before=5525 (дата звернення: 10.10.2023)
51. Якимчук В, Лопатюк Н. Комунікативні стратегії і тактики в політичних промовах В. Зеленського. *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича*. 2022. Вип 29. С. 127-134.
52. Adams, J.Q. Lectures on Rhetoric and Oratory: Delivered to the Classes of Senior and Junior Sophisters in Harvard University. Vol 1. Cambridge: Hilliard and Metcalf, 1810. 31 p.

53. Al-Rassam E. M. Analyzing political discourse: Towards a pragmatic approach. *College of Basic Education Researchers Journal*. 2010. Vol. 1, No. 10. P. 528-552.
54. Aplin JC, Hegarty WH. Political influence: Strategies employed by organizations to impact legislation in business and economic matters. *Academy of management journal*. 1980. Vol. 23, No. 3. P. 438-450.
55. Aristotle. *Rhetoric* / ed. by W. D. Ross. New York : Cosimo, Inc., 2010. 194 p.
56. Biden J. Remarks by President Biden on Inflation and Actions Taken to Lower Prices and Address Supply Chain Challenges. 2022. URL : <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2022/06/10/remarks-by-president-biden-on-inflation-and-actions-taken-to-lower-prices-and-address-supply-chain-challenges/> (дата звернення: 05.11.2023)
57. Biden J. Remarks by President Biden on Supporting Ukraine, Defending Democratic Values, and Taking Action to Address Global Challenges | Vilnius, Lithuania. 2023. URL : <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2023/07/12/remarks-by-president-biden-on-supporting-ukraine-defending-democratic-values-and-taking-action-to-address-global-challenges-vilnius-lithuania/> (дата звернення: 17.10.2023)
58. Baker M. *In Other Words: A Coursebook on Translation*. London : Routledge, 2011. 352 p.
59. Bánhegyi, M. Translation and Political Discourse. *Acta Universitatis Sapientiae, Philologica*, 6 (2), 2014. p. 139-158.
60. Baretta L. Translating Manuals. *Cadernos de Tradução*. 1997. N. 7. P. 446-475.
61. BBC. Winston Churchill's inspiring wartime speeches in Parliament. 2020. URL : <https://www.bbc.com/news/uk-politics-52588148> (дата звернення: 02.11.2023)
62. Berger, T., Esguerra, A. *World Politics in Translation: Power, Relationality and Difference in Global Cooperation*. London, New York : Routledge Taylor and Francis Group, 2018. 347 p.

63. Borgstrom B. Power Structure and Political Speech. *New Series*. London : Royal Anthropological Institute of Great Britain and Ireland. 1982. Vol. 17, No. 2. P. 313-327.
64. Burke K. Language as Symbolic Action. Essays on Life, Literature and Method. Berkeley, Los Angeles, London : University of California Press, 1966. 498 p.
65. Cameron D. Leader's speech. 2013. URL : <http://www.britishpoliticalspeech.org/speech-archive.htm?speech=354> (дата звернення: 09.11.2023)
66. Cameron, D. Demythologizing Sociolinguistics : Why Language Does Not Reflect the Society. *Ideologies of Language*. London : Routledge, 1990. 245 p.
67. Cap P. The Language of Fear. London : Palgrave Macmillan, 2017. 286 p.
68. Chilton, P. Analysing Political Discourse: Theory and Practice. London, New York : Routledge Taylor and Francis Group, 2004. 218 p.
69. Chouarfia F. Z. Understanding, Interpretation and Engagement in Translation of Political Discourse. *Crossroads. A Journal of English Studies*. 2018. Vol 1, No. 20. P. 81-82.
70. Cicero. Political Speeches / ed. by D. H. Berry. New York : Oxford University Press, 2006. 340 p.
71. Clinton B. Transcript: Bill Clinton's DNC speech. 2020. URL : <https://www.cnn.com/2020/08/18/politics/bill-clinton-speech-transcript-dnc/index.html> (дата звернення: 10.11.2023)
72. Coons C. Senator Coons delivers George Washington 1796 Farewell Address. 2015. URL : https://www.youtube.com/watch?time_continue=5&v=wpWIV1TFzIU&embeds_referring_euri=https%3A%2F%2Fwww.coons.senate.gov%2F&source_ve_path=Mjg2NjQsMjg2NjUsMjg2NjY&feature=emb_logo (дата звернення: 15.11.2023)
73. Crystal D. English as a Global Language. London : Cambridge University Press, 2003. 202 p.
74. Denton R. Jr., Woodward G. Political Communication in America. New York : Praeger, 1985. 366 p

75. Dijk V., Teun A. Discourse, power and access. *Texts and practices*. Routledge, 2013. P. 93-113.
76. Djalilova Z.B., Ibotova M.K. Linguistic fetures of political discourse. Integration Conference on Integration of Pragmalinguistics, Functional Translation Studies and Language Teaching Processes. Bukhara, 2023. p. 118-120.
77. DONII T. Переклад політичного дискурсу: стратегії, виклики, перспективи. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. Вип. 20. С. 101-115.
78. Dunn J. The History of Political Theory and Other Essays. Cambridge : Cambridge University Press, 1996. p. 98 p.
79. Fairclough, I., Fairclough, N. Political Discourse Analysis. London, New York : Routledge Taylor and Francis Group, 2012. 280 p.
80. Graber, D. Handbook of Political Communication. Beverly Hills, London : Sage Publications, 1981. 224 p.
81. Habinek T. Ancient Rhetoric and Oratory. Hoboken, NJ : Wiley-Blackwell, 2004. 146 p.
82. Hashim S. Speech Acts in Political Speeches. *Journal of Modern Education Review*. 2015. Vol. 5, No. 7. P. 699-706.
83. Hudson-Williams H. Political Speeches in Athens. *The Classical Quarterly*. Cambridge : Cambridge University Press, 1951. Vol. 1, No. 1/2. P. 68-73.
84. Huzar E. Mark Antony: A Biography. Minneapolis : University of Minnesota Press, 1978. 350 p.
85. Izard, C. E. The psychology of emotions. New York : Plenum Press, 1991. 439 p.
86. Jaaskelainen, R. Translation studies: what are they? *Translation studies*. Vol. 1, No. 17. P. 191-197.
87. Jakobson R. On Linguistic Aspects of Translation. New York: Oxford University Press, 1966. P. 107-239.
88. Jones E.E., Pittman T.S. Toward a General Theory of Strategic Self-Presentation. *Psychological Perspectives of the Self*. Hillsdale, NJ : Erlbaum, 1982. P. 231-263.
89. Kai Xin Koh. 40 Famous Persuasive Speeches You Need to Hear. 2023. URL : <https://highspark.co/famous-persuasive-speeches/> (дата звернення: 05.11.2023)

90. Kamal A., Alruzzi K., Yunus K. Creating Discourse Using Figures of Speech in the Speeches of King Abdullah II. *International Journal of Innovation, Creativity and Change*. 2019. Vol. 8, No. 9. P. 245-253.
91. Kenzhekanova K. Linguistic Features of Political Discourse. *Mediterranean Journal of Social Sciences*. 2015. Vol. 6, No. 10. P. 192-199.
92. Kirvalidze N., Samnidize, N. Political discourse as a Subject of Interdisciplinary Studies. *Journal of Teaching and Education*. 2016. Vol. 1, No. 5. P. 161-170.
93. Krings H. P. Translation problems and translation strategies of advanced German learners of French. *Interlingual and intercultural communication*. 1986. Vol 2. P. 263-272.
94. Kuriata Y, Kasatkina-Kubyshkina O. STYLISTIC DEVICES IN POLITICAL DISCOURSE. Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: Серія «Філологія». 2022. Вип. 13. С. 27-30.
95. Lakoff G. Don't Think of an Elephant!: Know Your Values and Frame the Debate. Berkeley : Chelsea Green Publishing Company, 2004. 124 p.
96. Lakoff G. Moral Politics. How Liberals and Conservatives Think. Chicago, London : The University of Chicago Press, 1996. 512 p.
97. Lane-Mercier G. Translating the untranslatable: The translator's aesthetic, ideological and political responsibility. *Target. International Journal of Translation Studies*. 1997. Vol. 1, No. 9. P. 43-68.
98. Leeuwen, van T. Legitimation in Discourse and Communication. *Discourse and Communication*. 2007. No. 1. P. 91-112.
99. Malone, J. L. The role of altered translation in intellectual disability and epilepsy. *Progress in Neurobiology*. 1990. Vol. 213. 456 p.
100. Malone, J. L. The Science of Linguistics in the Art of Translation: Some Tools from Linguistics for the Analysis and Practice of Translation. Albany: State University of New York Press, 1997. 347 p.
101. Mandela N. Address to United Nations General Assembly by Nelson Mandela. 1994. URL :

- http://www.mandela.gov.za/mandela_speeches/1994/941003_unqa.htm (дата звернення: 28.10.2023)
102. Melnychenko, I. S. Approaches to definition of verbal aggression in political discourse. *Science and Education a New Dimension. Philology*. 2018. Vol. 52, No. 177. P. 41-44.
103. Musolff A. *Political Metaphor Analysis: Discourse and Scenarios*. London, New York : Bloomsbury Academic, 2016. P. 250-276
104. Newmark P. *A Textbook of Translation*. New York : Prentice Hall, 1987. 459 p.
105. Nida E.A. *Toward a science of translating: with special reference to principles and procedures involved in Bible translating*. Leiden : Brill Archive, 1964. 321 p.
106. Obama B. Barack Obama's campaign speech. 2007. URL : <https://www.theguardian.com/world/2007/feb/10/barackobama> (дата звернення: 05.11.2023)
107. Obama B. Obama Inaugural Address. 2009. URL : <http://obamaspeeches.com/> (дата звернення: 05.10.2023)
108. Pamungkas M. E. Translation methods in political speeches: A case study of English translation of President Joko Widodo's inaugural address. *Paradigma Jurnal Kajian Budaya*. 2020. Vol. 10, No. 20. P. 132-146.
109. Pavlikova Z. The Concept of Metaphor in Political Speeches (Metaphors in the Electoral Speeches of Donald Trump and Joe Biden in the 2020 Presidential Elections). *Jazyk a politika: Na pomedzi lingvistiky a politologie III*. 2021. Vol. 3, No. 2. P. 313-321.
110. Pettigrew M. Strategy formulation as a political process. *International Studies of Management & Organization*. 1977. Vol. 7, № 2, P. 78-87.
111. Phillips D. *Athenian political oratory : 16 key speeches*. New York: Routledge, 2004. 264 p.
112. Poggi I. The goals of persuasion. *Pragmatics & Cognition*. 2005. Vol. 13, №. 2. P. 297-335.

113. Polyakova, L., Yuzhakova, Y., Zalavina, T., Dyorina N. Linguistic Manipulation Means in English Political Discourse. *Amazonia Investiga*. 2020. Vol. 9, No. 33. P. 27-36.
114. Queen Elizabeth II. Queen speech today: State Opening of Parliament 2021 speech by Queen Elizabeth II. 2021. URL : <https://www.bbc.com/pidgin/tori-57056893> (дата звернення: 02.11.2023)
115. Reagan D. Ronald Reagan Announcement for Presidential Candidacy. 1975. URL : <https://www.reaganlibrary.gov/archives/speech/ronald-reagan-announcement-presidential-candidacy> (дата звернення: 05.11.2023)
116. Reinhold, N. Going Criss-cross: after the Cross-cultural Perspective. ed. by Larisa Schippel, Cornelia Zwischenberger, Berlin: Frank & Timme, 2017. P. 191-220.
117. Remer G. Genres of political speech: Oratory and conversation, today and in antiquity. *Language & Communication*. 2008. Vol. 28, No. 2. p. 190-191
118. Roosevelt T. Addresses of President Roosevelt at the laying of the corner stone of the office building of the House of Representatives (The man with the Muck-Rake). 1906. URL : <https://voicesofdemocracy.umd.edu/theodore-roosevelt-the-man-with-the-muck-rake-speech-text/> (дата звернення: 12.11.2023)
119. Rossmann, C., Holtzhausen D., Zerfass A. The Routledge handbook of strategic communication. London : Routledge, 2014. 456 p.
120. Rubinelli, L. The Routledge Handbook of Language and Politics. London : Routledge, 2017. 189 p.
121. Schaffner C. Editorial: Political Speeches and Discourse Analysis. *Current Issues in Language & Society*. 1996. Vol. 3, No. 3, p. 201-204.
122. Schäffner C., Chilton P. Politics as Text and Talk. Amsterdam : John Benjamins B.V., 2002. 256 p.
123. Schutz A. Assertive, Offensive, Protective and Defensive Styles of Self-Presentation: a Taxonomy. *Journal of Psychology Interdisciplinary and Applied*. 1997. Vol. 132. P. 611-619.

124. Sharma V. K. The relevance of addition, omission and deletion (AOD) in translation. *International Journal of Translation*. 2015. Vol. 1, No. 27. P. 1-2.
125. Sheard C. M. Kairos and Kenneth Burke's Psychology of Political and Social Communication. *National Council of Teachers of English*. 1993. Vol. 55, № 3. p. 291-310.
126. Siepmann, D. High-profile translation from the mother tongue into the foreign language: effective translation strategies and implications for translation theory and translator training. 2004. № 2. P. 56–64.
127. Sullivan D. Speech: Sen, Dan Sullivan addresses the Alaska legislature. 2023. URL : <https://www.sullivan.senate.gov/newsroom/speeches/speech-sen-dan-sullivan-addresses-the-alaska-legislature-2023> (дата звернення: 06.11.2023)
128. Tameryan T.Y., Zheltukhina M.R., Slyshkin G.G., Zelenskaya L.L., Ryabko O.P., Bodony M.A. Political Media Communication: Bilingual Strategies in the Pre-Election Campaign Speeches. *Online Journal of Communication and Media Technologies*. 2019. Vol. 4, № 9. P. 23-31.
129. Thatcher M. Leader's speech. 1976. URL : <http://www.britishpoliticalspeech.org/speech-archive.htm?speech=122> (дата звернення: 05.10.2023)
130. The New York Times. 24 New words invented by teenagers. 2023. URL : <https://www.nytimes.com/2022/03/31/learning/24-new-words-invented-by-teenagers.html> (дата звернення: 15.11.2023)
131. Trent, J. S., Fridenberg, R. V. Political Campaign Communications: Principles and Practices, 4th edn. Westport, CT : Praeger. 2002. 564 p.
132. Trump D. Full text: Donald Trump 2016 RNC draft speech transcript. 2016. URL : <https://www.politico.com/story/2016/07/full-transcript-donald-trump-nomination-acceptance-speech-at-rnc-225974> (дата звернення: 12.10.2023)
133. Van Dijk T. Discourse and manipulation. *Discourse & Society*. 2006. Vol. 3, No. 17. P. 359-383.
134. Van Dijk T. A. Elite discourse and racism. Amsterdam : John Benjamins Publishing, 1987. 345 p.

135. Venuti L. Translation as cultural politics: Regimes of domestication in English. *Textual practice*. 1993. Vol. 1, No. 7. P. 208-223.
136. Venuti, L. Encyclopedia of translation studies. London, New York : Routledge, 1998. 267 p.
137. Vine J. My Boris Johnson story. 2019. URL : <https://www.spectator.co.uk/article/my-boris-johnson-story/> (дата звернення: 01.11.2023)
138. Washington J. Washington's Farewell Address 1796. 1796. URL : https://avalon.law.yale.edu/18th_century/washing.asp (дата звернення: 15.11.2023)
139. Weaver R. M. The Ethics of Rhetoric. London : Hermagoras Press, 1985. 242 p.
140. Wodak R. The Politics of Fear. What Right-Wing Populist Discourses Mean. Los Angeles, London, New Delhi, Singapore, Washington DC : Sage, 2015. 24 p.
141. Zlobina O.N. Warning communicative strategy realization in political discourse. *Редакційна колегія*. 2008. No 14. P. 48.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

142. Johnson B. Boris Johnson gives his first Commons speech after the election. 2020. URL : <https://www.youtube.com/watch?v=titzI1z74qo> (дата звернення: 11.11.2023)
143. Johnson B. Boris Johnson's farewell speech as UK prime minister. 2022. URL : <https://www.youtube.com/watch?v=9Gf5X1BC7tY> (дата звернення: 15.11.2023)
144. Johnson B. Boris Johnson's first speech as party leader. 2019. URL : <https://www.youtube.com/watch?v=glqQJhN88VU> (дата звернення: 11.11.2023)
145. Johnson B. Boris Johnson's first speech as Prime Minister. 2019. URL : <https://www.youtube.com/watch?v=6jfSAWCHRts> (дата звернення: 11.11.2023)

146. Coronavirus: PM Boris Johnson's lockdown statement. 2019. URL : <https://www.youtube.com/watch?v=vJycNmK7KPk> (дата звернення: 11.11.2023)
147. Johnson B. Foreign Secretary's Mansion House speech at the Lord Mayor's Easter Banquet 2018. 2018. URL : <https://www.gov.uk/government/speeches/foreign-secretarys-lord-mayors-easter-banquet-speech-at-mansion-house-wednesday-28-march> (дата звернення: 01.10.2023)
148. Johnson B. Full text: Boris Johnson's Conservative conference speech. 2021. URL : <https://www.spectator.co.uk/article/full-text-boris-johnson-s-conservative-conference-speech> (дата звернення: 09.11.2023)
149. Johnson B. Prime Minister Boris Johnson gives a speech in Ukraine. 2022. URL : https://www.youtube.com/watch?v=ZtsOxSZq_Do (дата звернення: 11.11.2023)
150. Johnson B. Resignation speech: 'No-one is indispensable' - Boris Johnson's statement in full. 2022. URL : <https://www.bbc.com/news/uk-politics-62081380> (дата звернення: 15.11.2023)
151. Johnson B. United Kingdom - Prime Minister Addresses UN General Debate, 76th Session (English). 2021. URL : https://www.youtube.com/watch?v=Z_YPE7vy_wQ (дата звернення: 11.11.2023)

ДОДАТОК А
ЛЕКСИЧНІ КОНСТРУКЦІЇ У ПОЛІТИЧНІЙ ПРОМОВІ Б. ДЖОНСОНА
“BORIS JHONSON’S FAREWELL SPEECH AS UK PRIME MINISTER ”
(У ПЕРЕКЛАДІ З ВІДЕОПЛАТФОРМИ YOUTUBE)

№ з/п	Лексично-стилістична фігура	Оригінал	Переклад	Стратегія перекладу фрази
1	порівняння	“let me say that <u>I am now like one of those booster rockets</u> ”	«дозвольте мені сказати, що <u>зараз я один такий з тих ракетносіїв...</u> »	буквальний переклад
2	порівняння	“... <u>like Cincinnatus I am returning to my plough</u> ”	«... <u>як Цинциннат, я повертаюся до свого плуга</u> »	буквальний переклад
3	повтор	“ <u>thanks to all of you</u> for coming; <u>thanks to you</u> ”	« <u>дякую,</u> що завітали, всім <u>дякую</u> »	опущення
4	повтор	“...a tough time for families <u>up and down the country</u> ; ...helping people <u>up and down the country</u> ”	«...зараз важкий час для сімей <u>по всій країні</u> ; допомагаючи людям <u>по всій країні</u> »	буквальний переклад
5	метафора	“... <u>the torch will finally be passed to a new Conservative leader</u> ”	«...і <u>факел нарешті буде передано</u> новому лідеру консерваторів...»	буквальний переклад

6	метафора	“... <u>this country will endure</u> it and we will win”	«...і <u>ця країна витримає</u> її, і ми переможемо»	буквальний переклад
7	метафора	“... <u>booster rockets that has fulfilled its function</u> ”	«... <u>ракетносії, які виконали свою функцію</u> »	буквальний переклад
8	сленг	“This is it, <u>folks</u> ”	«Це все, <u>панове</u> »	традиційний відповідник
9	політичний жаргонізм	“We’re delivering on those huge <u>manifesto commitments</u> , making streets safer”	«Ми виконуємо ті величезні <u>зобов’язання, прописані в маніфесті</u> , роблячи вулиці безпечнішими»	додавання
10	політичний жаргонізм	“Speaking with clarity and authority from Ukraine to the <u>Aukus pact</u> with America and Australia”	«Говорячи чітко та авторитетно від України <u>до пакту між Австралією, Великобританією і Америкою</u> »	заміна
11	політичний жаргонізм	“that is half of this country’s energy needs from <u>offshore wind</u> alone”	«...що становить половину потреб цієї країни в електроенергії, яку потребує лише <u>офшорна вітрова установка</u> »»	додавання
12	політичний жаргонізм	“...the people who <u>got Brexit done</u> , the	«...люди, <u>які досягли Брекситу</u> ,	перестановка

		people who delivered the fastest vaccine rollout”	люди, які забезпечують найшвидше розповсюдження вакцини»	
13	абревіатура	“Speaking with clarity and authority from Ukraine to the <u>AUKUS</u> pact”	«Говорячи чітко та авторитетно від України до <u>пакту між Австралією, Великобританією і Америкою</u> »	заміна
14	абревіатура	“...2030 to 50 <u>GW</u> of wind power”	«...до 2030 року до 50 <u>ГВт</u> вітрової енергії»	буквальний переклад
15	алюзія	“ <u>Like Cincinnatus</u> , I am returning to my plough”	«...як <u>Цинциннат</u> , я повертаюся до свого плуга»	буквальний переклад
16	анафора	“ <u>And</u> through that lacquered black door,” <u>And</u> because of the speed and urgency...”	« <u>I</u> <u>через</u> ці лаковані чорні двері; <u>I</u> <u>через</u> швидкість та терміновість»	буквальний переклад
17	гіпербола	“... <i>delivering the fastest vaccine rollout in Europe</i> ”	«...які забезпечують найшвидше розповсюдження вакцини»	додавання
18	гіпербола	“... <i>unemployment down to lows not</i>	«...безробіття знизилося до мінімуму, чого я	додавання

		<i>seen since I was about...</i>	не бачив з тих пір, як мені було...»	
19	гіпербола	<i>“More billion pound tech companies sprouting here in the UK, than in France, Germany and Israel combined”</i>	«Більше мільярдів фунтів стерлінгів технологічних компаній, проростають тут, у Великій Британії, ніж у Франції, Німеччині та Ізраїлі разом узятих »	додавання
20	антитеза	<i>“It’s time for politics to be over, folks. It’s time for us all to get behind Liz Truss and her team and her programme and deliver for the people of this country”</i>	«Настав час, щоб політика була над людьми, настав час нам усім підтримати Ліз Трасс, її команду та програму, і досягти успіху для людей цієї країни»	буквальний переклад
21	антитеза	<i>“Speaking <u>with clarity and authority from Ukraine to the Aukus pact with America and Australia</u>”</i>	«Говорячи <u>чітко та авторитетно від України до пакту між Австралією, Великобританією і Америкою</u> »	заміна
22	риторичне питання	<i>“And if Putin thinks he can succeed by</i>	<i>«І якщо Путін думає, що він</i>	буквальний переклад

		blackmailing or bullying the British people then he is utterly deluded?”	може досягти успіху, шантажуючи або залякуючи британців, тоді він абсолютно оманюється?»	
23	констатив	“ <u>This is a tough time</u> for the economy”	« <u>Це важкий час для економіки</u> »	буквальний переклад
24	констатив	“ <u>It’s time</u> for politics <u>to be over</u> , folks”	« <u>Настав час щоб політиці настав кінець, люди</u> »	буквальний переклад
25	запозичення	“The <u>baton</u> (з французької) will be handed...”	« <u>Естафету</u> буде передано...»	буквальний переклад
26	запозичення	“I will be in <u>Balmoral</u> (з грецької) to see Her Majesty the Queen”	«Я буду в <u>Балморалі</u> , щоб побачити її величність королеву»	буквальний переклад
27	неологізм	“the people who got <u>Brexit</u> done”	«...люди, які досягли <u>Брекситу</u> »	перестановка

ДОДАТОК Б
ЛЕКСИЧНІ КОНСТРУКЦІЇ У ПОЛІТИЧНІЙ ПРОМОВІ Б. ДЖОНСОНА
“RESIGNATION SPEECH: “NO-ONE IS INDISPENSIBLE”
(У ПЕРЕКЛАДІ З ВІДЕОПЛАТФОРМИ YOUTUBE)

№ з/п	Лексично-стилістична фігура	Оригінал	Переклад	Стратегія перекладу фрази
28	порівняння	“the biggest Conservative majority since 1987 <u>like the biggest share of the vote</u> since 1979”	«найбільша консервативна більшість з 1987 року, <u>як і найбільша частка голосів з 1979»</u>	буквальний переклад
29	порівняння	“...in the U.K. we will continue to back your <u>fight for freedom for as long as it takes...</u> ”	«...ми у Великобританії продовжуватимемо підтримувати вашу боротьбу за свободу <u>стільки, скільки це займе часу»</u>	додавання
30	порівняння	“I will give you <u>as much support as I can</u> ”	«...я кажу, що надам вам <u>стільки підтримки, скільки зможу»</u>	додавання
31	повтор	“ <u>Thank you</u> all very much. <u>Thank you</u> ”	«Дуже всім <u>дякую</u> . <u>Дякую»</u>	перестановка
32	метафора	“And as we've seen at Westminster, <u>the herd instinct is</u>	«Як ми побачили у Вестмінстері, <u>стадний інстинкт</u>	буквальний переклад

		<i>powerful</i> and when the herd moves, it moves”	<i>сильний, коли стадо рухається, воно рухається»</i>	
33	метафора	“ <i>our future together is golden</i> ”	«... <i>наше спільне майбутнє золоте»</i>	перестановка
34	епітет	“I have found so many people possessed of such <i>boundless British originality...</i> ”	«Я знайшов стільки людей, які мають таку <i>безмежну британську самобутність»</i>	буквальний переклад
35	епітет	“I want to thank the <i>peerless British civil service...</i> ”	«Я хочу подякувати <i>незрівнянній британській державній службі»</i>	буквальний переклад
36	епітет	“our <i>indefatigable Conservative Party members</i> and supporters”	«...нашим <i>невтомним членам Консервативної партії</i> та її прихильникам»	буквальний переклад
37	сленг	“But <i>them’s the breaks</i> ”	«Але <i>діваюся нікуди»</i>	традиційний відповідник
38	сленг	“And our fantastic <i>prot force</i> (protection force) detectives”	«І фантастичним <i>детективам-розвідникам»</i>	заміна
39	політичний жаргонізм	“...the chairman of our <i>backbench MPs</i> ”	«...голова <i>задньої лави</i> парламентарів»	буквальний переклад
40	аббревіатура	“I know that we in <i>the U.K.</i> will	«Я знаю, що ми у <i>Великобританії</i>	додавання

		continue to back your fight for freedom”	продовжуватимемо підтримувати вашу боротьбу за свободу»	
41	абревіатура	“...of course, our fantastic <u>NHS</u> ”	«...звісно, нашій фантастичній <u>Національній службі охорони здоров'я</u> »	додавання
42	алюзія	“...in <u>standing up to Putin's aggression in Ukraine</u> ”	«...у <u>протистоянні агресії Путіна в Україні</u> »	заміна
16	алюзія	“...we must keep <u>levelling up...</u> ”	«...ми <u>повинні продовжувати розвиватися...</u> »	заміна
43	алюзія	“...our brilliant and <u>Darwinian system</u> will produce another leader”	«...наша блискуча та дарвінівська система створить іншого лідера»	буквальний переклад
44	констатив	“ <u>The biggest Conservative majority since 1987</u> ”	«... <u>найбільша консервативна більшість з 1987 року</u> »	буквальний переклад
45	констатив	“ <u>The biggest share of the vote since 1979</u> ”	«... <u>найбільша частка голосів з 1979</u> »	буквальний переклад
46	констатив	“ <u>We in the U.K. will continue to back your fight for</u>	«...ми <u>у Великобританії продовжуватимемо</u>	додавання

		<i>freedom</i> for as long as it takes”	<i>підтримувати вашу боротьбу за свободу</i> стільки, скільки це займе часу»	
47	констатив	“ <i>We’ve been pushing forward a vast program of investment in infrastructure and skills and technology — the biggest in a century</i> ”	« <i>Ми просуваємо велику програму інвестицій в інфраструктуру, навички та технології</i> — найбільшу за століття»	буквальний переклад
48	констатив	“ <i>Our brilliant and Darwinian system will produce another leader...</i> ”	«... <i>наша блискуча та дарвінівська система створить іншого лідера</i> »	буквальний переклад
49	запозичення	“I’ve today appointed a <i>Cabinet</i> (з <i>французької</i>) to serve”	«Я сьогодні призначив <i>Кабінет</i> , який буде виконувати...»	буквальний переклад
50	запозичення	“Thank you for that incredible <i>mandate</i> (з латини)”	«Дякую за цей неймовірний <i>мандат</i> »	буквальний переклад
51	запозичення	“...it is that <i>genius</i> and talent...”	«...це <i>геніальність</i> і талант»	буквальний переклад
52	запозичення	“I want to thank the wonderful staff here at <i>Chequers</i> ”	«Я хочу подякувати чудовому	буквальний переклад

			персоналу тут, у <u>Чекерс»</u>	
--	--	--	------------------------------------	--

ДОДАТОК В
ЛЕКСИЧНІ КОНСТРУКЦІЇ У ПОЛІТИЧНІЙ ПРОМОВІ Б. ДЖОНСОНА
“BORIS JOHNSON: FIRST SPEECH AS PRIME MINISTER”
(У ПЕРЕКЛАДІ З ВІДЕОПЛАТФОРМИ YOUTUBE)

№ з/п	Лексично-стилістична фігура	Оригінал	Переклад	Стратегія перекладу фрази
53	антитеза	“ <u>But in spite of all her efforts</u> , it has become clear that <u>there are pessimists</u> at home...”	«Стало зрозуміло, що <u>незважаючи на всі її зусилля</u> , є <u>песимісти</u> вдома та за кордоном...»	перестановка
54	антитеза	“ <u>The doubters, the doomsters, the gloomsters...</u> ”	« <u>Ті, хто сумнівається, прихильники думок, постійно незадоволені...</u> »	заміна
55	антитеза	“ <u>And though the Queen has just honoured</u> me with this extraordinary office of state <u>my job is to serve you, the people</u> ”	« <u>І хоча королева щойно вшанувала мене</u> цією незвичайно державною посадою, <u>моя робота</u> полягає в тому, щоб <u>служити вам, людям</u> »	буквальний переклад
56	антитеза	“ <u>And though I am today building a great team</u> of men	« <u>І хоча сьогодні я створюю чудову команду</u> чоловіків і	традиційний відповідник

		and women, <u>I will take personal responsibility</u> ”	жінок, <u>я особисто ручаюся</u> »	
57	антитеза	“I say yes - <u>there will be difficulties, though I believe that with energy...</u> ”	«Я кажу: « <u>Так, будуть труднощі, хоча я вважаю, що з енергією...</u> »»	буквальний переклад
58	повтор	“ <u>My job is to prepare... My job is to make...</u> ”	« <u>Моя робота підготуватися...Моє покликання зробити...</u> »	заміна
59	метафора	“The <u>buck stops here</u> ”	« <u>Блокатор заднього ходу знищується прямо тут</u> »	додавання
60	метафора	“...it is time <u>we unleashed the productive power...</u> ”	«...настав час <u>вивільнити продуктивну потужність...</u> »	буквальний переклад
61	метафора	“ <u>Extra lubrication of the £39 billion</u> ”	«... <u>додаткове підкріплення у вигляді 39 мільярдів фунтів стерлінгів</u> »	заміна
62	метафора	“...there is one thing that has really <u>sapped the confidence of business...</u> ”	«...є одна річ, яка дійсно <u>підірвала довіру бізнесу...</u> »	буквальний переклад
63	метафора	“ <u>No one</u> in the last few centuries has	«Нікому не вдалося <u>зробити ставку</u>	перестановка

		<i>succeeded in betting against the pluck and nerve...</i>	<i>проти сміливості й відважності за останні декілька століть»</i>	
64	епітет	“The <i>awesome foursome</i> ”	« <i>Дивовижна четвірка...</i> »	буквальний переклад
65	епітет	“...with this <i>extraordinary office of state...</i> ”	«...цією <i>надзвичайною державною посадою...</i> »	заміна
66	епітет	“ <i>fantastic new road and rail infrastructure</i> ”	«... <i>фантастичну нову дорожню та залізничну інфраструктуру</i> »	буквальний переклад
67	епітет	“ <i>outward-looking and truly global Britain</i> ”	«... <i>орієнтованої назовні та справді глобальної Британії</i> »	буквальний переклад
68	сленг	“ <i>The doubters, the doomsters, the gloomsters...</i> ”	« <i>Ті, хто сумнівається, прихильники думок, постійно незадоволені...</i> »	заміна
69	сленг	“...in 99 days' time we will have <i>cracked it</i> ”	«...за 99 днів ми <i>покладемо йому край</i> »	традиційний відповідник
70	сленг	“ <i>Buck</i> stops here”	« <i>Блокатор заднього ходу</i> знищується прямо тут»	додавання
71	сленг	“The <i>awesome foursome...</i> ”	« <i>Дивовижна четвірка...</i> »	буквальний переклад

72	сленг	“...all those who continue to <u>prophesy disaster...</u> ”	«...всім тим, хто продовжує <u>пророкувати лихо...</u> »	буквальний переклад
73	політичний жаргонізм	“...outward-looking and truly <u>global Britain</u> ”	«...орієнтованої назовні та справді <u>глобальної Британії</u> »	буквальний переклад
74	політичний жаргонізм	“...in the near future to come out of the EU <u>customs union</u> ”	«...в якийсь момент у найближчому майбутньому до виходу з <u>митного союзу ЄС...</u> »	додавання
75	політичний жаргонізм	“...against the <u>pluck and nerve</u> and ambition of this country”	«...проти <u>смівлості й відважності</u> та амбіцій цієї країни»	заміна
76	аббревіатура	“...you don't have to wait 3 weeks to see your <u>GP</u> ”	«...вам не доведеться чекати 3 тижні, щоб відвідати свого <u>терапевта</u> »	буквальний переклад
77	аббревіатура	“...we insist - whether race or gender or <u>LGBT</u> ”	«...ми наполягаємо – незалежно від раси, статті, приналежності до <u>ЛГБТ</u> спільнот...»	додавання
78	аббревіатура	“...we will come out of the <u>EU</u> on October 31”	«...ми вийдемо з <u>ЄС</u> 31 жовтня»	буквальний переклад
79	аббревіатура	“...technology that will help cut <u>CO2</u> ”	«...технології, які допоможуть	буквальний переклад

			скоротити викиди <u>CO2</u> »	
80	абрєвіатура	“... <u>UK</u> assets orbiting in space”	«... <u>британські</u> активи обертаються в космосі»	буквальний переклад
81	абрєвіатура	“...ensuring that money for the <u>NHS</u> really does get to the front line”	«...гарантуємо, що гроші для <u>Служби охорони здоров'я</u> справді потраплять на передову»	традиційний відповідник
82	алюзія	“And that is the work that begins immediately <u>behind that black door</u> ”	«Це робота, яка починається <u>одразу за тими чорними дверима</u> »	буквальний переклад
83	алюзія	“ <u>The awesome foursome that are incarnated in that red, white, and blue flag...</u> ”	« <u>Дивовижна четвірка, яка втілена в цьому червоно-біло-синьому прапорі...</u> »	буквальний переклад
84	алюзія	“It stands for freedom and free speech and <u>habeas corpus</u> and the rule of law...”	«...виступає за волю і свободу слова, <u>габеас корпус</u> та верховенство права»	буквальний переклад
85	алюзія	“...that this country has become <u>a prisoner to the old</u>	«...ця країна має стати <u>в'язнем старих аргументів 2016 року</u> »	буквальний переклад

		<i>arguments of 2016...</i>		
86	КОНСТАТИВ	“ <i>Do not underestimate our powers of organisation and our determination</i> ”	« <i>Не варто переоцінювати наші організаційні здібності та рішучість</i> »	буквальний переклад
87	КОНСТАТИВ	“ <i>We will do a new deal, a better deal...</i> ”	« <i>Ми укладемо нову угоду, кращу угоду...</i> »	буквальний переклад
88	КОНСТАТИВ	“ <i>In 99 days' time we will have cracked it</i> ”	«...за 99 днів ми покладемо цьому край»	традиційний відповідник
89	КОНСТАТИВ	“ <i>We will fix the crisis in social care...</i> ”	« <i>Ми раз і назавжди вирішимо кризу соціальної допомоги...</i> »	буквальний переклад
90	КОНСТАТИВ	“ <i>We will come out of the EU on October 31</i> ”	«...ми вийдемо з ЄС 31 жовтня»	буквальний переклад
91	КОНСТАТИВ	“ <i>We are leading the world in the battery technology that will help cut CO2 and tackle climate change</i> ”	« <i>Ми маємо передові позиції у світі по технологіям, які допоможуть скоротити викиди CO2 і призупинити кліматичні зміни</i> »	додавання
92	КОНСТАТИВ	“ <i>There will be difficulties, though I believe...</i> ”	« <i>Так, будуть труднощі, хоча я вірю</i> »	буквальний переклад

93	констатив	“ <i>I have just been to see Her Majesty the Queen...</i> ”	« <i>Я щойно відвідав її величність королеву</i> »	заміна
94	запозичення	“It stands for freedom and free speech and <i>habeas corpus</i> (з латини)...”	«...виступає за волю і свободу слова, <i>габеас корпус</i> та верховенство права»	буквальний переклад
95	запозичення	“And the first step is to repeat unequivocally our <i>guarantee</i> (з іспанської) to the 3.2 million...”	«І перший крок – підтвердити <i>гарантію</i> 3.2 мільйонам громадян ЄС...»	опущення
96	запозичення	“And the <i>ports</i> (з латини) will be ready...”	«І <i>порти</i> будуть готові»	буквальний переклад
97	запозичення	“...that we will fix the <i>crisis</i> (з грецької) in social care...”	«Ми раз і назавжди вирішимо <i>кризу</i> соціальної допомоги...»	буквальний переклад
98	запозичення	“...based on free trade and <i>mutual</i> (з французької) support”	«...на основі вільної торгівлі та <i>взаємної</i> підтримки»	буквальний переклад
99	неологізм	“The <i>doubters, the doomsters, the gloomsters...</i> ”	« <i>Ті, хто сумнівається, прихильники думок, постійно незадоволені...</i> »	заміна

ДОДАТОК Г

ЛЕКСИЧНІ КОНСТРУКЦІЇ У ПОЛІТИЧНІЙ ПРОМОВІ Б. ДЖОНСОНА
“CORONOVIRUS: PM BORIS JHONSON’S LOCKDOWN STATEMENT”

(У ПЕРЕКЛАДІ З ВІДЕОПЛАТФОРМИ YOUTUBE)

№ з/п	Лексично-стилістична фігура	Оригінал	Переклад	Стратегія перекладу фрази
100	порівняння	“No Prime Minister wants to <u>enact measures like this</u> ”	«Жоден прем’єр-міністр не хоче <u>вживати подібних заходів</u> »	заміна
101	порівняння	“...the NHS will be unable to handle it - meaning <u>more people are likely to die</u> ”	«...Національна служба охорони здоров’я не зможе впоратися з цим, а це означає, що <u>більше людей, швидше за все, приречені на смерть</u> »	додавання
102	антитеза	“And though huge numbers are <u>not complying</u> - <u>but I thank you all</u> - the time has now come for us all to do more”	« <u>Багато людей чинять опір, але я вдячний</u> , що настав час зробити більше»	опущення
103	антитеза	“No Prime Minister wants to <u>enact measures like this</u> . I know	«Жоден прем’єр-міністр <u>не хоче вживати подібних заходів</u> . Я знаю якої	заміна

		the <u>damage</u> that this disruption is doing and will do <u>to people's lives, to their businesses and to their jobs</u> "	<u>шкоди завдає і завдасть життю людей, їх підприємницькій діяльності і робочим місцям»</u>	
104	метафора	"...the <u>devastating impact of this invisible killer</u> "	«... <u>нищівний вплив цього невидимого вбивці</u> »	буквальний переклад
105	метафора	"...if too many people become seriously unwell at one time, <u>the NHS will be unable to handle it</u> "	«...якщо <u>занадто багато людей одночасно серйозно захворіють, не зможе впоратися з цим і Національна служба охорони здоров'я</u> »	перестановка
106	метафора	"...stop the <u>disease spreading between households</u> "	«...зупинити <u>поширення хвороби між домогосподарствами</u> »	буквальний переклад
107	метафора	"we are increasing our <u>stocks of equipment</u> "	«...ми <u>збільшуємо запаси обладнання</u> »	буквальний переклад
108	метафора	"we are <u>accelerating our search for treatments</u> "	«...ми <u>прискорюємо пошук методів лікування</u> »	буквальний переклад

109	метафора	“ <u>turn the tide on this invisible killer</u> ”	«... <u>задати перцю з маком цьому невидимому вбивці</u> »	традиційний відповідник
110	епітет	“...have <u>fantastic health care systems</u> ”	«...мають <u>фантастичні системи охорони здоров'я</u> »	буквальний переклад
111	епітет	“...a <u>huge and unprecedented programme of support...</u> ”	«... <u>величезну і безпрецедентну програму підтримки...</u> »	буквальний переклад
112	епітет	“...we are strengthening our <u>amazing NHS</u> ”	«...зміцнюємо нашу <u>дивовижну Національну службу охорони здоров'я</u> »	буквальний переклад
113	медичний термін	“...there won't be enough <u>ventilators</u> , enough <u>intensive care beds</u> ”	«...не достатньо <u>апаратів штучної вентиляції легень, ліжок для інтенсивної терапії...</u> »	додавання
114	медичний термін	“...we are buying millions of <u>testing kits</u> that will enable us...”	«...мільйони <u>наборів для тестування</u> закупаються, які дозволять змінити ...»	перестановка
115	аббревіатура	“the <u>NHS</u> will be unable to handle it”	«...не <u>зможє впоратися з цим і Національна служба охорони здоров'я</u> »	перестановка
116	аббревіатура	“I want to begin by reminding you why the <u>UK</u> ...”	«Я хочу почати з того, що нагадаю вам, чому <u>Велика Британія...</u> »	буквальний переклад

117	алюзія	“And I know that as <u>they have in the past so many times</u> ”	«І я знаю, що, <u>як і багато разів у минулому</u> »	перестановка
118	алюзія	“ <u>We will beat the coronavirus and we will beat it together</u> ”	« <u>Ми викорчуємо з коренем коронавірус і зробимо це разом</u> »	традиційний відповідник
119	імпліцитне риторичне питання	“And so tonight I want to update you on the latest steps we are taking to fight the disease and <u>what you can do to help</u> ”	«Сьогодні ввечері я хочу повідомити вам про останні кроки, які ми вживаємо для боротьби з цією хворобою і про те, <u>що ви можете зробити, аби допомогти</u> »	буквальний переклад
120	імпліцитне риторичне питання	“To put it simply, <u>if too many people become seriously unwell at one time</u> , the NHS will be unable to handle it - meaning <u>more people are likely to die, not just from Coronavirus but from other illnesses as well</u> ”	«Насправді, <u>якщо занадто багато людей одночасно серйозно захворіють</u> , не зможе впоратися з цим і Національна служба охорони здоров'я, а це означає, <u>що більше людей, швидше за все, приречені на смерть, не лише від коронавірусу, а й від інших недуг</u> »	заміна

121	КОНСТАТИВ	“All over the world <u>we are seeing the devastating impact of this invisible killer</u> ”	« <u>Неуцівний вплив цього невидимого вбивці простежується по всьому світі</u> »	перестановка
122	КОНСТАТИВ	“So <u>it’s vital to slow the spread of the disease</u> ”	«... <u>життєво важливо уповільнити поширення хвороби</u> »	буквальний переклад
123	КОНСТАТИВ	“From this evening <u>I must give the British people a very simple instruction - you must stay at home</u> ”	«Віднині, <u>я повинен просту інструкцію британцям – залишайтеся вдома</u> »	заміна
124	КОНСТАТИВ	“That is why <u>people will only be allowed to leave their home for the following very limited purposes</u> ”	«Тому <u>людям буде дозволено виходити з дому лише з такими дуже обмеженими цілями</u> »	буквальний переклад
125	КОНСТАТИВ	“ <u>That’s all - these are the only reasons you should leave your home</u> ”	« <u>Це все. Це єдині причини, чому вам слід виходити з дому</u> »	буквальний переклад

126	констатив	“But at present <u>there are just no easy options</u> ”	«Але наразі <u>немає легких шляхів</u> »	заміна
127	гіпербола	“ <u>The coronavirus is the biggest threat</u> this country has faced for decades”	« <u>Корона є найбільшою загрозою</u> для цієї країни за десятиліття»	опущення
128	запозичення	“...to stay at home during this <u>pandemic</u> (з грецької)”	«...залишатися вдома під час <u>пандемії</u> »	буквальний переклад
129	запозичення	“...won't be enough <u>ventilators</u> (з латини)”	«...не достатньо <u>апаратів штучної вентиляції легень</u> »	додавання
130	запозичення	“...other <u>premises</u> (з французької) including libraries”	«... та інші <u>заклади</u> , включаючи бібліотеки»	заміна
131	запозичення	“...including weddings and other <u>ceremonies</u> (з латини)”	«...включаючи весілля, хрещення та інші <u>церемонії</u> »	буквальний переклад
132	запозичення	“...7500 former <u>clinicians</u> (з латини) now coming back to the service”	«...7500 колишніх <u>співробітників лабораторій</u> тепер повертаються до служби»	традиційний відповідник
133	запозичення	“...millions of testing <u>kits</u> (з німецької) that will enable us to...”	«...мільйони <u>наборів для тестування</u> закуповуються, які дозволять змінити ...»	перестановка

ДОДАТОК Д
ЛЕКСИЧНІ КОНСТРУКЦІЇ У ПОЛІТИЧНІЙ ПРОМОВІ Б. ДЖОНСОНА
“BORIS JHONSON ADRESSES UN GENERAL ASSEMBLY”
(У ПЕРЕКЛАДІ З ВІДЕОПЛАТФОРМИ YOUTUBE)

№ з/п	Лексично-стилістична фігура	Оригінал	Переклад	Стратегія перекладу
134	порівняння	“...the whole of humanity can hold them <u>like missiles in silos...</u> ”	«...усе людство могло утримувати їх <u>як ракети в бункерах</u> »	буквальний переклад
135	порівняння	“...countries scrabbling to improvise <u>like the marooned astronauts...</u> ”	«...країни намагаються вигадувати план дій на ходу, <u>як висаджені астронавти</u> »	додавання
136	порівняння	“...it has been nothing <u>like as destructive as other plagues...</u> ”	«...нічого не було <u>таким руйнівним, як чума</u> »	перестановка
137	порівняння	“We cannot go on <u>like that...</u> ”	«Ми не можемо так продовжувати»	перестановка
138	порівняння	“...but members of the UN have still waged 193 separate campaigns, <u>as if every country</u>	«...але члени ООН все ще провели 193 окремі кампанії, <u>ніби в кожній країні</u>	заміна

		<i>somehow contains a different species of human being</i> ”	якимось чином живуть різні види людей»	
139	порівняння	“coronavirus, has united humanity <i>as never before</i> ”	«коронавірус об’єднав людство, як ніколи раніше»	буквальний переклад
140	порівняння	“I simply believe – <i>as a former COVID patient...</i> ”	«Я просто маю на думці, як колишній хворий на коронавірус»	традиційний відповідник
141	порівняння	“...that are trying to clear the hurdles of safety and efficacy, <i>as if in a giant global steeplechase</i> ”	«...які намагаються подолати перешкоди безпеки та ефективності, ніби у гігантській глобальній гонці»	заміна
142	порівняння	“...we should aim to predict a pandemic almost <i>as we forecast the weather</i> ”	«...ми маємо прогнозувати пандемію майже так само, як прогнозуємо погоду»	опущення
143	метафора	“ <i>cheque book wars on airport tarmacs</i> ”	«...війна чекових книжок на злітних майданчиках аеропортів»	додавання

144	метафора	“let’s <u>heal the world</u> – literally and metaphorically”	«давайте <u>зцілимо</u> <u>світ</u> буквально та метафорично»	буквальний переклад
145	метафора	“...we were <u>to boost</u> <u>the nutjobs</u> – the anti vaxxers...”	«... <u>збільшити</u> <u>продуктивність</u> <u>праці</u> божевільних опозиціонерів вакцини»	заміна
146	метафора	“... <u>smashing that</u> <u>precious Ming vase</u> <u>of international</u> <u>cooperation</u> ”	«...руйнуючи ці дорогоцінні вази міжнародного співробітництва»	опущення
147	метафора	“...to <u>see the</u> <u>thunderstorm in the</u> <u>cloud no bigger than</u> <u>a man’s hand</u> ”	«... <u>побачити</u> <u>грозу у хмарі</u> <u>розміром не</u> <u>більше людської</u> <u>долоні</u> »	буквальний переклад
148	метафора	“...the <u>invisible</u> <u>hand of the</u> <u>market...</u> ”	«...невидимій руці ринку»	буквальний переклад
149	метафора	“... <u>the World Health</u> <u>Organization, is still</u> <u>the one body that</u> <u>marshals humanity</u> <u>against the legions</u> <u>of disease</u> ”	«...Всесвітня Організація Охорони здоров’я все <u>це є єдиним</u> <u>органом, який</u> <u>допомагає</u> <u>людству боротися</u> <u>проти нашестя</u> <u>хвороби</u> »	заміна

150	метафора	“... <u>human population</u> originated in animals and <u>leapt from one species to the other in a ‘zoonotic’ transmission</u> ”	«... <u>людство</u> <u>походить від тварин і видозмінюється в результаті зоонозної передачі</u> »	опущення
151	метафора	“... <u>hold them like missiles in silos ready to zap the alien organisms before they can attack</u> ”	«... <u>утримувати їх як ракети в бункерах, які готові знищити чужорідні організми, перш ніж розпочинати атаку</u> »	буквальний переклад
152	метафора	“Though <u>the world is still in the throes of this pandemic...</u> ”	«Хоча світ <u>все ще в тенетах пандемії</u> »	традиційний відповідник
153	метафора	“... <u>we face a virus – a small package of nucleic acid that simply replicates...</u> ”	«... <u>ми стикаємося з вірусом – невеликою упаковкою нуклеїнової кислоти, що просто відтворює...</u> »	буквальний переклад
154	епітет	“...with <u>colossal economic suffering</u> already inflicted and more to come”	«...з <u>колосальними економічними стражданнями,</u>	додавання

			які вже заподіяли багато шкоди»	
155	епітет	“...to a <i>persistent Microsoft error</i> ”	«... <i>постійне повідомлення про помилку Майкрософт</i> »	буквальний переклад
156	епітет	“...that <i>precious Ming vase</i> of international cooperation”	«...ці <i>дорогоцінні вази міжнародного співробітництва</i> »	опущення
157	епітет	“After the <i>harrowing struggle</i> to equip ourselves...”	«...після <i>неперервної боротьби</i> щоб оснастити себе...»	заміна
158	епітет	“...has also been an <i>extraordinary force for division</i> ”	«...стала <i>надзвичайною силою</i> для роз’єднання»	буквальний переклад
159	епітет	“...an <i>immense psychic shock</i> to the human race”	«... <i>величезний психічний шок</i> для людської раси»	буквальний переклад
160	епітет	“...to take <i>morbid and totally mistaken comfort</i> ”	«...отримати <i>хворобливе і абсолютно помилкове</i> втішання»	традиційний відповідник
161	сленг	“...it would be an absolute tragedy if in our eagerness, we	«...це було б <i>абсолютною трагедією</i> , якби ми з нашим бажанням	заміна

		were to boost the <i>nutjobs</i> ”	збільшили <i>продуктивність</i> <i>праці</i> божевільних опозиціонерів вакцини»»	
162	політичний жаргон	“...and <i>Gavi</i> also stands ready to help distribute a COVID-19 vaccine”	«...і <i>альянс</i> із <i>вакцинування Gavi</i> також готовий допомогти розповсюдити вакцину»	додавання
163	аббревіатура	“ <i>COVID-19</i> , coronavirus, has united humanity as never before”	« <i>коронавірус</i> об’єднав людство, як ніколи раніше»	буквальний переклад
164	аббревіатура	“...but members of the <i>UN</i> have still waged 193...”	«...але члени <i>ООН</i> все ще провели 193...»	буквальний переклад
165	аббревіатура	“...because however great the need for reform, the <i>WHO</i> , the World Health Organization...”	«...тому що якою б великою не була потреба в реформі, <i>Всесвітня</i> <i>Організація</i> <i>Охорони</i> <i>здоров’я...</i> »	додавання
166	аббревіатура	“...nation has vied with nation for a supply of <i>PPE</i> ...”	«...країни змагалися між собою за постачання	заміна

			<i>спеціального спорядження»</i>	
167	абревіатура	“...we use our friends <u>G7</u> presidency next year...”	«...коли наступного року ми будемо президентувати у <u>G7</u> »	перестановка
168	абревіатура	“...we host the world’s climate change summit, <u>COP26</u> , in Glasgow next November...”	«...ми приймаємо світовий саміт щодо зміни клімату в Глазго наступного листопада»	опущення
169	абревіатура	“I devoutly hope will be the first and last ever Zoom <u>UNGA</u> ...”	«Я по-справжньому сподіваюся, що це стане першим і останнім за всю масштабну історію»	заміна
170	абревіатура	“And so the <u>UK</u> supports the efforts...”	«Тому <u>Великобританія</u> підтримує зусилля... »	буквальний переклад
171	абревіатура	“ <u>UK</u> will contribute up to £571 million to <u>COVAX</u> ...”	«Великобританія виділить до 571 мільйона фунтів стерлінгів на нову ініціативу <u>COVAX</u> »	додавання

172	алюзія	“Never in the history of our species – <i>not since the Almighty felled the Tower of Babel</i> – has the human race been so obsessed with one single topic of conversation”	«Ніколи в історії людства, <i>з тих пір як Всемогутній повалив Вавилонську вежу</i> , людина не була настільки одержима однією темою для розмов»	буквальний переклад
173	алюзія	“And let’s begin with the truth, because as <i>someone once said, the truth shall set you free</i> ”	«І розпочнемо з правди, тому що, <i>як хтось колись сказав, правда звільнить вас</i> »	буквальний переклад
174	алюзія	“...but it would be insane to <i>ignore the insights of Adam Smith and David Ricardo</i> ”	«...було б безумством <i>ігнорувати ідеї Адама Сміта та Девіда Рікардо</i> »	буквальний переклад
175	гіпербола	“ <i>Never in the history of our species</i> – not since the Almighty felled the Tower of Babel – has <i>the human race been so obsessed with one single topic of conversation</i> ”	« <i>Ніколи в історії людства</i> , з тих пір як Всемогутній повалив Вавилонську вежу, <i>людина не була настільки одержима однією темою для розмов</i> »	буквальний переклад

176	гіпербола	“And <u>the pace has been so urgent and the pressures so intense</u> ”	«І <u>темп був надзвичайно терміновим і тиск дуже сильним</u> »	буквальний переклад
177	гіпербола	“And with <u>nearly a million people dead</u> ”	«З <u>майже мільйоном померлих людей</u> »	перестановка
178	гіпербола	“And as we learn more, our scientists might begin to assemble an armoury of therapies – a <u>global pharmacopoeia</u> – ready to make the treatment for the next COVID-19”	«І коли ми дізнаємося більше, наші вчені зможуть почати збирати арсенал терапії – <u>глобальна фармакопея</u> , що спроможна здійснити лікування наступного штампу коронавірусу»	додавання
179	гіпербола	“The <u>COVID-19 pandemic has been an immense psychic shock</u> to the human race”	« <u>Пандемія коронавірусу викликала величезний психічний шок</u> для людської раси»	буквальний переклад
180	антитеза	“And with nearly a million people dead, with colossal <u>economic suffering</u>	«З <u>майже мільйоном померлих людей, з колосальними</u>	перестановка

		already inflicted and more to come, there is a <u>moral imperative</u> for humanity to be honest...”	<u>економічними стражданнями, які вже заподіяли ще більше шкоди, існує моральний імператив бути чесними для людства»</u>	
181	риторичне питання	“How can we stop another virus from coming along and again?”	«Як ми можемо зупинити ще один вірус?»	опущення
182	риторичне питання	“How can we avoid the mutual quarantines?”	«Як нам уникнути взаємного карантину?»	буквальний переклад
183	риторичне питання	“Imagine how much suffering might have been avoided if we had already identified the pathogen that became COVID-19 while it was still confined to animals?”	«Уявіть скільки страждань можна було б уникнути, якби ми вже ідентифікували збудника, який породив COVID-19, поки він ще був обмежений поширенням лиш на тварин?»	буквальний переклад
184	риторичне питання	“Suppose we had been able to reach immediately into a global medicine	«Припустимо, ми б були здатні діяти негайно в глобальній	заміна

		chest and take out a treatment?”	медицині і винайшли б захист?»	
185	риторичне питання	“What if countries had been ready to join together from the outset to develop and trial a vaccine?”	«Що, якби країни були готові об’єднатися з самого початку, щоб розробити і випробувати вакцину?»	буквальний переклад
186	риторичне питання	“...been ready on the shelf for humanity to use?”	«...були б заздалегідь підготовлені для людського використання?»	заміна
187	констатив	“COVID-19, coronavirus, has united humanity as never before”	«коронавірус об’єднав людство, <i>як ніколи раніше</i> »	буквальний переклад
188	констатив	“We have all been up against the same enemy”	«Ми всі протистояли одному і тому ж крихітному ворогу»	додавання
189	констатив	“Across the world there has been an infinite variety of curfews and restrictions and closures”	«У всьому світі існує нескінченна кількість комендантських годин, обмежень і	буквальний переклад

			закритих закладів»	
190	констатив	“And after 9 months of fighting COVID-19, the very notion of the international community looks, frankly, pretty tattered”	«І після 9 місяців боротьби з COVID-19, саме поняття міжнародної спільноти виглядає відверто пошарпанним»	буквальний переклад
191	констатив	“And with nearly a million people dead, with colossal economic suffering already inflicted and more to come...”	«З майже мільйоном померлих людей, з колосальними економічними стражданнями, які вже заподіяли ще більше шкоди, існує моральний імператив бути чесними для людства»	перестановка
192	констатив	“The Oxford vaccine is now in stage 3 of clinical trials...”	«Оксфордська вакцина зараз знаходиться на 3 стадії клінічних випробувань...»	буквальний переклад
193	запозичення	“...a small package of nucleic <i>acid</i> (з	«...невеликою упаковкою <i>нуклеїнової</i>	буквальний переклад

		латини) that simply replicates”	<u>кислоти</u> , що просто відтворює...»	
194	запозичення	“...to explore the <u>etiology</u> (з грецької) of the disease”	«...щодо вивчення <u>етиології</u> хвороби»	буквальний переклад
195	запозичення	“...a global <u>pharmacoeia</u> (з грецької) – ready to make the treatment”	«...глобальна <u>фармакопея</u> , що спроможна здійснити лікування наступного штампу коронавірусу»	додавання
196	запозичення	“...hold them like missiles in <u>silos</u> (з іспанської) ready to zap...”	«...утримувати їх як ракети в <u>бункерах</u> , які готові знищити...»	буквальний переклад
197	запозичення	“...with <u>tariffs</u> (з арабської) get this on disinfectant often exceeding 10%...”	«...з <u>тарифами</u> на дезінфікуючі засоби, що часто перевищують 10%...»	буквальний переклад
198	запозичення	“...let alone the <u>influenza</u> (з італійської) of a century ago”	«...не кажучи вже про <u>грип</u> століття тому»	заміна
199	запозичення	“...we have fought in a spirit of <u>sauve qui peut</u> (з французької)...”	«...ми воювали в дусі <u>рятуйся, хто може</u> »	традиційний відповідник
200	неологізм	“...the <u>anti vaxxers</u> , who...”	«...божевільних опозиціонерів вакцини...»	заміна

ДОДАТОК Е
ЛЕКСИЧНІ КОНСТРУКЦІЇ У ПОЛІТИЧНІЙ ПРОМОВІ Б. ДЖОНСОНА
“BORIS JHONSON’S FIRST SPEECH AS PARTY LEADER”
(У ПЕРЕКЛАДІ З ВІДЕОПЛАТФОРМИ YOUTUBE)

№ з/п	Лексично-стилістична фігура	Оригінал	Переклад	Стратегія перекладу
201	порівняння	“...it was <u>more than 3000 miles</u> by the way, it was <u>more like 7000 miles...</u> ”	«...це було <u>понад 3000 миль</u> , ми пройшли приблизно <u>7000 миль</u> »	додавання
202	порівняння	“And <u>like some slumbering giant</u> , we are going to rise...”	« <u>Як якийсь дрімаючий гігант</u> , ми збираємося піднятися»	буквальний переклад
203	повтор	“ <u>Thank you</u> , Theresa, <u>thank you</u> .”	« <u>Дякую, дякую</u> , Тереза»	перестановка
204	повтор	“And I want to thank <u>all of you, all of you</u> here today...”	«Я хочу <u>подякувати усім, усім</u> вам сьогодні»	буквальний переклад
205	повтор	“Good <u>instincts</u> , proper <u>instincts</u> , noble <u>instincts</u> ”	«Хороші <u>інстинкти</u> , правильні <u>інстинкти</u> , благородні <u>інстинкти</u> »	буквальний переклад
206	повтор	“And I would just point out to you that	«І я б просто зазначив вам, що,	перестановка

		<i>nobody, no one person, no one party has a monopoly of wisdom</i> ”	звичайно, <i>ніхто</i> , жодна сторона, <i>ніхто</i> не має монополії на мудрість»	
207	метафора	“... <i>ping off the guy ropes of self-doubt and negativity</i> ”	«... <i>розірвати мотузки невпевненості в собі та негативу</i> »	опущення
208	метафора	“... <i>full-fibre broadband sprouting in every household</i> ”	«... <i>повно волоконний широкосмуговий зв’язок, що з’являється в кожному домі</i> »	заміна
209	метафора	“...you have been a <i>fount of excellent ideas</i> ”	«...ви були <i>скринєю Пандори із чудесними ідеями</i> »	традиційний відповідник
210	повтор	“...in the course of 20 <i>hustings or husting</i> style events...”	«...в ході більше 20-и виборчих кампаній або подій у вигляді змагань»	заміна
211	метафора	“And I would just point out to you that nobody, no one person, no one party has <i>a monopoly of wisdom</i> ”	«І я б просто зазначив вам, що, звичайно, <i>ніхто</i> , жодна сторона, <i>ніхто</i> не має	перестановка

			<u>монополії на мудрість»</u>	
212	метафора	“... <u>to manage the jostling sets of instincts in the human heart</u> ”	«...як <u>керувати набором інстинктів у людському серці»</u>	буквальний переклад
213	метафора	“And we know the <u>mantra of the campaign...</u> ”	«... <u>ми знаємо священну традицію кампанії...</u> »	заміна
214	метафора	“...I hope in the next few days, <u>to repay your confidence</u> ”	«Я сподіваюся через декілька днів <u>виправдати ваші очікування»</u>	традиційний відповідник
215	епітет	“An absolutely <u>formidable campaigner...</u> ”	«Абсолютно <u>грізному учаснику кампанії»</u>	буквальний переклад
216	епітет	“...all I want to thank our <u>outgoing leader...</u> ”	«...я хочу <u>подякувати нашому лідеру»</u>	опущення
217	епітет	“...Theresa May, for her <u>extraordinary service</u> to this party”	«...Терезі Мей, яка покидає свою посаду, за її <u>надзвичайну службу цій партії»</u>	додавання
218	епітет	“And the equally <u>noble instinct</u> to share...”	«І настільки ж <u>благородний інстинкт ділитися...</u> »	буквальний переклад

219	епітет	“...at this <i>pivotal moment</i> in our history...”	«...у цей <i>ключовий момент</i> нашої історії»	буквальний переклад
220	епітет	“...and the <i>simultaneous desire</i> , equally <i>deep and heartfelt</i> ...”	«...і <i>одночасне глибоке і щире бажання</i> ...»	перестановка
221	епітет	“...there are some people who say they are <i>irreconcilable</i> ...”	«...є люди, які кажуть, що вони <i>непримиренні</i> »	буквальний переклад
222	епітет	“...such <i>a daunting set of circumstances</i> , it said”	«...такий <i>страхотливий збіг обставин</i> , як було сказано»	буквальний переклад
223	епітет	“And like some <i>slumbering giant</i> ...”	«Як якийсь <i>дрімаючий гігант</i> »	буквальний переклад
224	епітет	“...for the <i>incredible honour</i> you have just done me”	«...за <i>неймовірну честь</i> , яку ви мені щойно зробили»	буквальний переклад
225	сленг	“Jeremy, in the course of 20 <i>hustings</i> or husting...”	«...в ході більше 20-и <i>виборчих кампаній або подій у вигляді змагань</i> »	заміна
226	сленг	“I say to all the doubters, <i>dude</i> , we are going to energise the country”	«Я кажу всім, хто сумнівається, <i>чувак</i> , ми збираємось»	буквальний переклад

			зарядити країну енергією»	
227	сленг	“...we are going to rise and <i>ping off</i> the <i>guy ropes</i> ”	«... <i>розірвати</i> мотузки невпевненості в собі та негативу»	опущення
228	сленг	“...fantastic <i>full-fibre broadband</i> sprouting in every household”	«... <i>повно волоконний широкосмуговий зв'язок</i> , що з'являється в кожному домі»	заміна
229	сленг	“I will work <i>flat-out</i> from now on with my team...”	«Відтепер зі своєю командою я працюватиму <i>на повну</i> ...»	перестановка
230	аббревіатура	“I know some <i>WAG</i> has already pointed out that deliver”	«Я знаю, що деякі <i>дружини і потенційні дружини</i> вже вказали на те, що доставляють»	додавання
231	аббревіатура	“...since unfortunately it spells <i>DUD</i> , but they forgot the final E my friends, E for energise”	«...оскільки, на жаль, пишеться ДУРЕН, але вони забули кінцеву Ъ, мої друзі, Ъ для енергійності»	традиційний відповідник
232	алюзія	“I want to thank our <i>outgoing leader</i> ,	«Я хочу подякувати Терезі	додавання

		<i>Theresa May</i> , for her extraordinary service to this party and this country”	Мей, <u>чудовому лідеру</u> , яка покидає свою посаду, за її надзвичайну службу цій партії»	
233	гіпербола	“...it was <u>more like 7000 miles we did criss-crossing the country</u> , you've been friendly, you've been good natured...”	«... це більше 7000 миль, які ми пройшли через країну, ви були дружелюбними, і добродушними...»	буквальний переклад
234	гіпербола	“... <u>best insights into human nature</u> ”	«...найкраще розуміння людської природи»	заміна
235	гіпербола	“... <u>fantastic full-fibre broadband sprouting in every household</u> ”	«...повно волоконний широкосмуговий зв'язок, що з'являється в кожному домі»	заміна
236	риторичне питання	“Well, I look at you this morning and I asked myself, do you look daunted?”	«Ну, я дивлюся на тебе сьогодні вранці і запитую себе, ти виглядаєш зляканим?»	буквальний переклад
237	риторичне питання	“Do you feel daunted?”	«Ви відчуваєте страх?»	заміна
238	констатив	“And today, at this pivotal moment in	«І сьогодні, у цей ключовий момент	традиційний відповідник

		our history, <u>we again have to reconcile two sets of instincts</u> ”	нашої історії, <u>ми знову повинні згасити полум'я між двома вогнями – наборами інстинктів»</u>	
239	констатив	“ <u>I read in my Financial Times this morning</u> that no incoming leader has ever faced such a daunting set of circumstances...”	« <u>Сьогодні вранці я прочитав у своїй газеті «Financial Times»,</u> що жоден майбутній лідер ніколи не стикався з такими страшними обставинами...»	буквальний переклад
240	констатив	“ <u>We are going to get Brexit done on October 31st.</u> ”	« <u>Ми збираємося завершити Brexit 31 жовтня»</u>	заміна
241	констатив	“... <u>we are going to unite this amazing country and we are going to take it forward.</u> ”	«... <u>ми збираємося об'єднати цю дивовижну країну і ми збираємося вести її вперед...</u> »	буквальний переклад
242	констатив	“And <u>I know that there will be people</u> around the place who will question the wisdom of your decision...”	« <u>І я знаю, що навколо будуть люди, які будуть сумніватися в мудрості вашого рішення...</u> »	буквальний переклад

243	констатив	“And <u>I would just point out to you that nobody, no one person, no one party has a monopoly of wisdom...</u> ”	«І я б просто зазначив вам, що, звичайно, ніхто, жодна сторона, ніхто не має монополії на мудрість»	перестановка
244	констатив	“ <u>there are some people who say they are irreconcilable and that is just can't be done</u> ”	«є деякі люди, які кажуть, що вони непримиренні, і нічого з цим не вдієш»	заміна
245	констатив	“... <u>we know the mantra of the campaign</u> that has just gone by, unless you have forgotten it”	«...ми знаємо священну традицію кампанії, яка щойно минула, якщо тільки ви її не забули»	традиційний відповідник
246	запозичення	“you have been a <u>fount</u> (з французької) of excellent ideas...”	«...ви були скринею Пандори із чудесними ідеями»	традиційний відповідник
247	запозичення	“It was a <u>privilege</u> (з латини) to serve...”	«Це було привілеєм служити...»	буквальний переклад
248	запозичення	“And we know the <u>mantra</u> (із санскриту) of the campaign...”	«...ми знаємо священну традицію кампанії, яка	традиційний відповідник

			щойно минула, якщо тільки ви її не забули»	
249	запозичення	“...unite and defeat was not the perfect <i>acronym</i> (з <i>грецької</i>) for an election campaign...”	«...разом через терени до зірок – не ідеальний девіз для виборчої кампанії...»	традиційний відповідник
250	запозичення	“I say to all the <i>doubters</i> (з <i>французької</i>) ...”	«Я кажу <i>всім, хто</i> <i>сумнівається...</i> »	додавання
251	запозичення	“we are going to <i>energise</i> (з <i>грецької</i>) the country...”	«...ми збираємось зарядити країну енергією»	буквальний переклад
252	неологізм	“...an election campaign since unfortunately it spells <i>DUD</i> , but they forgot the final E my friends, E for energise...”	«...оскільки, на жаль, пишеться <i>ДУРЕН</i> , але вони забули кінцеву Ъ, мої друзі, Ъ для енергійності»	традиційний відповідник

ДОДАТОК Є

ЛЕКСИЧНІ КОНСТРУКЦІЇ У ПОЛІТИЧНІЙ ПРОМОВІ Б. ДЖОНСОНА

“PRIME MINISTER BORIS JHONSON GIVES A SPEECH IN UKRAINE”

(У ПЕРЕКЛАДІ З ВІДЕОПЛАТФОРМИ YOUTUBE)

№ з/п	Лексично-стилістична фігура	Оригінал	Переклад	Стратегія перекладу
253	порівняння	“...Russian armour would be <i>like an irresistible force...</i> ”	«...Російська броня була б <u>як непереборна сила...</u> »	буквальний переклад
254	порівняння	“...going <i>like a knife through butter...</i> ”	«...проходить, <u>як ніж по маслу...</u> »	буквальний переклад
255	порівняння	“So no <i>outsider like me</i> can speak lightly about...”	«Тож жоден <u>тютій, як я</u> , не може легковажно говорити про...»	традиційний відповідник
256	порівняння	“... <i>he might look as though he is strong</i> and some people might even believe it...”	«... <u>він здається сильним</u> , і деякі люди можуть навіть повірити в це...»	опущення
257	порівняння	“...we have a free media, the rule of law, free elections and robust parliaments, <i>such as your own...</i> ”	«...у нас є свобода слова для ЗМІ, верховенство права, вільні вибори та потужні парламенти, <u>такі як ваш...</u> »	додавання

258	повтор	“ <u>Ukraine will win, Ukraine will be free...</u> ”	« <u>Україна</u> переможе, <u>Україна</u> буде вільною...»	буквальний переклад
259	повтор	“And it is <u>precisely because we understand this danger in Britain and in Ukraine – precisely because we are democracies...</u> ”	«І <u>саме тому, що ми</u> розуміємо цю небезпеку в Британії та в Україні — <u>саме тому, що ми</u> демократичні країни...»	буквальний переклад
260	повтор	“...because there will be nothing to prevent him committing another terrible <u>mistake</u> , Putin’s <u>mistake</u> was to invade Ukraine”	«...оскільки ніщо не завадить йому зробити ще одну жахливу <u>помилку</u> , <u>помилкою</u> Путіна було вторгнення в Україну»	буквальний переклад
261	повтор	“ <u>It is about</u> Ukrainian democracy against Putin’s tyranny, <u>it is about</u> freedom versus oppression, <u>it is about</u> right versus wrong...”	«Це <u>про</u> українську демократію проти тиранії Путіна, <u>про</u> свободу проти гноблення, <u>про</u> правильне проти неправильного...»	буквальний переклад

262	метафора	“...a <i>barbaric onslaught on your freedoms</i> ”	«...варварський наступ для знищення свободи»	заміна
263	метафора	“... <i>missiles and bombs continue to rain on the innocent people of Ukraine</i> ”	«... <i>ракети і бомби продовжують винищувати до тла невинних людей України</i> »	традиційний відповідник
264	метафора	“ <i>Putin continues with his grotesque and illegal campaign to take and hold Ukrainian soil</i> ”	«Путін продовжує свою гротескну та незаконну кампанію із захоплення та утримання української землі»	буквальний переклад
265	метафора	“... <i>the size of the fight in the dog</i> ”	« <i>Важливий не розмір собаки в бійці, а розмір бійки у собаки</i> »	традиційний відповідник
266	метафора	“... <i>the gigantic error that only an autocrat can make</i> ”	«...гігантська помилка, яку може зробити лише автократ»	перестановка
267	метафора	“... <i>the carcasses of Russian armor littering your fields and streets...</i> ”	«... <i>тушки російської бронетехніки, що засмічують ваші поля та вулиці...</i> »	традиційний відповідник
268	метафора	“ <i>Ukraine now controls your own destiny</i> ”	«Тепер <i>Україна сама розпоряджається вашою долею</i> »	буквальний переклад

269	метафора	“ <u>I salute the courage...</u> ”	« <u>Я вітаю мужність...</u> »	буквальний переклад
270	метафора	“...to <u>those who had given their lives</u> to protect Ukraine”	«... <u>тим, хто віддав життя</u> за захист України»	буквальний переклад
271	метафора	“...that <u>Kyiv would fall</u> within days”	«...що <u>Київ упаде</u> за кілька днів»	буквальний переклад
272	метафора	“... <u>they fought with the energy and courage of lions</u> ”	«... <u>вони боролися із мужністю та хоробрістю левів</u> »	заміна
273	метафора	“You have <u>exploded the myth of Putin’s invincibility</u> ”	«Ви <u>розвіяли міф про непереможність Путіна</u> »	традиційний відповідник
274	метафора	“ <u>Putin’s war machine has broken...</u> ”	« <u>Військова машина Путіна зламалася...</u> »	перестановка
275	метафора	“... <u>he is sowing the seeds of catastrophe</u> ”	«... <u>він сіє насіння катастрофи</u> »	буквальний переклад
276	метафора	“... <u>price that Ukrainians have paid and are paying for your heroism</u> ”	«... <u>ціна, яку заплатили і платять українці за ваш героїзм</u> »	буквальний переклад

277	метафора	“... <u>you are the masters of your fate</u> ”	«... <u>ви ковалі свого щастя</u> »	традиційний відповідник
278	епітет	“...the <u>innocent people</u> of Ukraine”	«... <u>невинний народ</u> України»	буквальний переклад
279	епітет	“...and the east of your <u>wonderful country</u> ”	«...і схід вашої <u>чудової країни</u> »	буквальний переклад
280	епітет	“...his <u>grotesque and illegal campaign</u> ”	«...його <u>гротескна та незаконна кампанія</u> »	буквальний переклад
281	епітет	“...the <u>evidence was now overwhelming</u> ”	«...тепер <u>докази були переважними</u> »	буквальний переклад
282	епітет	“...making <u>a fundamental miscalculation</u> ”	«...зробити <u>фундаментальний прорахунок</u> »	буквальний переклад
283	епітет	“...they may have used more <u>colourful language</u> ”	«...вони, можливо, використовували <u>більш яскраву мову</u> »	буквальний переклад
284	епітет	“...your <u>indomitable populations</u> ”	«...ваші <u>незламні популяції</u> »	буквальний переклад
285	епітет	“... <u>soldiers were always outnumbered...</u> ”	«...солдати завжди переважали...»	заміна
286	епітет	“...so-called <u>irresistible force</u> ”	«...так звана <u>непереборна сила</u> »	буквальний переклад

287	епітет	“...on <i>the immoveable object</i> of Ukrainian patriotism...”	«...на <i>нерухомому об’єкті українського патріотизму...</i> »	буквальний переклад
288	епітет	“...the <i>brute force</i> of an aggressor”	«... <i>груба сила</i> агресора»	буквальний переклад
289	епітет	“...the <i>gigantic error</i> that only an autocrat can make”	«... <i>гігантська помилка</i> , яку може зробити лише автократ»	перестановка
290	епітет	“...he makes <i>catastrophic mistakes</i> ”	«...він робить <i>катастрофічні помилки</i> »	буквальний переклад
291	епітет	“...and it is a <i>horrifying fact</i> that two thirds...”	«...і це <i>жахливий факт</i> , що дві третини...»	буквальний переклад
292	сленг	“...no <i>outsider</i> like me can speak lightly...”	«Тож жоден <i>тюхтій</i> , як <i>я</i> , не може легковажно говорити про...»	традиційний відповідник
293	сленг	“...you exposed Putin’s historic <i>folly</i> ...”	«...ви викрили історичну <i>дурість</i> Путіна...»	традиційний відповідник
294	політичний жаргон	“... <i>Barbaric onslaught</i> on your freedoms...”	«... <i>варварський наступ</i> для знищення свободи»	заміна
295	політичний жаргон	“...and their <i>atrocities</i> emerge wherever they are forced to retreat”	«...і їхні <i>звірства</i> виявляються всюди, де вони змушені відступати»	традиційний відповідник

296	політичний жаргон	“ <u>Putin's grotesque and illegal campaign</u> ”	«Гротескна і незаконна <u>кампанія Путіна</u> »	перестановка
297	політичний жаргон	“...we could see his <u>Battalion Tactical Groups...</u> ”	«...ми могли бачити його <u>батальйонні тактичні групи...</u> »	буквальний переклад
298	політичний жаргон	“...I had stood in the <u>Maidan</u> and seen the tributes...”	«...Я стояв на <u>Майдані</u> і бачив процес віддання шани...»	додавання
299	політичний жаргон	“...and <u>slava Ukraini</u> ”	«...і <u>Слава Україні</u> »	буквальний переклад
300	аббревіатура	“President Zelenskyu, <u>Mr</u> Chairman...”	«Президент Зеленський, <u>пане</u> Головнокомандувач...»	традиційний відповідник
301	аббревіатура	“We in the <u>UK</u> will do whatever we can to hold them...”	«Ми у <u>Великобританії</u> зробимо все можливе, щоб утримати їх...»	буквальний переклад
302	аббревіатура	“...the <u>NLAWS</u> which I think have become popular in Kyiv”	«... <u>легка протитанкова зброя наступного покоління</u> , яка, на мою думку, стала популярною в Києві»	додавання
303	алюзія	“... <u>Bucha, at Irpin at Hostomel</u> and many other places...”	«... <u>Буча, Ірпінь, Гостомель</u> та багато інших місць...»	буквальний переклад

304	алюзія	“...I had stood in the <u>Maidan</u> and seen the tributes...”	«...Я стояв на <u>Майдані</u> і бачив процес віддання шани...»	додавання
305	алюзія	“ <u>It's not the size of the dog in the fight, it's the size of the fight in the dog</u> ”	« <u>Важливий не розмір собаки в бійці, а розмір бійки у собаки</u> »	традиційний відповідник
306	алюзія	“...when <u>Crimea</u> was taken from Ukraine and the war in the <u>Donbas</u> began...”	«...коли в <u>Україні</u> <u>забрали Крим</u> і почалася <u>війна на Донбасі</u> ...»	буквальний переклад
307	гіпербола	“... <u>they fought with the energy and courage of lions</u> ”	«... <u>вони боролися із мужністю та хоробрістю левів</u> »	заміна
308	гіпербола	“ <u>This is Ukraine's finest hour, that will be remembered and recounted for generations to come</u> ”	« <u>Це зірковий час України, про який нам'ятатимуть і розповідатимуть прийдешні покоління</u> »	заміна
309	гіпербола	“... <u>until we have achieved our long-term goal, which must be so to fortify Ukraine</u> ”	«... <u>поки ми не досягнемо нашої довгострокової мети, яка має полягати в тому, щоб зміцнити</u> »	буквальний переклад

		that <u>no-one will ever dare to attack you again</u> ”	Україну, щоб <u>ніхто ніколи не наважився нападати на вас знову</u> »	
310	антитеза	“The so-called <u>irresistible force</u> of Putin’s war machine has broken on the <u>immoveable object</u> of Ukrainian patriotism and love of country”	«Так звана <u>непереборна сила путінської бойової машини розбилася об непорушний об’єкт українського патріотизму та любові до Батьківщини</u> »	буквальний переклад
311	антитеза	“It is about <u>right</u> versus <u>wrong</u> ”	«Йдеться про <u>правильне</u> проти <u>неправильного</u> »	буквальний переклад
312	антитеза	“It is about <u>good</u> versus <u>evil</u> ”	«Це про <u>добро</u> проти <u>зла</u> »	буквальний переклад
313	антитеза	“It is about <u>Ukrainian democracy</u> against <u>Putin’s tyranny</u> ”	«Це про <u>українську демократію</u> проти <u>путінської тиранії</u> »	буквальний переклад
314	антитеза	“It is about <u>freedom</u> versus <u>oppression</u> ”	«Це про <u>свободу проти гноблення</u> »	буквальний переклад
315	риторичне питання	“Do you remember they said that?”	«Пам’ятаєте, вони це сказали?»	буквальний переклад

316	констатив	“ <u><i>It is a big honour for me to address you at this crucial moment in history</i></u> ”	« <u><i>Для мене велика честь звертатися до вас у цей вирішальний момент історії</i></u> »	буквальний переклад
317	констатив	“ <u><i>I salute the courage...</i></u> ”	«Я вітаю мужність...»	буквальний переклад
318	констатив	“ <u><i>You have proved them completely wrong</i></u> ”	«Ви довели, що вони помиляються»	опущення
319	констатив	“ <u><i>This is Ukraine’s finest hour</i></u> ”	« <u><i>Це зірковий час України</i></u> »	заміна
320	констатив	“ <u><i>And we in the UK will do everything we can to restore a free sovereign and independent Ukraine</i></u> ”	« <u><i>І ми у Великобританії зробимо все можливе, щоб відновити вільну суверенну та незалежну Україну</i></u> »	буквальний переклад
321	констатив	“ <u><i>Thank you all very much for listening to me today, and slava Ukraini</i></u> ”	« <u><i>Дуже дякую всім, що вислухали мене сьогодні, і Слава Україні</i></u> »	буквальний переклад
322	запозичення	“...who believed the Kremlin <u><i>propaganda</i></u> (з латини)”	«...хто повірив кремлівській <u><i>пропаганді</i></u> »	буквальний переклад
323	запозичення	“What he has done is an advertisement for <u><i>democracy</i></u> (з грецької)”	«Те, що він зробив, — це реклама <u><i>демократії</i></u> »	буквальний переклад
324	запозичення	“I am proud to say our <u><i>Ambassador</i></u> (з латини)...”	«Я пишаюся тим, що наш <u><i>посол</i></u> ...»	буквальний переклад

325	запозичення	“...and <u>slava</u> <u>Ukraini</u> (з української)”	«...і <u>Слава Україні</u> »	буквальний переклад
-----	-------------	--	------------------------------	------------------------

ДОДАТОК 3
ЛЕКСИЧНІ КОНСТРУКЦІЇ У ПОЛІТИЧНІЙ ПРОМОВІ Б. ДЖОНСОНА
“BORIS JHONSON GIVES HIS FIRST COMMONS SPEECH
AFTER THE ELECTION”
(У ПЕРЕКЛАДІ З ВІДЕОПЛАТФОРМИ YOUTUBE)

№ з/п	Лексично-стилістична фігура	Оригінал	Переклад	Стратегія перекладу
326	метафора	“We <u>broke the deadlock, we ended the gridlock, we smashed the roadblock</u> ”	«Ми <u>вийшли з глухого кута, ми покінчили із безвихіддю, ми подолали переешкоди</u> »	заміна
327	метафора	“...before <u>a new dawn rises on a new day and a new government</u> ”	«...до того, <u>як зійде новий день і з’явиться новий уряд</u> »	додавання
328	метафора	“... <u>put a sock in the megaphone</u> ”	«... <u>заглушити мегафон</u> »	традиційний відповідник
329	метафора	“...your <u>hand may have quivered over the ballot paper</u> ”	«...ваша <u>рука могла тремтіти над бюлетенем для голосування</u> »	буквальний переклад
330	метафора	“...we <u>politicians have squandered the last three years</u> ”	«...ми, <u>політики, змарнували останні три роки</u> »	буквальний переклад
331	метафора	“...every day that <u>service performs miracles</u> ”	«...щодня ця <u>служба творить чудеса</u> »	буквальний переклад

332	метафора	“You voted <u>to be Corbyn neutral by Christmas</u> ”	«Ви <u>проголосували за те, аби стати нейтральними від політики Корбіна до Різдва</u> »	додавання
333	метафора	“...let’s unite this country, <u>let’s spread opportunity to every corner of the UK</u> ”	«...давайте об’єднаємо цю країну, <u>давайте поширимо можливості в усі куточки Великобританії</u> »	буквальний переклад
334	метафора	“... <u>put your cross in the Conservative box</u> ”	«... <u>залиште свій голос у ящику консерваторів, поставивши на хрестик на бюлетені</u> »	додавання
335	метафора	“...you may intend to <u>return to Labour next time round</u> ”	«...ви <u>можете мати намір повернутися до лейбористської партії наступного разу</u> »	буквальний переклад
336	метафора	“... <u>you have put your trust in me</u> ”	««... <u>ваша довіра віддана мені</u> »»	перестановка
337	метафора	“...to <u>earn your support</u> in the future”	«...щоб <u>отримати вашу підтримку</u> в майбутньому»	заміна

338	епітет	“... <u>superb education, superb infrastructure</u> ”	«... <u>чудова освіта, чудова інфраструктура</u> »	буквальний переклад
339	епітет	“...the <u>irrefutable, irresistible, unarguable</u> decision of the British people”	«... <u>незаперечне, непереборне, беззаперечне</u> рішення британського народу»	буквальний переклад
340	епітет	“... <u>stentorian friend in the blue 12-star hat</u> ”	«... <u>друг-фантас</u> у синьому 12-зірковому капелюсі»	заміна
341	епітет	“... <u>glorious, glorious</u> pre-breakfast moment”	«... <u>чудовий, чудовий</u> момент перед сніданком»	буквальний переклад
342	епітет	“... <u>miserable threats</u> of a second referendum”	«... <u>жалюгідні погрози</u> повторного референдуму»	буквальний переклад
343	епітет	“... <u>single, beautiful</u> idea”	«... <u>єдина, красива</u> ідея»	буквальний переклад
344	епітет	“ <u>Australian-style points-based</u> immigration system”	«Імміграційна система на основі балів в австралійському стилі»	перестановка
345	епітет	“ <u>Colossal new</u> investments in infrastructure”	« <u>Колосальні нові</u> інвестиції в інфраструктуру»	буквальний переклад

346	повтор	“ <u>I say respectfully, I say respectfully</u> to our stentorian friend in the blue 12-star hat”	« <u>Я звертаюся з повагою, я звертаюся з повагою</u> до нашого друга-фантаста в синьому 12-зірковому капелюсі»	буквальний переклад
347	повтор	“In winning this election we have won <u>votes</u> and the trust of <u>people</u> who have never <u>voted</u> Conservative before and <u>people</u> have always <u>voted</u> for other parties..”	«Здобувши перемогу на цих виборах, ми завоювали <u>голоси</u> та довіру <u>людей</u> , які ніколи раніше не <u>голосували</u> за консерваторів, і <u>людей</u> , які завжди <u>голосували</u> за інші партії».	буквальний переклад
348	повтор	“And <u>Parliament</u> must change so that we in <u>Parliament</u> are working for you the British people...”	«І <u>парламент</u> має змінитися, щоб ми в <u>парламенті</u> працювали на вас, британський народ...»	буквальний переклад
349	повтор	“ <u>Let’s go out, let’s go out</u> and get on with it...”	« <u>Вперед, вперед</u> і приступімо до цього...»	заміна

350	повтор	“ <u>Literally, literally</u> – as I look around – <u>literally</u> before many of you were born”	« <u>Буквально,</u> <u>буквально</u> – коли я дивлюся навколо – <u>буквально</u> до того, як багато з вас народилися»	буквальний переклад
351	повтор	“...we’ve even been <u>arguing about arguing</u> , and about the tone of our <u>arguments</u> ”	«...ми навіть <u>сперечалися про сварки</u> і про тон наших <u>суперечок</u> »	буквальний переклад
352	повтор	“ <u>Thank you all, thank you all</u> very much for coming, <u>thank you all very much, thank you all, thank you, thank you</u> ”	« <u>Дякую всім, дякую всім, що прийшли, дякую всім, дякую всім, дякую, дякую</u> »	буквальний переклад
353	антитеза	“We <u>broke the deadlock, we ended the gridlock, we smashed the roadblock...</u> ”	«Ми <u>вийшли з глухого кута, ми покінчили із безвихіддю, ми подолали перешкоди</u> »	заміна
354	антитеза	“Let’s <u>unite</u> this country, let’s <u>spread</u> opportunity to every corner of the UK...”	«...давайте <u>об’єднаємо</u> цю країну, давайте <u>поширимо</u> можливості в усі	буквальний переклад

			куточки Великобританії»	
355	антитеза	“...whoever we are – <u>rich, poor, young, old</u> ”	«...хто б ми не були – <u>багаті, бідні, молоді, старі</u> »	буквальний переклад
356	гіпербола	“ <u>Leaving the European Union as one United Kingdom, taking back control of our laws, borders, money, our trade, immigration system,</u> delivering on the democratic mandate of the people”	« <u>Вихід з Європейського Союзу як єдиного Сполученого Королівства, повернення контролю над нашими законами, кордонами, грошима, нашою торгівлею, імміграційною системою,</u> виконання демократичного мандату народу»	буквальний переклад
357	гіпербола	“We must recognise the incredible reality that <u>we now speak as a one-nation Conservative Party</u> literally for everyone...”	«Ми повинні визнати неймовірну реальність того, що <u>ми зараз виступаємо як однонаціональна Консервативна</u>	буквальний переклад

			<i>партія</i> буквально для всіх...»	
358	гіпербола	“...as I look around – literally <i>before many of you were born</i> ”	«...коли я дивлюся навколо – <i>буквально до того, як багато з вас народилися</i> »	буквальний переклад
359	порівняння	“...you may not <i>think of yourself as a natural Tory</i> ”	«...ви можете не <i>вважати себе природним Топі</i> »	буквальний переклад
360	порівняння	“I was elected in what was <i>thought of as a Labour city</i> ”	«Мене обрали в місті, яке вважалося лейбористським»	перестановка
361	порівняння	“Leaving the <i>European Union as one United Kingdom</i> ”	«Вихід з <i>Європейського Союзу як єдиного Сполученого Королівства</i> »	буквальний переклад
362	порівняння	“We must recognise the incredible reality that <i>we now speak as a one-nation Conservative Party</i> ”	«Ми повинні визнати неймовірну реальність того, що <i>ми зараз виступаємо як однонаціональна Консервативна партія</i> буквально для всіх...»	буквальний переклад

363	політичний жаргон	“ <i>Get Brexit done!</i> ”	« <i>Ми збираємося завершити Brexit</i> »	заміна
364	політичний жаргон	“...an Australian-style points-based immigration system”	« <i>Імміграційна система на основі балів</i> _____ в австралійському стилі»	перестановка
365	риторичне питання	“Record spending on schools, an Australian-style points-based immigration system, more police, how many?”	«Рекордні витрати на школи, імміграційну систему на основі балів в австралійському стилі, більше поліції, скільки?»	перестановка
366	риторичне питання	“And that is what we will now do, isn't it?”	«І це те, що ми зараз зробимо, чи не так?»	буквальний переклад
367	риторичне питання	“And with this mandate and this majority, we will, at last, be able to do what?”	«І що з цим мандатом і цією більшістю ми нарешті зможемо зробити?»	буквальний переклад
368	риторичне питання	“And so we will deliver 50,000 more nurses, and 50 million more GP surgery appointments and	«І таким чином ми забезпечимо ще 50 000 медсестер, 50 мільйонів додаткових прийомів до терапевтів та	буквальний переклад

		how many new hospitals?”	скільки нових лікарень?»	
369	сленг	“...no <i>ifs, no buts, no maybes</i> ”	«...ні обіцянок, ні пробачень»	традиційний відповідник
370	сленг	“...let’s <i>get breakfast done</i> too”	«...давайте поснідаємо також»	буквальний переклад
371	сленг	“ <i>Smashed the roadblock</i> ”	«Ми <i>подолали переешкоди</i> »	заміна
372	аббревіатура	“...let’s spread opportunity to every corner of the <i>UK</i> ”	«...давайте об’єднаємо цю країну, давайте поширимо можливості в усі куточки <i>Великобританії</i> »	буквальний переклад
373	аббревіатура	“...a sacred trust for me, for every newly elected Conservative <i>MP</i> ”	«Священна довіра для мене, для кожного новообраного <i>депутата-консерватора</i> »	додавання
374	аббревіатура	“And we will deliver a long-term <i>NHS</i> budget enshrined in law”	«І ми виділимо довгостроковий бюджет <i>Національній службі здоров’я</i> , закріплений у законі»	перестановка

375	аббревіатура	“...and 50 million more <i>GP</i> surgery appointments”	«...і 50 мільйонів додаткових прийомів до <i>терапевтів</i> »	традиційний відповідник
376	констатив	“This election means that getting Brexit done is now the irrefutable, irresistible, unarguable decision of the British people”	«Ці вибори означають, що завершення Брексит є незаперечним, непереборним, беззаперечним рішенням»	буквальний переклад
377	констатив	“And with this election, I think we’ve put an end to all those miserable threats of a second referendum”	«Я думаю, що з цими виборами ми поклали край усім цим жалюгідним погрозам другого референдуму»	буквальний переклад
378	констатив	“...we’ve even been arguing about arguing, and about the tone of our arguments”	«...ми навіть сперечалися про сварки і про тон наших суперечок»	буквальний переклад
379	констатив	“And I will put an end to all that nonsense, and we will get Brexit done on time by the 31st of January, no ifs, no buts, no maybes”	«І я покладу край цій дурниці, і ми завершимо Брексит вчасно до 31 січня, без обіцянок і пробачень»	традиційний відповідник

380	констатив	“And we will deliver a long-term NHS budget enshrined in law, 650 million pounds extra every week”	«І ми виділимо довгостроковий бюджет <u>Національній службі здоров'я</u> , закріплений у законі»	перестановка
381	констатив	“You voted to be carbon neutral by 2050”	«Ви проголосували за вуглецевий нейтралітет до 2050 року»	буквальний переклад
382	констатив	“You voted for all these things, and it is now this government, this people’s government, it’s our solemn duty to deliver on each and every one of those commitments”	«Ви голосували за всі ці речі, і тепер цей уряд, цей народний уряд, наш урочистий обов’язок виконати кожне з цих зобов’язань»	буквальний переклад
383	констатив	“And in delivering change, we must change too”	«І впроваджуючи зміни, ми також повинні змінитися»	буквальний переклад
384	констатив	“Let’s get Brexit done”	« <u>Ми збираємося завершити Brexit</u> »	заміна
385	констатив	“Let’s unite this country, let’s spread	«...давайте об’єднаємо цю	буквальний переклад

		opportunity to every corner of the UK, with superb education, superb infrastructure, and technology”	країну, <u>давайте поширимо можливості в усі куточки Великобританії</u> »	
386	констатив	“Thank you all, thank you all very much for coming, thank you all very much, thank you all, thank you, thank you”	«Дякую всім, дякую всім, що прийшли, дякую всім, дякую всім, дякую, дякую»	буквальний переклад
387	запозичення	“...all those miserable threats of a second referendum (з латини)”	«...цим жалюгідним погрозам другого <u>референдуму</u> »	буквальний переклад
388	запозичення	“...immigration system, delivering on the democratic mandate (з латини) of the people”	«...імміграційною системою, виконання демократичного <u>мандату</u> народу»	буквальний переклад
389	запозичення	“...new investments in infrastructure (з латини)”	«...нові інвестиції в <u>інфраструктуру</u> »	буквальний переклад

ДОДАТОК И

ЛЕКСИЧНИЙ СКЛАД ПОЛІТИЧНИХ ПРОМОВ БОРИСА ДЖОНСОНА

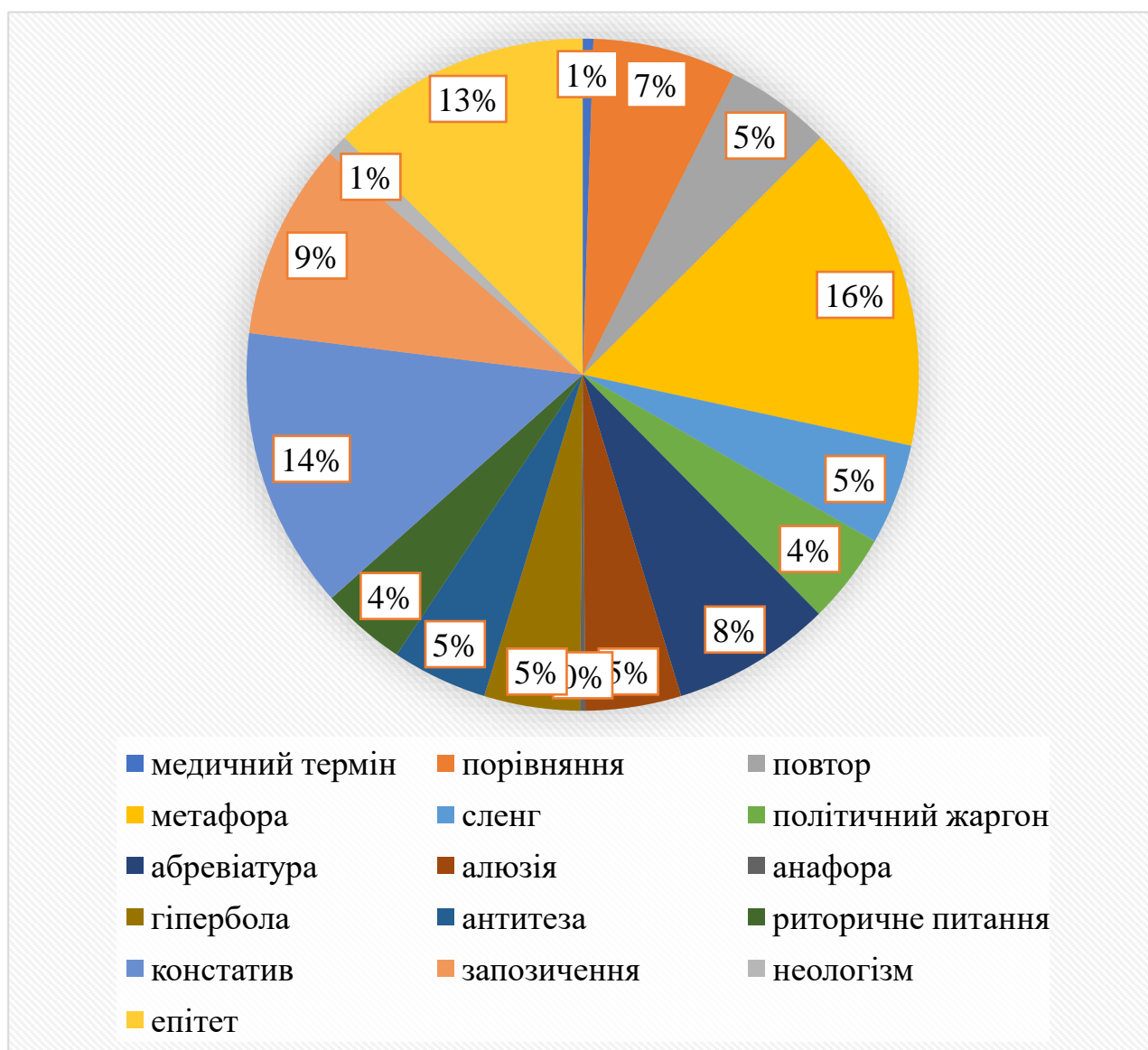

Рисунок 3.1 – Лексичне наповнення промов Б. Джонсона

ДОДАТОК І
СТРАТЕГІЇ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ ПОЛІТИЧНИХ ПРОМОВ
БОРИСА ДЖОНСОНА

Рисунок 3.2 – Стратегії перекладу промов Б. Джонсона відповідно до класифікації Дж. Мелоуна